

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Čerpání a využití prostředků z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost

Bc. Lenka Soumarová

**vedoucí práce:
Ing. Jaroslava Burianová**

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Soumarová Lenka

Podnikání a administrativa

Název práce

Čerpání a využití prostředků z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost

Anglický název

Utilisation of financial means from the European Social Fund within the Human Resources and Employment Operational Programme

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je seznámení čtenáře s možnostmi využívání finančních prostředků z Evropských Fondů, konkrétně z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. První část diplomové práce bude věnována literární rešerši. Cíly této části bude nejprve podrobně popsat strukturální a regionální politiku realizovanou Evropskou Unií a zmapovat možnosti čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu, konkrétně pak z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Druhá, praktická, část bude navazovat na teoretická východiska uvedená v první části práce. Cílem této části bude na praktických příkladech popsat způsob čerpání při realizaci konkrétního projektu, identifikovat problémy procesu z různých hledisek a zhodnotit celý dotační proces.

Metodika

Pro použitou metodiku tvorby této diplomové práce je základem shromažďování informací ze studia dostupných aktuálních pramenů, jimiž jsou jak odborná literatura a brožury, tak internetové zdroje. Dalšími neocenitelnými zdroji budou odborné diskuze a konzultace s odborníky v tomto oboru, jakožto i vlastní zkušenosti s popisovanou problematikou. Takto získané informace a údaje budou sumarizovány, analyzovány a následně zpracovány v této práci. Použitými metodami byly metoda analýzy (rozbor jevů a procesů), deskripce (popis jednotlivých principů), komparace (porovnání) a metoda syntézy (formulace závěrů a doporučení).

Harmonogram zpracování

Vypracování zadání DP: 06/2011

Studium odborné literatury: 07/2011 - 09/2011

Sběr praktických poznatků: 06/2011 - 12/2011

Zpracování teoretických východisek práce: 10/2011 - 12/2011

Zpracování praktické části DP: 01/2012 - 03/2012

Odevzdání DP: 04/2012

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

Dotace, Evropská unie, finanční prostředky, kritické body, monitorovací zpráva, operační program, projekt, strukturální fondy, školení, výzva

Doporučené zdroje informací

KUČEROVÁ, I. Evropská unie: hospodářské politiky. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1212-7.

MAREK, D., KANTOR, T. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister&Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-13-8.

TAUER, V. ZEMÁNKOVÁ, H. a ŠUBRTOVÁ, J. Získejte dotace z fondů EU. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-2649-3.

VILAMOVÁ, Š. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. ISBN 80-247-1194-X.

VILAMOVÁ, Š. Jak získat finanční zdroje Evropské unie. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. ISBN 80-247-0828-0.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP LZZ, příloha D1 k OM OP LZZ. Praha 2009.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 201, Praha 2007.

Vedoucí práce

Burianová Jaroslava, Ing.

Termín odevzdání

březen 2012

Doc. Ing. Josef Brásk, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Čerpání a využití prostředků z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce Ing. Jaroslavy Burianové, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. dubna 2012

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Jaroslavě Burianové za konzultace poskytnuté během zpracování této práce. Mé poděkování dále patří mým kolegům, především Iloně Mikové, za poskytnuté informace, rady a podněty. V neposlední řadě bych touto cestou ráda poděkovala mé rodině a partnerovi za podporu během studií.

Čerpání a využití prostředků z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost

=====

Utilisation of financial means from the European Social Fund within the Human Resources and Employment Operational Programme

Souhrn

Diplomová práce se zabývá regionální politikou a politikou hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie. O tomto tématu podává informace literární rešerše, která se zabývá důvody vzniku této politiky, její historií a vývojem. Toto rozsáhlé téma je postupně konkretizováno přes Evropský sociální fond až k Operačnímu programu lidské zdroje a zaměstnanost, který je realizován na území České republiky. V rámci tohoto OP je pozornost zaměřena na Výzvu 35, které je věnována analytická část této práce. Tato část shrnuje průběh této Výzvy od okamžiku jejího vyhlášení do současnosti. Důraz je přitom kladen na administrativní stránku procesu s cílem zjistit její náročnost.

Klíčová slova

Dotace, Evropská unie, finanční prostředky, kritické body, monitorovací zpráva, operační program, projekt, strukturální fondy, školení, výzva.

Summary

The diploma thesis deals with regional policy and economic and social cohesion in the European Union. Bibliography research informs about reasons of formation of this policy, its history and development. This major topic is gradually specified via the topic of European Social Fund through the Operational Programme Human Resources and Employment, which is implemented in the Czech Republic.

Within this Operational Programme the attention is focused on the Call Nr. 35 to which is analytical part of this thesis dedicated. This part summarizes the course of this call from its call for proposals to the present days. Emphasis is put on the administrative side of the process with the aim to determine its intensity.

Keywords

Grants, European Union, financial resources, critical points, monitoring report, operational programme, project, structural funds, training, call for proposals.

OBSAH

1	Úvod	10
2	Cíl a metodika	12
3	Teoretická východiska	14
3.1.	Regionální politika a politika hospodářské a sociální soudržnosti EU.....	14
3.1.1.	<i>Vznik a vývoj regionální politiky</i>	15
3.1.2.	<i>Cíle regionální politiky pro období 2007 – 2013</i>	19
3.1.3.	<i>Rozpočet EU</i>	22
3.1.4.	<i>Principy regionální politiky</i>	24
3.1.5.	<i>Strategické dokumenty</i>	25
3.1.6.	<i>Statistická klasifikace</i>	29
3.1.7.	<i>Nástroje regionální politiky</i>	31
3.2.	Evropský sociální fond	34
3.2.1.	<i>Programy</i>	35
3.2.2.	<i>Odpovědné orgány</i>	36
3.2.3.	<i>Celkový objem finanční pomoci</i>	36
3.3.	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ).....	37
3.3.1.	<i>Charakteristika</i>	37
3.3.2.	<i>Globální a specifické cíle</i>	37
3.3.3.	<i>Více-cílovost OP LZZ</i>	39
3.3.4.	<i>Finanční rámec</i>	39
3.3.5.	<i>Prioritní osa 1: Adaptabilita (Konvergence)</i>	40
3.4.	Výzva 35 – Školní je šance	41
4	Analytická část	43
4.1.	Žádost o finanční podporu z OP LZZ	43
4.1.1.	<i>Žádost o finanční podporu v číslech</i>	44
4.1.2.	<i>Proces hodnocení žádostí o finanční podporu</i>	47
4.2.	Rozbor současného stavu projektů (k 22. 2. 2012).....	54
4.3.	Monitoring projektu	56
4.3.1.	<i>Zahajovací zpráva o realizaci projektu</i>	57
4.3.2.	<i>Monitorovací zpráva</i>	58
4.4.	Analýza vzorku	67

4.4.1.	<i>Proces schvalování monitorovacích zpráv</i>	68
4.4.2.	<i>Proces schvalování závěrečné monitorovací zprávy</i>	68
4.4.3.	<i>Rozpočet projektu</i>	71
5	Zhodnocení výsledků a doporučení	77
6	Závěr	82
7	Seznam použitých zdrojů	84
7.1.	Literatura	84
7.2.	Ostatní zdroje	84
7.3.	Internetové zdroje	85
8	Přílohy	87

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1	Rozdělení finančních prostředků podle jednotlivých cílů (v %)	20
Graf č. 2	Vývoj finančních prostředků ve Výzvě 35 během výběrových komisí	44
Graf č. 3	Počet žádostí o dotaci z Výzvy 35 Školení je šance	46
Graf č. 4	Podíl jednotlivých stavů v IS Monit7+ na celkovém počtu projektů	54
Graf č. 5	Data ukončení realizace projektů s neschválenou ZMZ	70
Graf č. 6	Průměrná struktura rozpočtu dle hlavních kapitol	73
Graf č. 7	Struktura rozpočtu projektu č. 99	75
Graf č. 8	Struktura rozpočtu projektu č. 69	76

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma č. 1	Operační programy v ČR na období 2007 – 2013	28
Schéma č. 2	NUTS 1 (stát), NUTS 2 (regiony soudržnosti) a NUTS 3 (kraje) v ČR	31

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	Počet jednotek NUTS na území České republiky	30
Tabulka č. 2	Počty obyvatel stanovené pro základní úrovně NUTS regionů	30
Tabulka č. 3	Objem finančních prostředků z ESF dle operačních programů	36
Tabulka č. 4	Přehled oblastí podpory pro jednotlivé prioritní osy	38
Tabulka č. 5	Formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti	48
Tabulka č. 6	Věcné hodnocení	49
Tabulka č. 7	Výběrová komise	52
Tabulka č. 8	Vztah mezi stavy v IS Monit7+ a fázemi životního cyklu projektu	55
Tabulka č. 9	Přehled schválených ZMZ	69
Tabulka č. 10	Projekty, doposud neschválené, jejichž realizace byla ukončena v průběhu roku 2010	70
Tabulka č. 11	Porovnání projektů č. 99 a 69	74

SEZNAM ZKRATEK

- CF** – kohezní fond
- DPČ** – dohoda o pracovní činnosti
- DPP** – dohoda o provedení práce
- EAGGF** – Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
- EK** – Evropská komise
- ERDF** – Evropský fond pro regionální rozvoj
- ESF** – Evropský sociální fond
- EU** – Evropská unie
- IS** – informační systém
- KA** – klíčová aktivita
- MI** – monitorovací indikátor
- MPSV** – Ministerstvo práce a sociálních věcí
- MPO** – Ministerstvo průmyslu a obchodu
- MV** – Ministerstvo vnitra
- MZ** – monitorovací zpráva
- NRP** – Národní rozvojový plán
- NSRR** – Národní strategický referenční rámec
- NUTS** – klasifikace územních statistických jednotek
- OP** – operační program
- OP LZZ** – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP PA** – Operační program Praha adaptabilita
- RT** – realizační tým
- ŘO** – řídicí orgán
- SF** – Strukturální fondy
- SR** – státní rozpočet
- VBÚ** – výpis z bankovního účtu
- VPD** – výdajový pokladní doklad
- VK** – výběrová komise
- ZS** – zprostředkující subjekt
- ZMZ** – závěrečná monitorovací zpráva
- ZZRP** – zpráva o zahájení realizace projektu
- ZjŽoP** – zjednodušená žádost o platbu

1 Úvod

Sjednocování států Evropy je fenoménem převážně posledního století a způsob, jakým k integraci došlo, bezesporu ovlivnil hospodářský vývoj nejenom v Evropě, ale i ve světě. Evropská ekonomická integrace se dokonce stala vzorem pro další integrační seskupení, jako je například Mercosur v Latinské Americe nebo projekt Africké unie. Napodobovány jsou integrační cíle, samotné fungování unie, ale i institucionální uspořádání včetně systému integračních nástrojů – hospodářských politik. Z těchto důvodů můžeme říci, že Evropská unie zaujímá ve světové ekonomice zcela ojedinělý hospodářský prostor, ve kterém je patrná vysoká míra harmonizace širokého spektra ekonomické, institucionální a politické činnosti mezi tolika suverénními státy a národy.

V současné době je členy Evropské unie 27 států z celé Evropy a v nich žijících více než 500 milionů obyvatel. Vzhledem k jejich množství jistě není překvapením, že mezi jednotlivými státy existují značné rozdíly v sociální i hospodářské vyspělosti. Snahou evropských politiků ve spolupráci s ekonomy a dalšími činiteli je tyto rozdíly minimalizovat a vytvořit z celé Evropské unie stabilní a prosperující společenství zemí. Odstranění těchto disparit se snaží řešit regionální a strukturální politika. Nástrojem k uplatňování této politiky jsou především strukturální fondy a Fond soudržnosti EU.

Od května 2004, kdy do Evropské unie vstoupila Česká republika, máme i my, její občané, možnost podílet se na využívání prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Firmy a neziskové organizace tak mají při hledání finančních prostředků pro svůj rozvoj možnost využívat vedle tradičních zdrojů (jakými jsou například použití základního kapitálu, čerpání úvěru či vstup investičního partnera) i granty a dotace z Evropské unie. Již před samotným vstupem do unie čerpala Česká republika finanční pomoc z programů určených jako pomoc při plnění podmínek určených kandidátským zemím. Jednalo se o programy PHARE, ISPA a SAPARD.

Nyní se nacházíme ve druhém programovacím období platném pro roky 2007 – 2013. Toto programovací období navazuje na první zkrácené období z let 2004 – 2006 a České republice přináší možnost čerpání velké finanční pomoci s cílem zlepšit ekonomické a sociální podmínky a vyrovnat se tak zemím původní EU 15.

První programovací období bylo spíše ve znamení chaosu a těžkých začátků. Bylo nutné se nejprve seznámit s celým systémem čerpání a nastavit kontrolní mechanismy. Vše

bylo spojeno se složitější administrativní zátěží. Druhé období, s přihlédnutím k již nastaveným procesům a zjednodušením některých z nich, přináší příslib plynulejšího a efektivnějšího čerpání. Stále ale u široké veřejnosti přetrvává názor, že psaní, předkládání a posuzování projektů je náročné a samotná realizace byrokraticky složitá. Je tomu skutečně tak? Na tuto otázku se pokusí odpovědět tato diplomová práce.

Regionální politika EU a její strukturální fondy jsou hlavním finančním zdrojem, který máme z Evropské unie od května 2004 k dispozici. Během sedmi let, v období 2007 – 2013, máme možnost z těchto fondů čerpat zhruba 750 miliard korun. České republice a jejím obyvatelům se tak naskýtá ojedinělá a neopakovatelná možnost získat významné finanční prostředky.

Tyto prostředky však neprijdou samy od sebe. Je potřeba, aby Česká republika, jednotlivé regiony i konkrétní předkladatelé projektů, vyvinuli poměrně značné úsilí a Evropské unii předložili kvalitní a přínosné projekty. Jen tak se dá nabízená pomocná ruka Evropské unie využít co nejlépe.

2 Cíl a metodika

Předkládaná diplomová práce na téma Čerpání a využití prostředků z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost nemá pouze jeden cíl, jelikož problematika, kterou se zabývá, je velmi rozsáhlá. Hlavním cílem této práce však je seznámit s možnostmi využívání finančních prostředků z Evropských Fondů, konkrétně z Evropského sociálního fondu (dále jen ESF) v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a následné zhodnocení administrativního procesu spojeného s realizací konkrétních projektů.

První část diplomové práce je věnována literární rešerši. Cílem této části je nejprve podrobně popsat a přiblížit strukturální a regionální politiku realizovanou Evropskou unií. Dalším dílčím cílem je zmapovat možnosti čerpání z Evropského sociálního fondu, který je nástrojem realizace evropské strategie zaměstnanosti a jeho přímou návaznost na Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Tento operační program zahrnuje několik výzev a pro účely této diplomové práce byla vybrána Výzva 35, na kterou je práce podrobně zaměřena tak, aby přinesla ucelený přehled o této Výzvě zahrnující její cíle, podporované činnosti a cílové skupiny, kterým je určena.

Druhá, praktická, část navazuje na teoretická východiska uvedená v první části práce a je rozdělena na čtyři části. Cílem první části je na praktických příkladech popsat hodnotící a schvalovací proces spojený s předkládáním Žádostí o finanční podporu z OP LZZ. Druhá část se zabývá popisem současného stavu jednotlivých projektů s cílem přinést ucelený obraz o průběhu čerpání dotací v této Výzvě. Třetí část popisuje proces monitoringu realizovaných projektů s cílem zdůraznit kritické body vyskytující se v průběhu čerpání dotace a zjistit, administrativní náročnost čerpání dotace. Cílem čtvrté dílčí části je zmapovat způsob čerpání dotace při realizaci konkrétních projektů.

Pro použitou metodiku tvorby této diplomové práce bylo základem shromažďování informací ze studia dostupných aktuálních pramenů, jimiž jsou jak odborná literatura a brožury, tak internetové zdroje. Důležitým zdrojem aktuálních informací byl i informační systém Monit7+. Monit7+ je součástí Informačního systému pro monitorování programů pro programové období 2007 – 2013 (dále jen „ms2007“). Ms2007 slouží k monitoringu, vyhodnocování a řízení projektů. Jeho prostřednictvím jsou také tvořeny reporty pro Ev-

ropskou komisi, Ministerstvo financí ČR, vládu ČR, Parlament ČR a další odpovědné orgány. Ms2007 se skládá ze tří integrovaných úrovní: centrálního IS (MSC2007), výkonného informačního systému pro řídicí/zprostředkující subjekty (Monit7+) a z informačního systému Benefit7, který slouží žadatelům o finanční podporu a následně i příjemcům dotace. Dalšími neocenitelnými zdroji byly odborné diskuze a konzultace s odborníky v tomto oboru, jakožto i vlastní zkušenosti s popisovanou problematikou.

Takto získané informace a údaje byly sumarizovány, analyzovány a následně zpracovány v této práci. Použitými metodami byly metoda analýzy (rozbor jevů a procesů), deskripce (popis jednotlivých principů), komparace (porovnání) a metoda syntézy (formulace závěrů a doporučení).

Pro analýzy provedené v kapitole 4 Analytická část diplomové práce byl použit vzorek tvořený 106 realizovanými a již ukončenými projekty, u nichž došlo k předložení závěrečné monitorovací zprávy. Soubor, z něhož byly projekty vybírány, byl nejprve tvořen 307 projekty, které byly ukončeny nejpozději k 22. únoru 2012. Avšak ne u všech z těchto 307 projektů byla již předložena závěrečná monitorovací zpráva, proto musel být soubor pro výběr vzorku očištěn o celkem 129 projektů. Ze zbylých 178 projektů bylo poté náhodně vybráno 106 projektů. Kvůli uchování anonymity jednotlivých příjemců dotace byla registrační čísla projektů nahrazena čísly pořadovými, tj. 1 – 106.

3 Teoretická východiska

3.1. Regionální politika a politika hospodářské a sociální soudržnosti EU

Území Evropské unie je tvořeno 271 regiony, mezi nimiž existují difference v příjmech a možnostech jejich obyvatel. Tyto rozdíly mají různé příčiny, ale jedno řešení. Tím je regionální politika a politika hospodářské a sociální soudržnosti EU¹, která má být prostředkem pro vyjádření finanční solidarity a hnací silou ekonomické integrace. Jejými klíčovými hodnotami jsou solidarita a soudržnost. Solidarita znamená, že tato politika má být prospěšná občanům a regionům, které jsou hospodářsky či sociálně znevýhodněné v porovnání s průměrnou situací v EU. Soudržnost představuje uvědomění si toho, že pro všechny je výhodné, budou-li se zmenšovat rozdíly v příjmech a bohatství mezi chudšími zeměmi a regiony a těmi, kteří jsou na tom lépe.² Právě díky regionální a strukturální politice EU je prosperita nyní rozprostřena mezi státy EU daleko rovnoměrněji než dříve. I tak stále přetrvávají jisté nerovnosti. Tyto nerovnosti se navíc objeví vždy, když do Evropské unie vstoupí nové státy.

„Smyslem regionální politiky je podporovat harmonický a vyvážený rozvoj regionů, snižování nezaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů, snižování regionálních disparit, ochrana životního prostředí a zabezpečení rovných příležitostí pro muže a ženy.“³ Niceská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii, která vstoupila v platnost 1. února 2003, v článku 1 uvádí: „...Unie je založena na Evropských společenstvích, doplněných politikami a formami spolupráce, zaváděnými touto smlouvou. Jejím úkolem je utvářet mezi členskými státy a mezi jejich národy vztahy způsobem, ve kterém se projevuje soudržnost a solidarita...“ Dále v článku 2: „...Unie si stanoví cíle: ...podporovat hospodářský a sociální pokrok a vysokou úroveň zaměstnanosti a dosahovat vyváženého a udržitelného rozvoje, zejména vytvořením prostoru bez vnitřních hranic, posilováním hospodářské a sociální soudržnosti a zavedením hospodářské a měnové unie, v konečném důsledku zahrnující v souladu s ustanoveními této smlouvy jednotnou měnu...“⁴.

¹ Politika hospodářské a sociální soudržnosti je označována jako strukturální politika.

² VILAMOVIČ, Š., *Jak získat finanční zdroje Evropské unie.*, str. 11

³ VILAMOVIČ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*, str. 12

⁴ Tamtéž, str. 12

3.1.1. Vznik a vývoj regionální politiky

Regionální politika prošla od svého vzniku dlouhým vývojem, který je v odborné literatuře zpravidla rozdělen do pěti etap.⁵

3.1.1.1. 1. etapa 1951 – 1973

Již v roce 1957 si členové Evropského hospodářského společenství (EHS) uvědomili nutnost hospodářské a sociální soudržnosti. Představitelé členských zemí uznali, že velké rozdíly mezi jednotlivými regiony společenství nejsou žádoucí. V tomto roce byla v preambuli Římské smlouvy deklarována potřeba „*posílit jednotu svých ekonomik a zajistit harmonický rozvoj snižováním rozdílů existujících mezi různými regiony a zmírňováním zaostalosti méně rozvinutých oblastí.*“⁶ Tato smlouva sice nevyžadovala zavedení společné regionální politiky, ale v návaznosti na ni vznikl Evropský sociální fond (ESF) a o pár let později (v roce 1962) Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGGF). Založena byla také Evropská investiční banka, která poskytovala půjčky zaostalejším regionům.

Zpočátku nebyla regionální politika považována za nijak významnou, protože všechny zakládající státy EHS byly na poměrně stejné hospodářské úrovni. Až v roce 1973 nabyla na významu, když se EHS rozšířilo o Velkou Británii, Irsko a Dánsko. Právě Velká Británie se výrazně zasadila o prosazení regionální politiky. Na podnět Evropské komise přijal Evropský parlament na jaře roku 1972 návrh na vytvoření regionální politiky. Souhlas s tímto záměrem byl potvrzen i pařížským summitem a v roce 1973 byla vypracována Thomsonova zpráva, která nutnost takového nástroje ještě více zdůraznila.⁷

3.1.1.2. 2. etapa 1974 – 1986

Krátce po tomto rozšíření, v roce 1975, vznikl na popud Velké Británie Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). Velká Británie coby čistý plátce unijního rozpočtu si jím chtěla kompenzovat ztráty způsobené společnou zemědělskou politikou a také pomoci vyrovnat regionální rozdíly pro ni tak charakteristické. Evropský fond regionálního rozvoje se stal jedním ze základních nástrojů snižování nerovnoměrností vývoje mezi jednotlivými

⁵ Přesné rozdělení etap na jednotlivé roky se však liší dle zdroje.

⁶ Smlouva o Evropské unii, str. 63

⁷ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, kolem str. 20

regiony. Z tohoto fondu bylo financováno vždy 50 % nákladů projektu. Zbylé náklady byly hrazeny z domácích prostředků. Projekty byly zaměřeny na průmysl a infrastrukturu.

V průběhu 80. let byly poskytnuty prostředky z veřejných zdrojů Společenství také středomořskému regionu. Ten zahrnoval státy Řecko, Itálii a Francii. Finanční prostředky jim měly pomoci vyrovnat se s konkurencí, kterou představovaly nové členské země – Španělsko a Portugalsko.

ERDF však čelil časté kritice. Byla mu vytýkána jeho rozptýlenost i to, že členské státy často porušovaly jeho principy. V roce 1979 tak došlo k první, i když ne příliš účinné, reformě regionální politiky. Druhá reforma z roku 1984 odstranila fixní kvóty a Evropské komisi přidělila větší pravomoci. Ani tato reforma však nebyla nijak převratná.

3.1.1.3. 3. etapa 1987 – 1993

Zásadní reformu přinesl až v roce 1987 Jednotný evropský akt (v platnost vstoupil 1. ledna 1989). Ten vytyčil čtyři základní principy regionální politiky: princip koncentrace, partnerství, adicionality a programování. Aby byla zajištěna lepší koordinace, byla regionální politika s částí sociální a zemědělské politiky začleněna v roce 1988 do tzv. strukturální politiky.⁸ Strukturální politika tedy zahrnovala tři, již dříve vzniklé, fondy: Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond a Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond. Zároveň došlo ke zvýšení výdajů jdoucích z rozpočtu Společenství na tuto politiku, a to až dvojnásobně mezi lety 1987 – 1993 (tzv. Delorsův balíček).

Další vývojový mezník představoval vznik Evropské unie. V její ustanovující Maastrichtské smlouvě byla jako jeden ze základních cílů EU dohodnuta „*podpora hospodářského a sociálního pokroku a vysoké úrovně zaměstnanosti a snaha dosahovat vyváženého a udržitelného rozvoje, zejména vytvořením prostoru bez vnitřních hranic, posilováním hospodářské a sociální soudržnosti a zavedením hospodářské a měnové unie, jež je v souladu s ustanoveními této smlouvy v konečném důsledku zahrne i jednotnou měnu*“.⁹

⁸ V odborné literatuře je používáno několik názvů, které popisují aktivity EU v této oblasti. Nejčastějšími jsou regionální politika, strukturální politika a politika soudržnosti. V této práci je nejvíce používáno termínu regionální politika.

⁹ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, str. 23

Maastrichtskou smlouvou byl založen také poradní orgán hájící zájmy místních a regionálních samospráv v EU. Jednalo se o Výbor regionů. S tímto výborem měly (a dodnes mají) být projednávány všechny aspekty rozdělování a využívání zdrojů, které mají dopad na místní a regionální správu. Jeho členy (místní a regionální představitele) jmenuje na základě doporučení členských států na období pěti let Rada EU. Současný počet členů je 344, maximální možný (i po dalším rozšíření EU) 350. Jeho role byla posílena po přijetí Lisabonské smlouvy a Výbor regionů je tak nyní zapojen do celého legislativního procesu.¹⁰

V roce 1993 byl v návaznosti na Maastrichtskou smlouvu založen Fond soudržnosti neboli Kohezní fond, který měl sloužit slabším zemím ke splnění maastrichtských kritérií. Byl určen pro země, které nedosahovaly HDP vyššího než 90 % průměru EU. Těmi bylo Řecko, Španělsko, Portugalsko a Irsko. I když tento fond sloužil k podpoře regionů, neřadí se mezi strukturální fondy. Ve stejném roce byl založen Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG), který se stal čtvrtým strukturálním fondem.¹¹

3.1.1.4. 4. etapa 1994 - 2006

Rozvoj regionální politiky je velmi těsně spojen s rozšiřováním Evropské unie. V souvislosti se vstupem zemí střední a východní Evropy, jejichž HDP dosahovalo přibližně třetinu unijního průměru, bylo nutné změnit podmínky čerpání ze strukturálních fondů. Z tohoto důvodu byl vypracován dokument zvaný Agenda 2000, který nastínil základní směry budoucího vývoje EU.

Rozšíření na 25 členů v roce 2004 přineslo unii o 20 % obyvatel více, zatímco celkové HDP vzrostlo jen o 4 – 5 %. Vstup deseti zemí (mezi nimi i České republiky) by za stávajících podmínek znamenal zvýšení objemu finančních prostředků z fondů na dvojnásobek. Toto razantní zvýšení nebylo žádoucí ani dlouhodobě udržitelné.

Proběhlo proto mnoho zasedání a vyjednávání s cílem vytvořit reformu regionální politiky. Výsledkem bylo zjednodušení celého procesu směřující k větší koncentraci a efektivitě finančních prostředků. Podpora již neměla být poskytována plošně a mělo dojít ke zdokonalení kontrol. Dosavadních šest cílů bylo sníženo na tři prioritní. Tyto cíle měly následující zaměření:

¹⁰ BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*

¹¹ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

„Cíl 1: Podpora rozvoje ekonomicky zaostávajících regionů, které jsou definovány HDP na obyvatele nižším než 75 % průměrného HDP EU.

Cíl 2: Pomoc regionům, které procházejí ekonomickou a sociální restrukturalizací.

Cíl 3: Pomoc členským zemím v rozvoji lidských zdrojů a v řešení problému nezaměstnanosti.“¹²

Z 275 miliard EUR, vyčleněných pro období 2000 – 2006, mělo připadnout novým členským zemím zhruba 45 miliard.¹³

Další novinkou v tomto období bylo vytvoření nových finančních nástrojů sloužících jako pomoc kandidátským zemím. Jednalo se o fondy ISPA a Sapard, ze kterých byly financovány hlavně projekty zaměřené na životní prostředí, dopravní síť a zemědělství. K těmto fondům patřil i fond PHARE, založený již v roce 1989, který původně sloužil pouze pro Polsko a Maďarsko, později i pro další kandidátské země.

3.1.1.5. 5. etapa 2007 - 2013

Ani v této etapě regionální politika hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie ve svém vývoji neustrnula, naopak. Je to politika, která se stále mění a vyvíjí s ohledem na aktuální potřeby členských států Unie. Její postavení je systematicky posilováno. To je patrné i z rozpočtu EU, kde je nastolen trend rostoucích výdajů na tuto politiku. Není pak divu, že regionální politika patří k nejnákladnějším politikám EU hned po společné zemědělské politice. Ve srovnání s tou je však regionální politika pružnější a dává větší možnost individuálnímu přístupu k řešení konkrétních problémů.¹⁴

Pro současné období je charakteristické další zjednodušování regionální politiky a jejích procesů. Předchozích devět cílů a iniciativ regionální politiky bylo zredukováno na tři a místo šesti finančních nástrojů mají být v období 2007 – 2013 použity pouze tři (viz Příloha I). Převážná část finančních prostředků putuje ke státům, které do Unie vstoupily v předchozím období. Tyto státy přistoupily až v jeho závěru a nemohly v něm proto finanční prostředky plně využít. Naopak finanční podpora států EU - 15 se vůči předchozí etapě viditelně snížila.

¹² MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, str. 24

¹³ Tamtéž

¹⁴ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

Protože počet států Evropské unie není konečný a pravděpodobně dojde k dalšímu rozšiřování, je potřeba přizpůsobit politiku tomuto nárůstu a vyvarovat se možných negativních dopadů vysokého počtu rozdílných států.

3.1.2. Cíle regionální politiky pro období 2007 – 2013

Jak již bylo zmíněno, priority a cíle regionální politiky se v průběhu jejího vývoje měnily. V každém programovém období se měnilo zaměření i počet cílů. Například v programovém období 1989 – 1993 bylo 5 cílů, v období 1994 – 1999 se k těmto pěti připojil ještě šestý cíl. Vedle prioritních cílů byly financovány také tzv. iniciativy, kterých v období 1994 – 1999 bylo celkem 13.¹⁵

Již v předchozím programovém období 2000 – 2006 došlo ke snížení počtu cílů ze šesti na tři a ke snížení iniciativ. Pro Českou republiku byly určeny iniciativy INTERREG, URBAN, LEADER+ a EQUAL. Cíle byly zaměřeny na podporu rozvoje zaostávajících regionů (cíl 1), na podporu hospodářské a společenské přeměny oblastí, které čelily strukturálním problémům (cíl 2) a na modernizaci systémů vzdělávání a podporu nezaměstnanosti (cíl 3).¹⁶

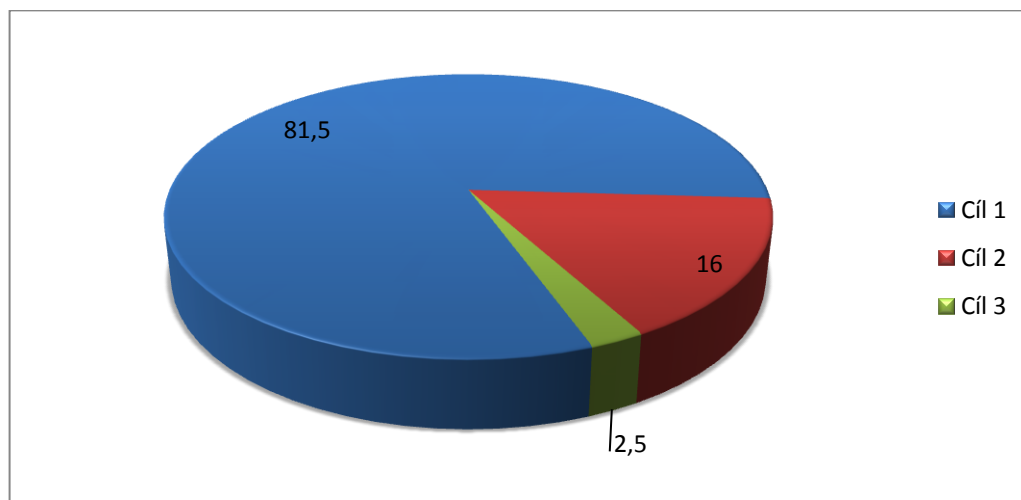
V období 2007 – 2013 se i nadále projevila snaha o větší efektivnost vynakládaných prostředků, a proto se politika soudržnosti více zaměřila na koncentraci zdrojů na nejchudší členské země a regiony. Priority byly posunuty také k podpoře růstu, zaměstnanosti a inovací. Nejvíce prostředků má směřovat na dopravu, lidské zdroje, udržitelný rozvoj, vědu a výzkum, inovace a informační společnosti. Nejnovější tři cíle tak lépe odrážejí návrat k Lisabonské strategii. Cíl Konvergence nahrazuje předchozí cíl 1, na cíle 2 a 3 navazuje nynější cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Cíl Evropská územní spolupráce nahradil čtyři iniciativy. (viz Příloha I) Jak jsou jednotlivé cíle zastoupeny při čerpání finančních prostředků, znázorňuje graf č. 1 Rozdělení finančních prostředků podle jednotlivých cílů (v %).¹⁷

¹⁵ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

¹⁶ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*

¹⁷ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

Graf č. 1 Rozdělení finančních prostředků podle jednotlivých cílů (v %)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Publikace Abeceda fondů EU 2007-2013*

3.1.2.1. Cíl Konvergence

Cíl Konvergence je určen především pro státy, které se k Unii připojily v roce 2004 a následně i v roce 2007. Tyto státy a jejich regiony zpravidla nedosahují HDP na osobu 75 % průměru EU. Mimo to pod tento cíl spadají i státy, kterým se vlivem přistoupení chudších států HDP zvýšilo nad 75 % průměru EU-25, ale jejichž HDP je nižší než 75 % průměru EU-15. Kromě nových států čerpají z tohoto cíle i regiony jižní Itálie, východního Německa, Velké Británie, Řecka, Portugalska a Španělska.¹⁸ Prostředky vynaložené v rámci tohoto cíle mají přispět k rychlejší hospodářské konvergenci nejméně rozvinutých regionů, ke zlepšení podmínek pro růst zaměstnanosti prostřednictvím investic do lidských zdrojů, k rozvoji inovačních procesů a k ochraně životního prostředí.

V České republice spadají pod cíl Konvergence všechny regiony s výjimkou hlavního města Prahy, jelikož průměrné HDP na osobu zde převyšuje 75 % unijního průměru. Financování je zajištěno prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (FS). Z celkového objemu prostředků plynoucích do ČR připadá na tento cíl 97,1 % což je částka 25,88 mld. EUR.¹⁹

¹⁸ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

¹⁹ BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*

3.1.2.2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Druhý současný cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je určen pro státy, jejichž HDP na osobu je vyšší než 75 % průměru EU a tudíž nespádají pod cíl Konvergence. Určující pro zařazení pod tento cíl je míra nezaměstnanosti, podíl zaměstnanosti v průmyslovém sektoru a v zemědělském sektoru a dále i míra kriminality, míra vzdělanosti a chudoby. Prostředky z tohoto cíle tak plynou do regionů států původní EU-15 jako např. do Velké Británie, Španělska, střední Francie, střední Itálie, severního Finska a Kypru. Výsledkem má být posílení konkurenceschopnosti a aktivity regionů, podpoření inovačních procesů a ochrana životního prostředí.

Pouze region Praha spadá v ČR pod tento cíl. Financování probíhá prostřednictvím ERDF a ESF. Alokovaná částka činí 419,09 mil. EUR, což znamená podíl 1,6 % z prostředků čerpaných v rámci regionální politiky.²⁰

3.1.2.3. Cíl Evropská územní spolupráce

„Evropská územní spolupráce se soustřeďuje na podporu harmonického a vyváženého rozvoje území Unie, tedy na podporu další integrace EU pomocí příhraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce.“²¹ Tento cíl vychází ze zkušeností iniciativy INTERREG. Jeho smyslem je napomáhat prohlubování přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných evropských programů, spoluprací na nadnárodní úrovni a prostřednictvím vybudování sítě pro spolupráci a výměnu zkušeností v EU jako celku. Programy se týkají vždy hraničních regionů NUTS 3 sousedících s regiony v jiném členském státu.²²

Pro Českou republiku existují programy spolupráce s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem. Dále je podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl je financován prostřednictvím ERDF. Alokovaná částka pro ČR činí 389,05 mil. EUR, tj. podíl 1,3 %.²³

²⁰ BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*

²¹ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, str. 27

²² LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*

²³ BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*

3.1.3. Rozpočet EU

K financování veškerých společných aktivit Evropské unie slouží Rozpočet EU. Tento rozpočet je od národních rozpočtů rozdílný především v tom, že musí být vždy vyrovnaný a není tudíž možné, aby byl deficitní. Jeho výdaje směřují převážně na společnou zemědělskou politiku a strukturální operace. Příjmy jsou přesně vymezené a limitované.²⁴

Převažující část příjmů rozpočtu EU tvoří vlastní zdroje ES, které jsou doplněny zdroji dalšími. Struktura příjmů Rozpočtu EU je následující:²⁵

- 15 % je tvořeno cly z obchodů s třetími zeměmi;
- 15 % je odvozeno od objemu vybrané daně z přidané hodnoty;
- 69 % plyne z přímých odvodů do jednotlivých členských států v závislosti na velikosti jejich HND;
- 1 % tvoří další zdroje, jako např. přebytky z předcházejícího roku, příjmy z administrativních operací institucí, úroky z opožděných splátek, sankce, apod.²⁶

Finanční příspěvky členských států jsou nevratné. V dané souvislosti platí princip solidarity, tzn., že bohatší státy přispívají více a chudší méně. Mezi další zdroje patří přebytky z předcházejícího roku, příjmy z administrativních operací institucí, úroky z opožděných splátek, sankce, apod.

Struktura výdajů je následující:

- 43 % výdajů jde na společnou zemědělskou politiku;
- 36 % na strukturální opatření (tj. regionální politiku prostřednictvím ERDF, ESF a Fondu soudržnosti);
- 8,5 % výdajů plyne na posílení konkurenceschopnosti EU (jedná se o výdaje např. na výzkum a technologický rozvoj, transevropské dopravní a energetické sítě, vzdělávací programy, podporu podnikání a další politiky směřující k podpoře konkurenceschopnosti EU);
- 5,7 % představují výdaje vynaložené na spolupráci se třetími zeměmi;
- 6,8 % výdajů je určeno na řízení migrace, boj proti terorismu, ochranu základních lidských práv a na soudní spolupráci.

²⁴ KÖNIG, P. a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie, příležitost pro změnu*

²⁵ Níže uvedené procentuelní zastoupení bylo platné v roce 2007.

²⁶ *Rozpočet EU [online]. Citováno 2011-09-08. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm#4>.*

3.1.3.1. Finanční rámec 2007 – 2013

Regionální politika je financována z rozpočtu EU v rámci víceletých finančních perspektiv. Tyto finanční rámce jsou sedmileté a jsou dohodou mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU. Obsah tvoří hlavní rozpočtové priority EU a nastavení výdajových stropů pro každou z priorit. Návrh finanční perspektivy pro období 2007 – 2013 byl zveřejněn Evropskou komisí 10. února 2004. O téměř dva roky později, 16. prosince 2005, byl na summitu Evropské rady schválen. Tomuto kroku však předcházelo složité vyjednávání a mimo jiné i návrh Velké Británie na zvýšení rozpočtu o zhruba 13 mld. eur. Díky tomuto kroku se novým členským státům dostane o 5,3 mld. eur navíc.²⁷

Unie bude hospodařit s částkou téměř 862,4 mld. eur, což představuje 1,045 % HDP EU. Z tohoto celkového objemu financí připadne na regionální politiku 308 mld. eur, tj. více jak třetina. Na země původní EU-15 připadne z této částky 51,7 %, zatímco pro nové členské státy 48,3 %. Je předpoklad, že tyto finanční prostředky pomohou novým zemím zvýšit jejich HDP v průměru o 10 % a podpořit vytvoření cca 2,5 milionu nových pracovních míst. Podíl evropských fondů na financování veřejných projektů vzroste až na 85 % (tzn., minimálně 15 % každého projektu bude financováno ze státního rozpočtu státu, ve kterém bude projekt realizován).²⁸

V přepočtu na české koruny se pro roky 2007 – 2013 jedná o částku zhruba 752,7 mld. Kč, 516 mld. Kč ze strukturálních fondů a 258 mld. Kč²⁹ z Fondu soudržnosti.³⁰ Oproti předchozímu programovému období došlo k pětinásobnému nárůstu finančních prostředků. Takto velký objem financí už Česká republika z Evropské unie v dalších obdobích nedostane.

²⁷ PŘICHYSTAL, A. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb Jak uvařit dobrý projekt*

²⁸ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

²⁹ Tento přepočít je však pouze orientační, neboť na finanční zdroje z Evropské unie má vliv kurz Kč/EUR. Celková alokace na programové období je dána v eurech a je neměnná. Čím silnější je česká měna vůči euru, tím méně peněz lze čerpat.

³⁰ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

3.1.4. Principy regionální politiky

Regionální politika je založena na několika základních principech, které udávají její řád. Zakotveny jsou i v právní úpravě procesu poskytování pomoci. Tyto principy se s vývojem regionální politiky měnily. Pro programovací období 2007 – 2013 je nejdůležitějších pět hlavních principů: programování, koncentrace, partnerství, princip adicionality, monitorování a vyhodnocování. K těmto základním se řadí také doplňkové principy, jako např. princip integrace, koordinace a harmonizace, konvergence, kompatibility, solidarity, subsidiarity, či proporcionality.³¹

3.1.4.1. Princip programování

Princip programování podává časový rozvrh pro alokaci pomoci. Strukturální fondy jsou alokovány na základě několikaletých vícesektorálních plánů regionálního rozvoje. Toto je vyjednáno členskými státy s Evropskou komisí. Smyslem tohoto principu je docílit komplexního přístupu k řešení regionálních problémů a zajistit, že prostředky nebudou přidělovány bezkonceptně. Jak uvádí Marek, výsledkem by měl být ucelený, integrovaný program realizovaný v dlouhodobějším horizontu.³²

3.1.4.2. Princip koncentrace

Tento princip zachycuje snahu věnovat prostředky do nejpotřebnějších regionů s cílem získat maximální užitek. Regiony jsou vybrány na základě prioritních cílů definovaných Evropskou komisí. Aplikováním tohoto principu dochází k větší efektivitě a účelnosti vynaložených prostředků stejně tak jako k větší koncentraci úsilí.³³

3.1.4.3. Princip partnerství

Princip partnerství představuje spolupráci různých subjektů při přípravě a realizaci programů a projektů. Jde především o úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a příslušnými orgány na národní, regionální a místní úrovni v každém členském státě. Tuto spolupráci označuje Budík jako vertikální úroveň. V horizontální úrovni jde o spolupráci

³¹ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

³² Tamtéž

³³ BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*

mezi partnery v rámci členského státu či regionu. Cílem je zapojit do procesu alokace jednotlivé příjemce.

3.1.4.4. Princip adicionality (doplňkovosti)

Fakt, že finanční pomoc EU má doplňovat a posilovat prostředky příjemce odráží princip adicionality. Peněžní prostředky poskytnuté EU mají být „prostředky navíc“. Rozhodně nemají nahrazovat národní zdroje. Každý projekt je proto financován vedle unijních peněz i z prostředků členských států. V období 2007 – 2013 může v České republice dosáhnout podíl unijních prostředků až 85 % celkových veřejných způsobilých výdajů projektu. Tím se docílí finanční zainteresovanosti členských států a jejich orgány tak spíše dohlédnou na větší efektivitu vynaložených prostředků a budou postupovat odpovědněji.³⁴

3.1.4.5. Princip monitorování a vyhodnocování

Význam principu monitorování a vyhodnocování neustále roste. Jde o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivnosti vynakládaných prostředků. Kontrolováno je vedle finančního i věcné plnění projektu, a to třemi způsoby: předběžné hodnocení (ex ante), souběžné hodnocení (interim) a hodnocení následné (ex post).³⁵

3.1.5. Strategické dokumenty

Vstup České republiky do Evropské unie a její zapojení do strukturální politiky vyžadovalo vypracování celé řady strategických a programových dokumentů. Všechny dokumenty související s aplikací regionální politiky EU v České republice musí být v souladu s dokumenty a mechanismy používanými v EU. V dokumentech se projevuje jistá dvoukolnost. Na jedné straně jsou dokumenty pro českou národní podporu regionálního rozvoje, na straně druhé dokumenty pro regionální politiku EU.³⁶

³⁴ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

³⁵ Tamtéž

³⁶ PŘICHYSTAL, A. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb Jak uvařit dobrý projekt*

3.1.5.1. Strategické obecné zásady Společenství

Rámcovým strategickým dokumentem pro regionální politiku EU je dokument Strategické obecné zásady Společenství (SOZS). V něm jsou formulovány hlavní zásady a priority politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU pro období 2007 – 2013. Dokument nejprve navrhla Evropská komise, poté projednal Evropský parlament a následně schválila Rada EU. Formulovány jsou zde společná pravidla programování, řízení, kontroly a hodnocení nové politiky soudržnosti a čtyři specifická nařízení pro fondy. Komise doporučila upřednostňovat programy zaměřené na zlepšování atraktivnosti měst a regionů EU jako míst, kam je dobré investovat. Dále projekty zaměřené na podporu regionálních inovací a růstu ekonomiky založené na znalostech a projekty určené na vytváření většího počtu kvalitnějších pracovních míst.³⁷

3.1.5.2. Národní rozvojový plán 2007 – 2013

V návaznosti na SOZS každý členský stát vypracovává tzv. Národní strategický referenční rámec (NRP). Ten zaujímá mezi programovými dokumenty výjimečné místo, protože aby mohl členský stát získat prostředky regionální pomoci, musí jasně definovat konkrétní pravidla a strategie čerpání finančních prostředků. NRP vychází z nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti a opírá se o české i evropské dokumenty. Jsou v něm vytyčeny cíle, které mají být splněny, priority rozpracované do dílčích cílů včetně popisu postupů jejich realizace a charakterizován systém koordinace regionální politiky. „*Globálním cílem NRP je přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.*“³⁸ Na tento globální cíl navazují čtyři strategické cíle: konkurenceschopná česká ekonomika; otevřená, flexibilní a soudržná společnost; atraktivní prostředí; vyvážený rozvoj území. Na tyto cíle NRP navazují čtyři prioritní osy.³⁹

NKP slouží jako podkladový materiál pro vyjednávání Národního strategického referenčního rámce (NSRR) s Evropskou komisí.

³⁷ PŘICHYSTAL, A. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb Jak uvařit dobrý projekt*

³⁸ *Návrh Národního rozvojového plánu České republiky 2007 – 2013 [online]. Citováno 2011-09-12. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Upload/Rizeni-fondu-EU/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>>.*

³⁹ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

3.1.5.3. Národní strategický referenční rámec

Národní strategický referenční rámec (NSRR) patří mezi nejdůležitější dokumenty ČR zabývající se evropskými fondy. Je spojnicí mezi evropskými prioritami deklarovanými ve Strategických obecných zásadách Společenství a národními prioritami politiky soudržnosti zpracovanými v Národním rozvojovém plánu. NSRR vypracovává každá členská země za využití principu partnerství. Tento programový a strategický dokument je podkladem pro jednotlivé operační programy. Právě na jeho základě vyjednává členský stát jejich podobu s Evropskou komisí.

NSRR je rozdělen do dvou částí – strategické a operační. Ve strategické části je specifikována zvolená strategie pro všechny definované cíle politiky soudržnosti EU. V operační části je seznam operačních programů a rozdělení finančních prostředků mezi ně.⁴⁰

3.1.5.4. Operační programy

Operační programy jsou snad nejdůležitějšími programovými dokumenty, protože právě prostřednictvím nich mohou členské země využívat finančních prostředků v rámci regionální politiky EU. „*Operační programy jsou popisem souhrnných priorit, řízení a finančních zdrojů a upřesňují oblasti intervencí na národní úrovni i v jednotlivých regionech dané členské země.*“⁴¹ Jednotlivé členské země OP formulují, jejich schválení je úkolem Evropské komise. Pro každé programovací období se sestavují nové OP, a to na základě nově aktualizovaných priorit a cílů. OP jsou dvojího typu – tematické a regionální. Tematické OP se zabývají určitým sektorem či oblastí (např. životní prostředí, doprava aj.). Regionální OP se vztahují vždy k jednomu regionu (NUTS 2).

Pro současné programovací období bylo vládou České republiky na základě Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007 – 2013 a Národního strategického referenčního rámce přijato 24 operačních programů. Jejich realizace je možná od 1. ledna 2007. Za zmínku stojí, že žádná jiná srovnatelná země EU nemá tolik operačních programů. Např. Slovensko jich má 11, Belgie 10, Irsko a Slovinsko jen 3. S tak vysokým počtem je spojeno i riziko, že v průběhu čerpání může dojít k problémům.

⁴⁰ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

⁴¹ Tamtéž, str. 39

Schéma č. 1 Operační programy v ČR na období 2007 – 2013

OPERAČNÍ PROGRAMY NA OBDOBÍ 2007-2013		PŘIDĚLENÁ FINANČNÍ ČÁSTKA
Tematické OP	OP Podnikání a inovace	21 300,3 mil EUR
	OP Doprava	
	OP Životní prostředí	
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	
	OP Výzkum a vývoj pro inovace	
	Integrovaný operační program	
	OP Technická pomoc *	
Regionální OP (ROP)	ROP NUTS II Jihovýchod	4 659 mil. EUR
	ROP NUTS II Jihozápad	
	ROP NUTS II Moravskoslezsko	
	ROP NUTS II Severovýchod	
	ROP NUTS II Severozápad	
	ROP NUTS II Střední Čechy	
	ROP NUTS II Střední Morava	
OP - Praha	OP Praha Konkurenceschopnost	343,3 mil. EUR
	OP Praha Adaptabilita	
Evropská územní spolupráce	OP Mezuregionální spolupráce	1 442,4 mil. EUR
	OP Nadnárodní spolupráce	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko	
	INTERACT II **	
	ESPON 2013 ***	

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Publikace Abeceda fondů EU 2007-2013*

Všechny tyto operační programy jsou určeny pro tři cíle regionální politiky. Pro cíl 1 Konvergence jsou to tematické a regionální OP, pro cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost jsou to operační programy z OP – Praha a pro cíl 3 Evropská územní spolupráce. Dostupná finanční podpora pro Českou republiku ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti dosahuje 750 miliard českých korun.⁴²

⁴² MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

3.1.6. Statistická klasifikace

Evropská unie spojuje 27 států, z nichž každý má za sebou samostatný vývoj územněsprávního členění s ohledem na různorodé potřeby státní správy a obyvatel. Díky tomu existuje v Unii 27 různých systémů správního členění, což omezuje možnosti vzájemného statistického a ekonomického srovnávání regionů pro účely regionální politiky.⁴³

Proto byla v roce 1988 Evropským statistickým úřadem (EUROSTAT) vytvořena tzv. nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS⁴⁴. Tato klasifikace slouží především pro:

- „potřebu regionální politiky EU, na základě které je podle jednotlivých cílů poskytována pomoc ze strukturálních fondů,
- potřebu regionálních statistik členských států EU (zejména z důvodu komparace srovnatelných území),
- provádění analytických rozborů ekonomických ukazatelů v jednotlivých regionech a možnosti vyhodnocování zásahů regionální politiky.“⁴⁵

Až do roku 2003 bylo toto členění pouhým sdělením Eurostatu. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 NUTS definitivně posvětilo a uznalo jako společnou klasifikaci statistických jednotek.⁴⁶

Klasifikace NUTS je hierarchická. Na jejím základě jsou dle počtu obyvatel určeny tři hlavní úrovně regionálního členění území: NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3. NUTS 1 představuje území jednotlivého členského státu či jeho makroregionu. Např. celá Česká republika je územím NUTS 1, kdežto v Německu reprezentují stejnou úroveň jednotlivé spolkové země. NUTS 1 se dále člení na menší území NUTS 2. Tato území odpovídají úrovni středního článku územně správního členění daného státu. U nás to jsou oblasti regionů soudržnosti, kterých je v ČR osm. Třetí úrovní členění jsou NUTS 3. Tyto oblasti většinou odpovídají úrovni nejnižšího územně správního regionu státní správy. U nás jím je 14 krajů.⁴⁷

⁴³ PŘICHYSTAL, A. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb Jak uvařit dobrý projekt*

⁴⁴ NUTS – z francouzského La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques.

⁴⁵ VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*, str. 37

⁴⁶ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

⁴⁷ VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*

Další podrobnější členění je již v kompetenci každého státu. Českou republiku dále rozdělujeme na úrovně NUTS 4 – okresy a NUTS 5 – obce. Jedná se o administrativní jednotky první a druhé hierarchické úrovně, proto jsou v některé literatuře označovány jako LAU 1 a LAU 2⁴⁸. Každá správní jednotka je zeměpisnou oblastí se správním orgánem, který má pravomoc přijímat správní nebo politická rozhodnutí pro tuto oblast v právním a institucionálním rámci členského státu.⁴⁹

Tabulka č. 1 Počet jednotek NUTS na území České republiky

Úroveň	název	počet jednotek
NUTS 1	stát	1
NUTS 2	regiony soudržnosti	8
NUTS 3	kraje	14
NUTS 4 / LAU 1	okresy	78 + 15 pražských obvodů
NUTS 5 / LAU 2	obce	6 249

Zdroj: Přichystal, A., *Kuchařka pro žadatele z fondů EU*, str. 18

Pokud v některém státě neexistuje pro danou úroveň NUTS žádná správní jednotka odpovídající velikosti, vytváří se tato úroveň NUTS uměle sloučením vhodného počtu stávajících, menších, sousedících jednotek. Agregace zohledňuje kritéria zeměpisná, sociálněekonomická, historická, kulturní či environmentální. Velikost takovéto „nesprávné jednotky“ musí ležet mezi stanovenými hraničními počty obyvatel, viz tabulka č. 2 Počty obyvatel stanovené pro základní úrovně NUTS regionů.

Tabulka č. 2 Počty obyvatel stanovené pro základní úrovně NUTS regionů

Úroveň	minimální počet obyvatel	maximální počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

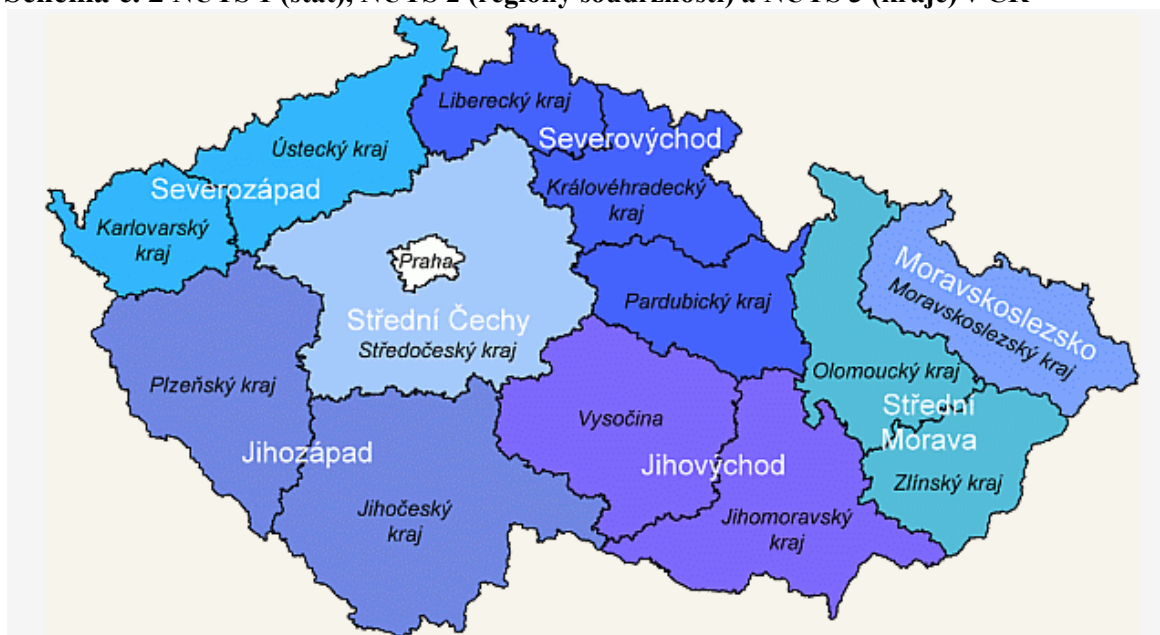
Zdroj: WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do EU*, str. 336

⁴⁸ LAU - Local Administrative Units (místní administrativní jednotky)

⁴⁹ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

Pro potřebu strukturální a regionální politiky jsou nejdůležitější jednotky NUTS 2 a NUTS 3. Právě jednotky NUTS 2 musely být v České republice administrativně vytvořeny, protože takovéto členění zde neexistovalo. Zákon č. 248/2000 Sb. uvádí: „...pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předstupních a strukturálních fondů Evropských společenství se zřizují regiony, jejich územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2...“⁵⁰ Pro programovací období 2007 – 2013 mají rozhodující význam jednotky NUTS 2, na které je zaměřen cíl 1 Konvergence.⁵¹

Schéma č. 2 NUTS 1 (stát), NUTS 2 (regiony soudržnosti) a NUTS 3 (kraje) v ČR

Zdroj: Fondy evropské unie, <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

3.1.7. Nástroje regionální politiky

K naplňování cílů regionální a strukturální politiky Evropské unie slouží jako hlavní finanční nástroj strukturální fondy. V letech 2007 - 2013 je tato politika realizována pomocí dvou strukturálních fondů a navíc i Fondu soudržnosti. Tyto fondy jakožto nástroje regionální politiky byly ustanoveny Radou EU a Evropským parlamentem v červenci 2006. Každý z nich se zaměřuje na specifickou oblast pomoci a poskytování podpory se řídí od-

⁵⁰ VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*, str. 38

⁵¹ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

lišnými pravidly. Oproti minulému období byl počet strukturálních fondů snížen o dva, a to o Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) a Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG). Další části textu jsou věnovány právě stávajícím třem nástrojům.⁵²

3.1.7.1. Evropský fond regionálního rozvoje

Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund – ERDF) byl založen v roce 1972. Fungovat začal v roce 1975. Od roku 1988 je integrován do regionální politiky EU a jeho význam se neustále zvyšuje. ERDF podporuje projekty zaměřené na regionální rozvoj včetně odstraňování regionálních nerovností a posilování rozvoje a konverze regionů. Dalšími oblastmi, na které se činnost tohoto fondu zaměřuje, je zvyšování konkurenceschopnosti a územní spolupráce v rámci EU. Do priorit financování patří výzkum, inovace, ochrana životního prostředí a prevence rizik, stejně jako investice do infrastruktury v nejméně rozvinutých regionech.

Jeho hlavními cíly jsou:

- *„podpora rozvoje infrastruktury a výrobních aktivit v zaostávajících regionech,*
- *podpora úsilí o přizpůsobování se regionů změnám v průmyslu,*
- *podpora úsilí o omezování dlouhodobé nezaměstnanosti, v první řadě mladých lidí (podprogram Youthstart program ADAPT),*
- *opětovné začleňování osob vyřazených z trhu práce do pracovního procesu.“*⁵³

Z ERDF jsou rozdělovány finanční prostředky na plnění všech tří cílů regionální politiky EU.

3.1.7.2. Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (European Social Fund – ESF) je ze všech současných i dřívějších strukturálních fondů nejstarší. Založen byl na základě Římské smlouvy v roce 1957 za účelem financování aktivit Společenství v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU směřující ke zlepšení perspektiv lidí při hledání práce a získávání potřebných kvalifikací. Od té doby přispívá k vytváření nových pracovních míst a tím k podpoře

⁵² MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*

⁵³ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, str. 34

zaměstnanosti, uskutečňování zásad rovných příležitostí. Nemalou měrou investoval do lidských zdrojů. ESF podporuje neinvestiční projekty (na rozdíl od ERDF, který je zaměřen na projekty investiční neboli infrastrukturní).⁵⁴

V období 2007 – 2013 se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti:

- „zvýšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků,
- lepší přístup k zaměstnání a účast na trhu práce,
- posílení sociálního začlenění potlačováním diskriminace a usnadněním přístupu znevýhodněných osob na trh práce,
- podporu partnerství pro reformy v oblastech zaměstnanosti a začlenění.“⁵⁵

Finanční prostředky z ESF jsou v období 2007 – 2013 alokovány prostřednictvím prvních dvou cílů regionální politiky, tj. cíle Konvergence a cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

3.1.7.3. Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (neboli Kohezní fond z anglického Cohesion Fund – CF) byl ustanoven Maastrichtskou smlouvou v roce 1993, která stanovila, že finanční prostředky z něj budou poskytovány členským státům s HDP na obyvatele nižším, než je 90 % průměru Společenství. Těmi byly státy, které se potýkaly s problémy v souvislosti se vznikem hospodářské a měnové unie (např. Řecko, Portugalsko, Španělsko a Irsko). Podmínkou bylo, že tyto státy budou vyvíjet snahu k naplnění konvergenčních kritérií nutných pro vstup do měnové unie EU.⁵⁶

Fond soudržnosti mezi strukturální fondy nepatří, i když jeho obecným cílem je podpora hospodářské a sociální soudržnosti EU. Na rozdíl od nich je však jeho cílem podpora celého státu, nikoliv pouze regionu. Finanční prostředky z tohoto fondu směřují především na dva druhy projektů: projekty zaměřené na problematiku životního prostředí a trvale udržitelný rozvoj a projekty společného zájmu ve sféře dopravní infrastruktury vedoucí k vytvoření transevropských dopravních sítí. Spolufinancovány mohou být

⁵⁴ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

⁵⁵ MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, str. 31

⁵⁶ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*.

i aktivity z oblasti udržitelného rozvoje, tj. energetická politika a využívání obnovitelných zdrojů.⁵⁷

V minulých programovacích obdobích se tento fond zaměřoval na konkrétní projekty namísto dlouhodobých programů. V současném programovacím období bylo však toto změněno a z Fondu soudržnosti jsou financovány ve spolupráci s ERDF víceleté investiční programy. Takto financované programy mají plnit tyto cíle:

- *„pomáhat rozvíjet infrastrukturu (především dopravní a energetickou),*
- *rozšiřovat a zkvalitňovat telekomunikační služby,*
- *poskytovat podporu podnikatelským subjektům a zajišťovat školení jejich pracovníků,*
- *šířit know-how a nástroje informační společnosti.*“⁵⁸

Fond soudržnosti je zaměřen na naplňování cíle Konvergence.

3.2. Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (ESF) je jedním ze tří strukturálních fondů Evropské unie. Je klíčovým finančním nástrojem pro realizování Evropské strategie zaměstnanosti. Již od konce padesátých let pomáhá vytvářet nová pracovní místa. Činí tak podporou zaměstnanosti, podnikání, uskutečňováním zásad rovných příležitostí a cestou investic do lidských zdrojů.⁵⁹

ESF je zaměřen na podporu:

- *„integrace nezaměstnaných, v první řadě těch, kteří nemohou dlouhodobě nalézt práci;*
- *integrace mladých lidí do pracovního procesu;*
- *integrace osob vyloučených z trhu práce;*
- *stejných příležitostí na trhu práce;*
- *adaptace pracovníků na průmyslové změny;*
- *stabilizace a růst zaměstnanosti;*

⁵⁷ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*

⁵⁸ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, str. 38

⁵⁹ Tamtéž

- *posílení lidského potenciálu ve výzkumu, vědě a technologii,*
- *posílení systému vzdělávání a další kvalifikace.* ⁶⁰

V posledním desetiletí ESF poskytuje významnou politickou a finanční podporu při uvádění tzv. Evropské strategie zaměstnanosti ⁶¹. Fond se v dané souvislosti prioritně orientuje na podporu opatření směřujících k prevenci a ke snižování nezaměstnanosti, na rozvoj lidských zdrojů a v neposlední řadě na prosazování rovných příležitostí pro muže a ženy na trhu práce a podporu hospodářské a sociální soudržnosti. ⁶²

Hlavním posláním ESF je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů.

3.2.1. Programy

Finanční prostředky z Evropského sociálního fondu jsou uvolňovány na základě programů, které umožňují čerpání prostředků. V oblasti lidských zdrojů jsou v České republice a hlavním městě Praze v období 2007 – 2013 k dispozici tyto programy:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)
- OP Praha – Adaptabilita (OP PA)

OP LZZ a OP VK patří do okruhu tematických operačních programů a mají pomoci plnit cíl Konvergence. OP PA má pomoci plnit cíl Regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

⁶⁰ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, str. 36

⁶¹ Evropská strategie zaměstnanosti byla zformulována v roce 2000 a stala se součástí Lisabonské strategie. Do roku 2020 mají být splněny tyto tři cíle: zaměstnanost osob ve věku 20 až 64 let ve výši 75 %; počet žáků a studentů, kteří nedokončí školu, snížit pod 10 % a nejméně 40 % lidí ve věku 30 až 34 let by mělo mít dokončené vysokoškolské vzdělání; počet lidí, kteří žijí v chudobě a sociálním vyloučení nebo jsou na pokraji chudoby a sociální vyloučení jim hrozí, měl snížit alespoň o 20 milionů.

⁶² LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*

3.2.2. Odpovědné orgány

Orgánem, který je odpovědný za čerpání finančních prostředků z ESF v programovém období 2007 – 2013, je v ČR Ministerstvo práce a sociálních věcí, konkrétně odbor řízení pomoci z ESF. Toto ministerstvo je zároveň i řídicím orgánem⁶³ dohlížejícím na Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Dalším řídicím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které má v působnosti Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Třetí Operační program Praha – Adaptabilita řídí Magistrát hlavního města Praha. Dalšími partnery realizace jsou Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, CzechInvest, Úřad práce ČR, orgány místní a regionální samosprávy.⁶⁴

3.2.3. Celkový objem finanční pomoci

Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na současné programovací období 2007 – 2013 činí 3 774 521 428 EUR. Na minulé zkrácené programové období 2004 – 2006 to bylo pouhých 456,98 mil. EUR. Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé programy ESF zobrazuje následující tabulka.⁶⁵

Tabulka č. 3 Objem finančních prostředků z ESF dle operačních programů

Operační program	přidělené finanční prostředky (v EUR)	% podíl
OP LZZ	1 837 421 405	48,4
OP VK	1 828 714 781	48,7
OP PA	108 385 242	2,9

Zdroj dat: Evropský sociální fond, www.esfcr.cz

⁶³ Řídicí orgán je subjektem, který je odpovědný za řízení a implementaci operačního programu. Řídicí orgán může výkon některých činností delegovat na zprostředkující subjekty. Řídicí orgány ESF mají národní a regionální kanceláře. Šíří informace o ESF a přijímají a vyhodnocují žádosti. Mají také na starosti distribuci finančních prostředků a sledování schválených projektů. (*Evropský sociální fond ČR, on-line, Evropská komise, on-line*)

⁶⁴ *Evropský sociální fond v ČR* [online]

⁶⁵ Tamtéž

Toto však není konečná výše finančních prostředků. Pro projekty realizované v rámci ESF platí finanční spoluúčast z českého rozpočtu ve výši 15 % celkového objemu finančních prostředků (tzn. 85 % financováno z ESF).

3.3. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

3.3.1. Charakteristika

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ) byl schválen Evropskou komisí dne 12. října 2007 a svou realizací v programovém období 2007 – 2013 navazuje na operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ) z předchozího období. Jeho strategie vychází primárně ze strategie obsažené v Národním strategickém referenčním rámci a plně respektuje základní strategické dokumenty vlády ČR (např. Strategii regionálního rozvoje ČR, Strategii hospodářského růstu ČR, Národní program reforem ČR 2005 – 2008, Strategii podpory dostupnosti a kvality veřejných služeb, Národní akční plán sociálního začleňování 2004 – 2006, Národní akční plán zaměstnanosti 2004 – 2006, Postup a hlavní směry reformy a modernizace ústřední státní správy aj.).⁶⁶

Řídicím orgánem (ŘO) programu je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Funkcí řídicího orgánu je pověřen odbor MPSV č. 71 – odbor řízení pomoci z Evropského sociálního fondu. ŘO nese celkovou odpovědnost za realizaci programu a za komunikaci směrem k institucím Evropské unie. Výkon některých činností deleguje na zprostředkující subjekty (ZS). Těmi jsou: odbor implementace programů ESF MPSV, odbor sociálních služeb MPSV, odbor podnikání MPO a odbor strukturálních fondů MV.⁶⁷

3.3.2. Globální a specifické cíle

Pro období 2007 – 2013 je cílem OP LZZ zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU. Tohoto globálního cíle má být dosaženo prostřednictvím cílů specifických. Těmito cíli jsou:

- „1. Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů.*
- 2. Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti.*

⁶⁶ MPSV. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2012*

⁶⁷ MPSV. *Výroční zpráva o provádění OP LZZ za rok 2008*

3. Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených.

4. Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb.

5. Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.⁶⁸

Na základě výše zmíněných strategických cílů a zásadních strategických materiálů, spolu s klíčovými ekonomickými a sociálními charakteristikami vymezenými ve SWOT analýze Národního strategického referenčního rámce bylo identifikováno 5 prioritních os OP LZZ. Tyto osy programu jsou plně konzistentní se specifickými cíli i s prioritami ESF v programovém období 2007 – 2013. Schéma návaznosti jednotlivých primárních os na globální cíl OP LZZ viz Příloha II. Prioritní osy rozdělují OP LZZ na logické celky jež jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.⁶⁹

Tabulka č. 4 Přehled oblastí podpory pro jednotlivé prioritní osy

Prioritní osy	Oblasti podpory
1 - Adaptabilita	1.1 - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků
	1.2 - Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků
2 - Aktivní politiky trhu práce	2.1 - Posílení aktivních politik zaměstnanosti
	2.2 - Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj
3 - Sociální integrace a rovné příležitosti	3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb
	3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit
	3.3 - Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce
	3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života
4 - Veřejná správa a veřejné služby	4.1 - Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy
5 - Mezinárodní spolupráce	5.1 - Mezinárodní spolupráce

Zdroj dat: Prioritní osy ESF, <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/prioritni-osy>

⁶⁸ MPSV. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2012*, str. 80

⁶⁹ *Strukturální fondy EU – OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]

Pro jednotlivé oblasti podpory jsou vyhlašovány tzv. Výzvy, v jejichž rámci lze podávat žádost o finanční podporu. Výzvy jsou dokumentem vymezujícím podmínky pro předložení projektové žádosti. Vyhlašovány jsou v průběhu roku a specifikují například to, kdo může v jejím rámci podat projektovou žádost, na jaké aktivity a cílové skupiny má být projekt zaměřen, jaký může být jeho minimální a maximální finanční objem a časový rozsah. Výzvy jsou vyhlašovány pro předkládání grantových nebo individuálních projektů.⁷⁰

3.3.3. Více-cílovost OP LZZ

OP LZZ lze označit jako více-cílový program, neboť jeho osy 1, 2a, 3, 4a, 5a, 6a spadají do cíle Konvergence, zatímco osy 2b, 4b, 5b, 6b (týkající se oblastí aktivní politiky trhu práce, modernizace veřejné správy a veřejných služeb a mezinárodní spolupráce) do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Je to z toho důvodu, aby aktivity obsažené v těchto osách, které mají pro ČR klíčový význam a u kterých je realizace nezbytná na celém jejím území, mohly být celoplošně podporovány, tj. na celém území ČR, včetně hl. m. Prahy. Více-cílovost zjednodušila řízení, monitorování a kontrolu díky možnosti zavedení jednotné řídicí struktury.⁷¹

3.3.4. Finanční rámec

Pro období 2007 – 2013 je pro OP LZZ alokováno 1 837 mil. EUR (přibližně 6,8 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku) z prostředků ESF a 324 mil. EUR ze státního rozpočtu ČR. Míra spolufinancování z ESF tak dosáhne 85 % z celkových veřejných výdajů, zbývajících 15 % prostředků bude hrazeno z národních veřejných zdrojů. Jejich zdrojem bude převážně rozpočtová kapitola MPSV, dále kapitola MV, MPO, MZdr., případně dalších resortů, a dále rozpočty krajů, případně měst a obcí. Příspěvek z ESF bude kalkulován ve vztahu k celkovým veřejným výdajům.⁷²

⁷⁰ *Slovník pojmů, ESF* [online]

⁷¹ MPSV. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2012*

⁷² Tamtéž

3.3.5. Prioritní osa 1: Adaptabilita (Konvergence)

Tato osa je zaměřena na „předcházení nezaměstnanosti prostřednictvím podpory investic do rozvoje lidských zdrojů ze strany podniků a organizací, rozvoje odborných znalostí, kvalifikací a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů, vytváření a zavádění moderních systémů řízení a rozvoje lidských zdrojů a rozvoje specifických služeb v oblasti zaměstnanosti, odborné přípravy a podpory zaměstnanců v souvislosti s restrukturalizací podniků a odvětví.“ Další oblastí, na které se prioritní osa 1 zaměřuje, je podpora vzdělávacích a výcvikových programů a zvyšování jejich dostupnosti pro ekonomicky aktivní obyvatele.⁷³

Prioritní osa 1 je zaměřena na osoby zaměstnané. Její úlohou je prevence proti poklesu produktivity práce, ztráty konkurenceschopnosti pracovní síly a tím i podniků, přesunu výroby do jiných zemí a ztrátě pracovních míst vedoucích k následné evidenci osob na úřadech práce.⁷⁴

Prioritní osa 1 je dělena na dvě oblasti podpor: oblast 1.1 – Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků a oblast 1.2 – Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků. Zatímco u oblasti 1.2 jsou cílovými skupinami zaměstnanci podniků působících v oborech a odvětvích, které procházejí strukturálními změnami a jejichž zaměstnanci jsou ohroženi nezaměstnaností, oblast 1.1 má přispět ke zvýšení úrovně odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Na prioritní osu 1 Adaptabilita je pro období 2007 – 2013 alokováno 618 159 146 EUR, z toho 525 435 274 EUR z ESF (tj. 28,6 % OP LZZ, po prioritní ose 2a druhá nejvyšší alokace v rámci operačního programu) a 92 723 872 ze státního rozpočtu ČR.

⁷³ MPSV. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2012*

⁷⁴ Tamtéž

3.4. Výzva 35 – Školení je šance

Výzva 35 Školení je šance je průběžná výzva⁷⁵ z oblasti Výzvy 1.1 - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků zaměřená na grantové projekty, jehož vyhlášovatelem je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Podávat žádosti o dotace v rámci této Výzvy bylo možné v období 23. března 2009 do 31. prosince 2009.⁷⁶ Celková částka alokovaná pro tuto Výzvu činila 4,5 mld. Kč.

Hlavním cílem podpory v rámci této Výzvy je „*přispět ke zvyšování adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků prostřednictvím zvyšování odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů*“.⁷⁷ Tento cíl má být dosažen prostřednictvím těchto specifických cílů:

- „*rozvoje kvalifikační úrovně a kompetencí zaměstnanců,*
- *rozvoje podnikových systémů řízení lidských zdrojů a rozvoje lidských zdrojů s využitím inovativních přístupů,*
- *motivace zaměstnavatelů k prosazování odborného vzdělávání v rámci organizace,*
- *posílení udržitelnosti pracovních míst.*“⁷⁸

V textu Výzvy 35 může potenciální žadatel o dotaci z OP LZZ nalézt všechny potřebné informace k tomu, aby mohl podat žádost o dotaci. Dozví se například, že podporovanými činnostmi je další profesní vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli, tvorba podnikových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů, uplatňování pružných forem organizace práce aj. Text Výzvy dále obsahuje termín, do kdy lze předkládat žádosti o dotaci a komu (na jakou adresu).

Podporováno je primárně vzdělávání obecné, které není uplatnitelné pouze na současnou nebo budoucí pozici zaměstnance podnikatelského subjektu, který je příjemcem podpory. Pokud je žadatel z některého specifického odvětví (vyjmenováno v textu Vý-

⁷⁵ Průběžná výzva je termín, ve kterém se přijímají žádosti o dotace. U průběžné výzvy je stanoven první den, od kterého se přijímají žádosti a příjem žádostí pak nadále trvá po celé programovací období nebo do vyhlášení konce příjmu žádostí. Žádosti se přijímají a hodnotí průběžně. Žadatelé jsou také průběžně informováni o zbývajících alokacích připadajících na výzvu a dalších technických náležitostech. Výzvy tohoto typu trvají obvykle několik měsíců až let. (*Strukturální fondy EU – Slovník pojmů, on-line*)

⁷⁶ Ve skutečnosti bylo předkládání projektových žádostí do Výzvy 35 zastaveno již v pátek 11. 9. 2009 ve 14:30 hod. z důvodu vysokého počtu předložených žádostí, které celkově svými požadavky na finanční prostředky výrazně převyšují alokaci na tuto výzvu.

⁷⁷ MPSV. *Výzva k předkládání grantových projektů OP LZZ*, str. 2

⁷⁸ Tamtéž, str. 2

zvy 35) může do projektu zahrnout vedle obecného vzdělávání i specifické vzdělávání zaměstnanců. Ovšem pouze jako doplňující aktivitu a pouze v omezené míře, což musí být v žádosti o dotaci jasně vymezeno, přičemž podíl specifického vzdělávání v rámci tohoto projektu nesmí přesáhnout 20 % rozpočtu projektu.

Cílovou skupinou ⁷⁹ Výzvy 35 jsou zaměstnanci (pracující na pracovní smlouvu, DPČ či DPP), a to jak zaměstnanci v dělnických a ostatních profesích, tak střední a vrcholový management. Zvláštní důraz by měl být věnován specifickým skupinám zaměstnanců, kteří mají z věkových důvodů ztížené podmínky uplatnění se na trhu práce, tj. zejména zaměstnanci do 25 let a nad 50 let. Jelikož žadatelem v této Výzvě mohou být pouze právnické osoby založené za účelem podnikání (dle zákona č. 513/1992 Sb., obchodní zákoník) či osoba samostatně výdělečně činná, z cílové skupiny jsou vyloučeni zaměstnanci veřejné správy a místní samosprávy, zaměstnanci subjektů působících v oblasti sociálního začleňování a sociálních služeb, zaměstnanci institucí služeb zaměstnanosti, ale také zaměstnanci škol a vzdělávacích institucí ⁸⁰. Cílová skupina podpořených projektů musí pocházet z jiného regionu než z hlavního města Prahy.

Stanovena je i minimální a maximální výše podpory pro jeden projekt. Pro projekty regionální ⁸¹ je hranice od 1 do 7 milionů Kč, pro projekty nadnárodní je stanovena od 2 do 15 milionů Kč. I toto musí mít žadatelé o dotaci na paměti, protože v případě, že budou žádat o částku nižší než je minimální hranice, bude jejich žádost o dotaci z hodnocení vyřazena.

Výše podpory projektu OP LZZ může dosáhnout až 100 % způsobilých výdajů projektu ⁸². Způsobilé výdaje projektu budou hrazeny z 85 % z prostředků OP LZZ a zbývajících 15 % z prostředků státního rozpočtu. Podpora aktivit projektů v rámci Výzvy má zásadně charakter veřejné podpory.

Maximální délka trvání projektu realizovaného v této Výzvy je 24 měsíců.

⁷⁹ Cílová skupina je taková skupina osob, která je ovlivněna realizací projektu a má z něj užitek. (*Strukturální fondy EU – Slovník pojmů, on-line*)

⁸⁰ Všichni tito jmenovaní zaměstnanci mohou být cílovou skupinou v rámci jiných oblastí podpory.

⁸¹ Regionální projekty jsou projekty žadatelů se sídlem a zaměstnanci pouze na území jednoho kraje nebo projekty, jejichž cílovou skupinou bude organizační jednotka, pobočka nebo divize se sídlem a zaměstnanci pouze na území jednoho kraje. U nadregionálních projektů působí žadatele ve více krajích a do projektu budou zařazeni zaměstnanci z více krajů. (*OP LZZ*)

⁸² Způsobilé výdaje jsou ty výdaje, které lze z projektu proplácet. (*Strukturální fondy EU – Slovník pojmů, on-line*)

4 Analytická část

V následující části diplomové práce je zmapován samotný proces spojený s realizací projektu. Ten začíná v okamžiku vyhlášení výzvy a končí, v ideálním případě, ukončením realizace projektu. V tomto procesu (viz diagram v příloze III) lze identifikovat několik kritických míst, která jsou pro další vývoj důležitá.

Analytická část je rozdělena na čtyři hlavní části. První část je věnována Žádostem o finanční podporu z OP LZZ. Ty jsou zde popsány z hlediska jednotlivých kroků, kterými při hodnocení procházejí. Popis je doplněn kvantitativním vyjádřením. V druhé části je s pomocí dat získaných z IS Monit7+ popsán současný stav jednotlivých žádostí, respektive projektů. Třetí část je věnována monitoringu realizovaných projektů, tj. procesu předkládání monitorovacích zpráv a jejich kritickým bodům, ve kterých příjemci při zpracování nejvíce chybují.

Ve čtvrté části je analyzován 10 % vzorek realizovaných a již ukončených projektů. Tato část se nejprve věnuje náročnosti administrativního procesu schvalování monitorovacích zpráv, poté nastiňuje finanční stránku realizovaných projektů s cílem popsat, kam alokované prostředky plynou.

4.1. Žádost o finanční podporu z OP LZZ⁸³

Ve chvíli, kdy řídicí orgán vyhlásil dne 23. března 2009 Výzvu 35 Školení je šance prostřednictvím internetového portálu www.esfcr.cz a prostřednictvím denního tisku (Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes, Právo, Deníky ČR), mohly podniky začít s tvorbou žádosti o dotaci. Žádost o dotaci je formulářem vyplněným prostřednictvím aplikace Benefit7 obsahující identifikaci žadatele a údaje o projektu⁸⁴.

Předtím však musely nastudovat především Příručku pro žadatele, navazující Příručku pro příjemce finanční podpory z OP LZZ, Průvodce vyplněním projektové žádosti a další příručky tzv. desatera. Z těchto zdrojů se dozvěděly vše potřebné o tom, jak žádost o dotaci z OP LZZ napsat, ale navíc získaly i lepší představu o administrativní náročnosti projektů, požadavcích na profesní složení týmu, na publicitu apod. Tyto informace jsou

⁸³ Žádost o finanční podporu z OP LZZ bude dále označována jako žádost o dotaci.

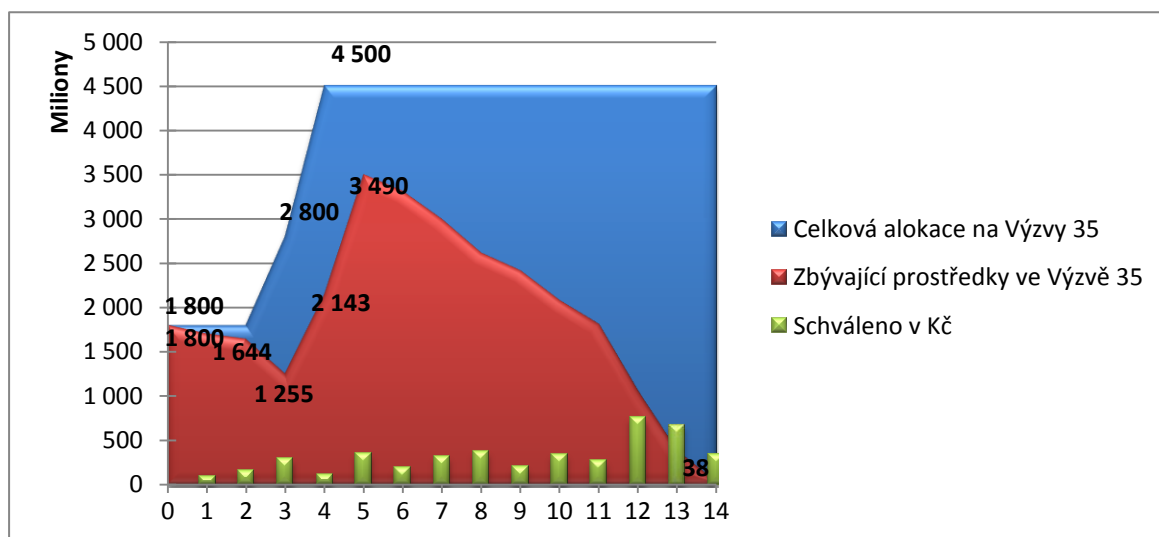
⁸⁴ Projekt zahrnuje soubor aktivit směřujících k dosažení předem stanoveného a jasně definovaného cíle a je limitován určitým časem a rozpočtem. (*Strukturální fondy EU – Slovník pojmů, on-line*)

velmi důležité, neboť ne každý si dopředu dokáže představit, co samotná realizace projektu obnáší a jaké jsou náklady na její uskutečnění. Takováto nejasná představa může v krajním případě vést i ke špatně vykalkulovanému rozpočtu projektu a v kombinaci s poměrně přísnými pravidly pro změny rozpočtu i nemožnosti realizaci projektu dále financovat.

4.1.1. Žádost o finanční podporu v číslech

O Výzvu 35 byl mezi potenciálními příjemci velký zájem. Je to vidět z toho, že termín pro předkládání žádostí o dotaci musel být zkrácen téměř o 4 měsíce, neboť podaných žádostí již bylo tolik a na takový objem finančních prostředků, že uspokojit všechny žadatele by nebylo možné. A to v průběhu vyhlášení Výzvy došlo hned dvakrát k navýšení alokované částky (toto navýšení graficky znázorňuje graf č. 2). Původní objem finančních prostředků pro Výzvu 35 byl 1,8 miliardy Kč. V průběhu srpna 2008 byla tato částka zvýšena o 1 miliardu a následně ještě jednou, v říjnu téhož roku, zvýšena na konečných 4,5 miliardy Kč. Toto zvýšení mohlo být provedeno díky přesunu volných finančních prostředků z oblasti podpory 1.2.

Graf č. 2 Vývoj finančních prostředků ve Výzvě 35 během výběrových komisí

Zdroj dat: Zprávy o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školení je šance

Žádosti o finanční podporu z OP LZZ byly žadatelé vypracovávány on-line prostřednictvím aplikace Benefit7 (elektronická žádost) přímo na internetových stránkách

www.eu-zadost.cz nebo www.eu zadost.eu. Žádosti byly následně předkládány i v listinné podobě na adresu vyhlášovatele výzvy (MPSV). Do Výzvy 35 bylo v období od 23. března 2009 do 11. září 2009 podáno celkem 1 803 žádosti o dotaci.⁸⁵

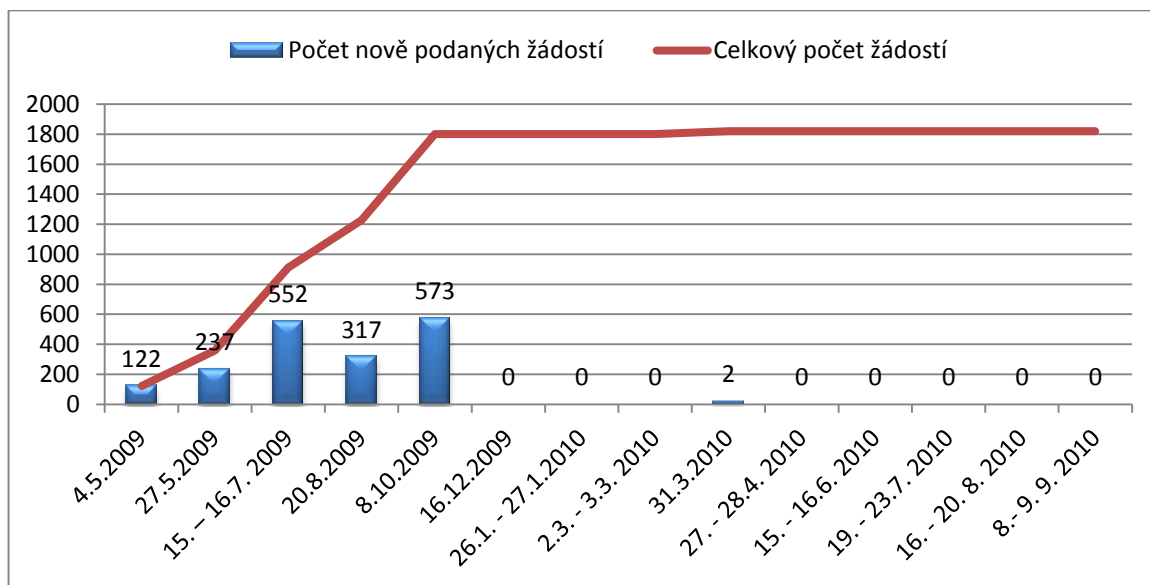
Každé zaregistrované žádosti bylo přiděleno registrační číslo ve tvaru CZ.1.04/1.1.02/35.xxxxx, kde:

- CZ značí projekt realizovaný v České republice,
- 1 je číslem značícím cíl, který projekt pomáhá naplňovat, tj. cíl 1 - adaptabilita (konvergence),
- 04 je číslem programu OP LZZ,
- 1 je označení prioritní osy,
- 1 je označením oblasti podpory, tedy 1.1.,
- 02 označuje grantové schéma,
- 35 je číslem výzvy,
- xxxxx je konkrétní pořadové pětimístné číslo žádosti, tj. 00001 – 01803.

Celková požadovaná částka dosáhla 8 672 600 801,20 Kč. Hodnocení žádostí probíhalo ve 14 kolech. První uzávěrka pro přijímání projektů byla 14. dubna 2009, dále následovaly uzávěrky každé tři týdny. Přijaté žádosti byly nejprve hodnoceny po formální stránce, poté z hlediska přijatelnosti. Pokud žádost prošla, postoupila k hodnocení po věcné stránce. Žádosti, které prošly těmito třemi koly hodnocení, postoupily dále k výběrové komisi, která na svých zasedáních určila projekty k realizaci. Zasedání výběrové komise probíhalo ve dnech 4. 5. 2009, 27. 5. 2009, 15. – 16. 7. 2009, 20. 8. 2009, 6. – 7. 10. 2009, 16. 12. 2009, 26 – 27. 1. 2010, 2. – 3. 3. 2010, 31. 3. 2010, 27. – 28. 4. 2010, 15. – 16. 6. 2010, 19. – 23. 7. 2010, 16. – 20. 8. 2010 a 8. – 9. 9. 2010. Vývoj počtu podaných žádostí k jednotlivým termínům zasedání výběrové komise znázorňuje graf č. 3.

⁸⁵ Toto číslo uvádí Zprávy o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školení je šance. Dle dat dostupných z IS Monit7+ je však počet žádostí 1802, neboť pod pořadovým číslem 697 není žádná žádost zaregistrována.

Graf č. 3 Počet žádostí o dotaci z Výzvy 35 Školení je šance

Zdroj dat: Zprávy o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školení je šance

Z grafu je patrné, že v období od května do července 2009 byl nárůst podávaných žádostí stabilně rostoucí, v srpnu bylo do hodnocení přijato méně žádostí, ale do zářijové uzávěrky počet podaných žádostí opět narostl, a to na nejvyšší hodnotu 573 žádostí. Vzhledem k tomu, že mezi jednotlivými koly hodnocení byly různě dlouhé prodlevy (např. v květnu proběhla dvě kola hodnocení, další kolo bylo až v červenci a mezi 4. a 5. kolem byl odstup 8 týdnů) nelze považovat výkyvy v počtu podaných žádostí za trend.

Jako chyba v podkladových datech se na první pohled může zdát nárůst o 2 žádosti k 31. 3. 2010, tj. zhruba půl roku po ukončení termínu pro předkládání žádostí. Ve skutečnosti však nešlo o nově podané žádosti, ale o objevení dvou žádostí, kterým chybnou systémem nebylo přiděleno registrační číslo.

Druhým zajímavým faktem jsou data zasedání výběrových komisí. I když poslední možnost podat si žádost o dotaci z Výzvy 35 měla veřejnost 11. 9. 2009, poslední zasedání výběrové komise proběhlo ve dnech 8. až 9. 9. 2010, tedy o rok později. Nečekaný zájem o tuto výzvu spolu s nedostatečnou personální kapacitou zapříčinily nezvykle dlouhé zpoždění při administraci žádostí. Porovnáme-li data množství zaregistrovaných žádostí v jednotlivých kolech s počtem žádostí, které v daném kole stihly projít formálním hodnocením, zjistíme, že skluz v jejich hodnocení vzniknul již v druhém kole hodnocení, kdy

z 237 nově zaregistrovaných žádostí bylo formálně ohodnoceno pouze 110 žádostí a 127 žádostí bylo odloženo do dalšího kola. Tento negativní trend pokračoval i ve 3., 4. a 5. kole, kdy bylo podávání nových žádostí zastaveno. Celkem bylo takto odloženo 1 034 žádostí o dotaci.

4.1.2. Proces hodnocení žádostí o finanční podporu

Hodnocení grantových projektů z OP LZZ, a tedy i projektů předložených prostřednictvím žádosti o dotaci v rámci Výzvy 35, probíhá ve dvou etapách. Žádosti jsou nejprve hodnoceny po stránce formální a z hlediska přijatelnosti, poté z věcného hlediska. Hodnocení provádí vyhlašovatel výzvy, v tomto případě MPSV.

4.1.2.1. Formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti

Kriteria hodnocení jsou společná pro všechny výzvy z OP LZZ (příjemce je nalezne v příručce D 1 – Příručka pro příjemce). Během formálního hodnocení se kontroluje úplnost a správnost údajů v žádosti a povinné přílohy. Hodnocení přijatelnosti sleduje vazbu na OP LZZ, soulad žádosti s textem Výzvy 35 Školení je šance či oprávněnost žadatele. Formální kritéria jsou hodnocena odpověďmi ano/ne (splněno/nesplněno). Přehled kritérií je uveden v příloze IV. Příjemci, kteří splnili určitá kritéria přijatelnosti, ale chybovali ve formálním hodnocení a dalších bodech hodnocení přijatelnosti, byli vyzváni k opravě žádosti. Žádost, která nesplnila formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti byla vyřazena z dalšího procesu.

Tabulka č. 5 Formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti

Pořadí výběrové komise	Počet nově podaných žádostí	Celkový počet žádostí	Formální hodnocení					
			Bez výzvy k doplnění	S výzvou k doplnění	Vyřazeno	Procento úspěšnosti v daném kole	Počet žádostí prošlých kolem	Počet žádostí odložených do dalšího kola
1	122	122	49	73	0	40%	122	0
2	237	359	73	35	2	66%	110	127
3	552	911	182	37	2	82%	221	331
4	317	1228	106	30	0	78%	136	181
5	573	1801	52	123	3	29%	178	395
6	0	1801	65	133	0	33%	198	0
7	0	1801	196	35	0	85%	231	0
8	0	1801	203	108	10	63%	321	0
9	2	1803	77	123	25	34%	225	0
10	0	1803	72	31	26	56%	129	0
11	0	1803	0	0	4	0%	4	0
12	0	1803	0	0	0	0%	0	0
13	0	1803	0	0	0	0%	0	0
14	0	1803	0	0	1	0%	1	0
Celkem	1803		1075	728	73		1876	

Zdroj dat: Zprávy o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné výzvy 35 Školení je šance

Celkem bylo uskutečněno 1 876 hodnocení formální stránky a hodnocení přijatelnosti. 728 žadatelů, tj. 38,8 % z celkového počtu hodnocení, bylo vyzváno k doplnění z důvodu nesplnění všech požadovaných kritérií. 4,05 % žádostí, tj. 73 touto etapou hodnocení neprošlo. K věcnému hodnocení prošlo 1 730 žádostí, tj. 95,95 % z celkového počtu podaných žádostí.

Jak je vidět, formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti neproběhlo ve 12. a 13. kole. 13. a 14. kole proběhlo hodnocení žádostí, které byly dříve vráceny k opravě.

Z dat dostupných z IS Monit7+ bylo dále zjištěno, že samotným formálním hodnocením neprošlo 20 žádostí. Dalších 27 žádostí bylo z hodnocení vyřazeno z důvodu nezájmu žadatele nebo přímo na jeho žádost. Podmínky přijatelnosti nesplnilo 24 žádostí, další 1 žádost byla opět vyřazena pro nezájem žadatele.

4.1.2.2. Věcné hodnocení

Žádosti předkládané v rámci Výzvy 35 Školení je šance byly hodnoceny minimálně dvěma nezávislými individuálními hodnotiteli. Tito hodnotitelé byli vybráni vyhlášovatelem, tedy MPSV, z Databáze hodnotitelů pro OP LZZ 2007 – 2013. Stanoven byl soubor obecných kritérií a subkritérií s maximálním součtem bodů 100. Ve specifických kritériích bylo možno dosáhnout maxima 15 bodů a v rámci kritérií synergie max. 10 bodů. Celkem tedy mohla žádost dosáhnout hodnocení maximálně 125 bodů. K financování mohly být doporučeny projekty, jež získaly minimálně 65 bodů za obecná kritéria. Konkrétní popis všech kritérií včetně jejich obsahové náplně byl příjemcům dostupný prostřednictvím Příručky pro hodnotitele projektů OP LZZ (Tabulka kritérií věcného hodnocení OP LZZ včetně váhy viz příloha V).

Tabulka č. 6 Věcné hodnocení

Pořadí výběrové komise	Věcné hodnocení			
	Do věcného hodnocení prošlo	Prošlo	Neprošlo	Nutno 3. hodnocení
1	1730	24	7	18
2		40	22	27
3		66	30	30
4		34	23	11
5		81	22	30
6		45	50	18
7		92	47	88
8		62	55	39
9		65	38	23
10		90	45	54
11		148	77	118
12		113	53	41
13		191	63	87
14		113	34	36
Celkem	1730	1164	566	620

Zdroj dat: Zprávy o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školení je šance

V tomto kole hodnocení již nebyla možnost opravy věcných chyb v žádosti. Žádost, která nesplnila věcné hodnocení, byla vyřazena z dalšího procesu. V některých případech bylo nutné přistoupit k hodnocení třetím hodnotitelem z důvodu nekvalitního hodnocení některých hodnotitelů (tj. v případech kdy se výsledky hodnocení prvních dvou hodnotitelů značně rozcházejí). Po zkušenostech s tímto faktem přistoupilo MPSV k hodnocení samotných hodnotitelů tak, aby ti méně kvalitní nadále nemohli hodnotit žádosti o finanční podporu.

Jak již bylo výše zmíněno, do tohoto kola hodnocení prošlo z formálního hodnocení a hodnocení přijatelnosti 1 730 žádostí. Kvůli nutnosti doplnit výroky dvou hodnotitelů třetím výrokem muselo 620 žádostí (tj. 35,84 %) z celkového počtu hodnocených projektů postoupit k 3. hodnocení. Tímto došlo navýšením zvýšení počtu hodnocených žádostí na 2 350, neboť 3. hodnocení se nekonalo v tom samém kole hodnocení a zvýšilo tak počet hodnocených žádostí v kole následujícím.

Výsledkem věcného hodnocení bylo odmítnutí 566 žádostí (tj. 32,72 % z celkového počtu žádostí hodnocených v této fázi a 31,39 % ze všech podaných žádostí), které tímto kolem neprošly. Naopak k samotné hodnotící komisi prošlo 1 164 žádostí (tj. 67,28 % z celkového počtu žádostí hodnocených v této fázi a 64,56 % ze všech podaných žádostí).

V tomto bodě se však data uvedená ve Zprávách o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školení je šance (dále jen Zprávy) a data získaná z IS Monit7+ rozcházejí. V IS Monit7+ je označení „Projekt nesplnil věcné hodnocení“ uvedeno u 567 registračních čísel projektů, zatímco ve Zprávách je stavem „neprošlo“ označeno 566 žádostí. Vzhledem k tomu, že Zprávy byly tvořeny bezprostředně po skončení každého kola hodnocení jako zápis z něj, kdežto data v informačním systému mají návaznost na další osud projektů, bude nadále brán za počet žádostí, jež neuspěly 567. Tedy počet žádostí, které postoupily k hodnocení výběrové komisi, byl 1 163.

Mezi nejčastější důvody pro vyřazení projektových žádostí patřily tyto nedostatky:

- nedodržení limitů pro jednotlivé kapitoly rozpočtu,
- nesoulad žádosti s textem Výzvy 35,
- žadatel nesplnil definici pro předkladatele projektu v této Výzvě,
- nedoložení některé z povinných příloh žádosti či nesouhlasné údaje aj.

V reakci na tyto často se opakující chyby přistoupilo MPSV k upozorňování na tyto nedostatky přímo na webových stránkách www.esfcr.cz, kde další potenciální žadatele

před těmito opakujícími se chybami varovalo. Toto varování však posloužilo spíše dalším potencionálním žadatelům, než žadatelům z Výzvy 35, neboť předkládání žádostí bylo v té době již ukončeno.

4.1.2.3. Výběrová komise

Žádosti, které úspěšně prošly prvními dvěma etapami hodnocení, tzn. žádosti ve stavu „doporučeno“ po věcném hodnocení, byly následně předloženy k hodnocení výběrové komisi. Komise se skládala minimálně z devíti expertů na danou oblast podpory. Výběrová komise projednávala projekty seřazené sestupně dle počtu dosažených bodů ve věcném hodnocení. Výběrová komise mohla požadovat úpravy žádostí (např. zvýšení počtu podpořených osob, změnu obsahu klíčových aktivit aj.) i snižovat rozpočet projektu. Rozhodnutí výběrové komise znělo „doporučen k financování“ nebo „nedoporučen k financování“. Rozhodnutí výběrové komise o neposkytnutí finanční podpory bylo konečné, bez možnosti se proti němu odvolat.

Žadatel, jehož projekt komise doporučila k financování, byl seznámen s částkou podpory, která byla projektu přidělena⁸⁶, případně s dalšími úpravami požadovanými komisí. Dále byl vyzván k předložení podkladů nutných pro uzavření Právního aktu o poskytnutí podpory. Pokud žadatel souhlasil a doložil podklady v požadovaném termínu, došlo k vystavení Právního aktu o poskytnutí podpory. Podpisem Právního aktu se žadatel stal příjemcem finanční podpory z OP LZZ a mohl přistoupit k realizaci projektu.

Zasedání výběrové komise probíhalo ve 14 termínech. Termíny zasedání uvádí tabulka č. 7 Výběrová komise. Jak je vidět, někdy na hodnocení nestačil pouze jeden den, ale komise zasedala ve dvou dnech. Bylo to z důvodu většího počtu žádostí, které se k hodnocení výběrovou komisí z předchozích dvou fází dostaly.

⁸⁶ Tato částka mohla být nižší než částka, o kterou příjemce původně žádal, právě kvůli výše zmíněným úpravám v rozpočtu. Na příjemci pak bylo, aby tyto požadované změny zapracoval do elektronické žádosti v aplikaci Benefit7.

Tabulka č. 7 Výběrová komise

Pořadí výběrové komise	Datum zasedání	Výběrová komise				
		Vybráno	Nedoporučen	Počet odložených do dalšího kola	Procento úspěšnosti v daném kole	Počet projednávaných žádostí v daném kole
1	4. 5. 2009	22	2		91,67%	24
2	27. 5. 2009	40	0		100,00%	40
3	15.-16.7.2009	64	2		96,97%	66
4	20. 8. 2009	23	1		95,83%	24
5	8. 10. 2009	78	2		97,50%	80
6	16. 12. 2009	43	2		95,56%	45
7	26.1.-27.1.2010	86	4		95,56%	90
8	2.3. - 3.3. 2010	77	5	2	93,90%	82
9	31. 3. 2010	46	7	1	83,64%	55
10	27.-28.4.2010	84	5	2	93,33%	90
11	15.-16.6.2010	65	3	1	92,86%	70
12	19.-23.7.2010	186	1	1	98,94%	188
13	16.-20.8.2010	191	18	2	90,95%	210
14	8. - 9. 9. 2010	86	11		86,87%	99
Celkem		1091	63	9		1163

Zdroj dat: Zprávy o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školní je šance

Výběrovou komisí prošlo celkem 1 163 žádostí. Data získaná z jednotlivých Zpráv o dílčích výsledcích výběrového procesu GP průběžné Výzvy 35 Školní je šance jsou opět velmi nepřesná. Chyba se vyskytla už v dílčí Zprávě ze 4. a 5. kola, kdy, přestože došlo k hodnocení, celkový počet vybraných či nedoporučených projektů zůstal nezměněn, ačkoli na jiném místě téže zprávy je uvedeno, že 78 projektů bylo vybráno a 2 nedoporučeny. I tento údaj však byl v rozporu s uvedeným počtem hodnocených projektů v daném kole. Podkladová data proto musela být upravena o informace získané z IS Monit7+.

Jak je vidět z tabulky č. 7 Výběrová komise i při hodnocení výběrovou komisí se ne vždy podařilo projednat všechny žádosti. Výsledky hodnocení těchto 9 odložených žádostí pak nebyly přímo ve Zprávách zveřejněny. Z IS Monit7+, ale vyplývá, že tyto odložené žádosti byly v dalších kolech nedoporučeny k financování. Celkem tedy výběrová komise

nedoporučila 72 žádostí (tj. 6,19 % ze všech hodnocených žádostí v tomto kole). K financování bylo doporučeno 1 091 žádostí (tj. 93,81 % ze všech hodnocených žádostí v tomto kole).

Jak je vidět z počtu vybraných žádostí, k hodnocení výběrovou komisí se již dostaly žádosti, které měly vysokou kvalitu, a byl u nich předpoklad realizace. Úkolem výběrové komise bylo především rozdělit alokované finance mezi jednotlivé projekty. Z tohoto důvodu byli někteří příjemci vyzýváni k opravě svých žádostí ve smyslu zkrácení některých položek finančního rozpočtu. Jak je vidět z IS Monit7+, 13 žadatelů možnosti přepracovat svou žádost nevyužilo a ztratilo tak možnost projekt realizovat.

Dalších 17 projektů bylo staženo buď pro nezáměr žadatele, nebo přímo na jeho žádost. Zde je nutné podotknout, že poslední žádosti byly přijaty k 11. září 2009 a poslední kolo hodnocení proběhlo 8. – 9. září 2010, tj. o rok později. Navíc za tento rok se i výrazně změnilo podnikatelské prostředí, na které měla vliv finanční a hospodářské krize. Ta se například odrazila i v poklesu výroby firem zabývajících se automobilovým průmyslem. Proto některé firmy z tohoto odvětví, které původně chtěly investovat do vzdělání svých zaměstnanců, byly nuceny od realizace upustit.

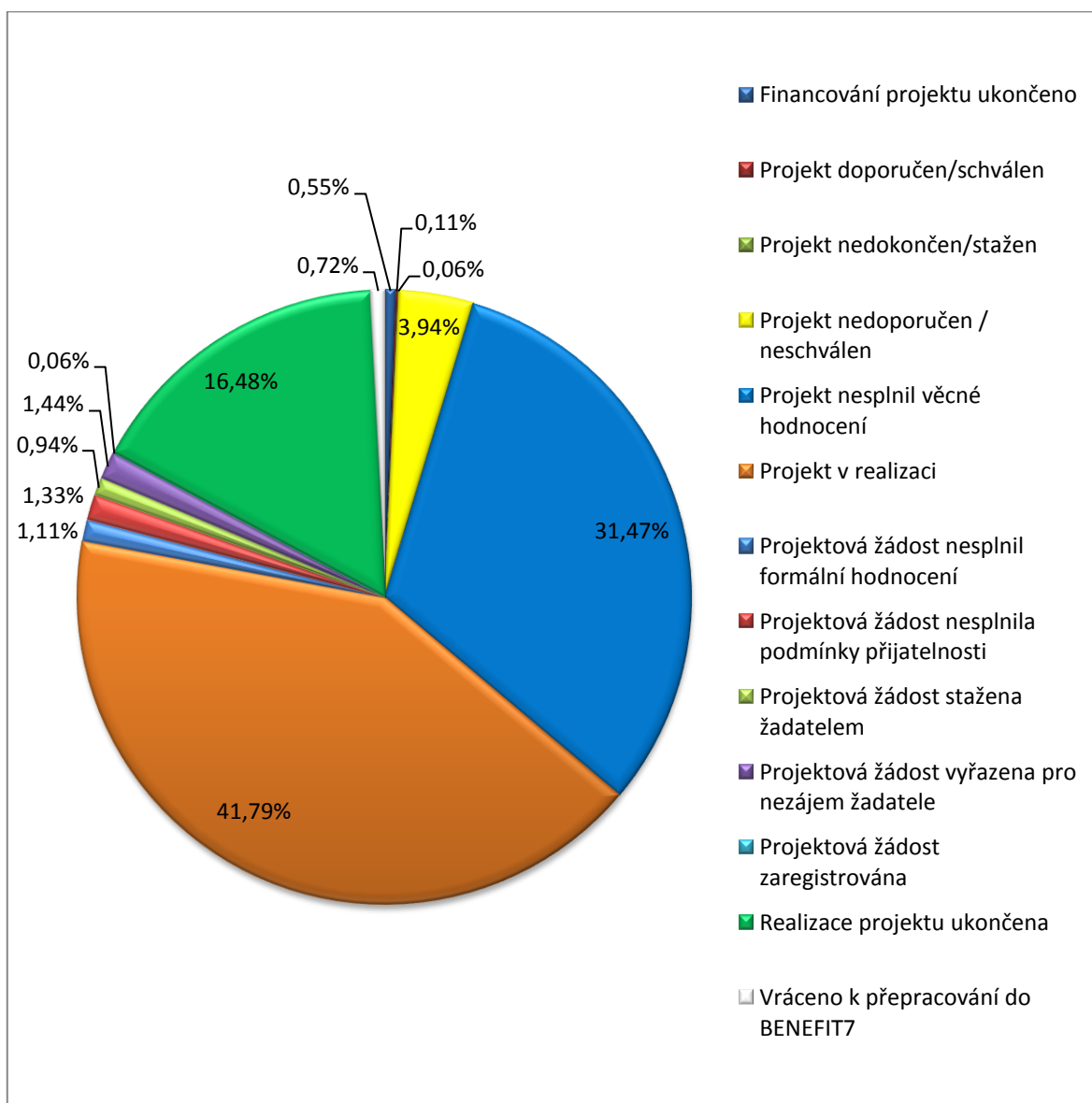
Právní akt o poskytnutí podpory z OP LZZ byl nakonec vydán 1 061 žadatelům. Z 1 802 podaných žádostí jich 58,88 % dotaci nakonec získalo. Od okamžiku vydání právního aktu (tzv. Rozhodnutí o poskytnutí dotace) již nebudeme hovořit o žádostech, ale o projektech.

4.2. Rozbor současného stavu projektů (k 22. 2. 2012)

Všech 1 802 zaregistrovaných projektů (včetně těch, které neprošly některým z hodnotících kol i těch, které již svou realizaci ukončily) zůstává v evidenci informačního systému Monit7+. Z tohoto systému, který je přístupný pro řídicí a zprostředkující subjekty, můžeme vyčíst data o všech projektech.

Každý projekt se nachází v jednom ze 13 stavů. K 22. 2. 2012 byl podíl jednotlivých stavů na celkovém počtu projektů následující, viz graf č. 4.

Graf č. 4 Podíl jednotlivých stavů v IS Monit7+ na celkovém počtu projektů

Zdroj dat: IS Monit7+

Z údajů dostupných z informačního systému Monit7+ lze identifikovat osud jednotlivých projektů. Období od podání žádosti o finanční podporu z OP LZZ přes její schválení, následnou realizaci projektu až po ukončení projektu označíme jako životní cyklus projektu.⁸⁷ Tento cyklus lze dále rozdělit na 7 fází: formální hodnocení, hodnocení přijatelnosti, věcné hodnocení, hodnocení výběrovou komisí, vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace, realizace projektu a ukončení projektu.

Pokud žádost, respektive projekt, v některé z fází neuspěje, nepostupuje do té další. Návaznost jednotlivých fází vzhledem ke stavům projektů v IS Monit7+ zachycuje následující tabulka.

Tabulka č. 8 Vztah mezi stavy v IS Monit7+ a fázemi životního cyklu projektu

Stav projektu v IS Monit7+	1. fáze	2. fáze	3. fáze	4. fáze	5. fáze	6. fáze	7. fáze
	hodnocení žádosti o finanční podporu z OP LZZ				schválené projekty k realizaci		
	formální hodnocení	hodnocení přijatelnosti	věcné hodnocení	výběrová komise	vydáno Rozhodnutí	realizace projektu	ukončení projektu
<i>Financování projektu ukončeno</i>	10	10	10	10	10	10	10
<i>Projekt doporučen/schválen</i>	2	2	2	2	0	0	0
<i>Projekt nedokončen/stažen</i>	1	1	1	1	1	0	0
<i>Projekt nedoporučen/neschválen</i>	71	71	71	0	0	0	0
<i>Projekt nesplnil věcné hodnocení</i>	567	567	0	0	0	0	0
<i>Projekt v realizaci</i>	753	753	753	753	753	753	0
<i>Projektová žádost nesplnila formální hodnocení</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>Projektová žádost nesplnila podmínky přijatelnosti</i>	24	0	0	0	0	0	0
<i>Projektová žádost stažena žadatelem</i>	2	2	2	2	0	0	0
<i>Projektová žádost vyřazena pro nezáměr žadatele</i>	14	13	13	13	0	0	0
<i>Projektová žádost zaregistrována</i>	1	1	1	0	0	0	0
<i>Realizace projektu ukončena</i>	297	297	297	297	297	297	297
<i>Vráceno k přepracování do BENEFIT7</i>	13	13	13	13	0	0	0
Celkem	1755	1730	1163	1091	1061	1060	307

Zdroj dat: IS Monit7+

⁸⁷ O projektovém cyklu najdeme zmínku i na stránkách věnovaných strukturálním fondům (<http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/p>). Tam jej však začínají samotným projektovým záměrem a dělí ho spíše z pohledu příjemce dotace. Zde je projektový cyklus rozčleněn z pohledu řídicího orgánu.

Data uvedená v tabulce č. 8 Vztah mezi stavy v IS Monit7+ a fázemi životního cyklu projektu potvrzují správnost dat uváděných v kapitole 4.1.1. Žádost o podporu v číslech. Po vydání právního aktu Rozhodnutí o poskytnutí dotace pro 1 061 žadatelů, začala realizace projektů u 1 060 z nich. Jeden žadatel z realizace projektu odstoupil. K 22. únoru 2012 byla realizace ukončena u 307 projektů. U 10 z nich bylo navíc ukončeno i financování. V realizaci bylo k 22. únoru 2012 753 projektů, tj. 71,04 % ze všech projektů, které s realizací započaly.

4.3. Monitoring projektu

Kromě sestavení žádosti o dotaci, která uspěje v konkurenci ostatních žádostí a bude tak zvolena jako projekt k realizaci, a kromě samotné realizace projektu (tj. personálního zajištění realizačního týmu, výběru zaměstnanců ke školení, vyhledávání dodavatelů a vyjednávání smluvních podmínek s nimi – případně realizace výběrového řízení, organizačního a technického zajištění školení atd.) je tu i další (a možná nejdůležitější) činnost, respektive povinnost, která pomůže podniku získat přislíbené peníze z dotace – tvorba a předkládání monitorovacích zpráv. Jenom díky dobře sestavené monitorovací zprávě se peníze, které byly podniku – příjemci přislíbeny na základě Rozhodnutí o dotaci, dostanou do podniku.

Období realizace projektu je rozděleno zpravidla na období šesti měsíců. Toto období se nazývá monitorovací. Po jeho uplynutí má realizátor projektu 1 měsíc na vypracování monitorovací zprávy (dále jen MZ) a její předložení řídicímu orgánu. Monitorovací zpráva podává přehled o průběhu realizace projektu jak po stránce věcné, tak po stránce finanční. Na kvalitě zpracování monitorovací zprávy závisí výše další části vyplacené dotace.

I když je naprostá většina projektů z Výzvy 35 financováno v režimu ex-ante, tj. předfinancování, musí podniky počítat s nutností investovat do projektu na přechodnou dobu i své vlastní zdroje. Ono předfinancování v praxi znamená, že příjemci dotace je její část (20 % z částky schválené Rozhodnutím) vyplacena po podpisu právního aktu Rozhodnutí o poskytnutí dotace a další část (ve stejné výši, tj. 20 %) po schválení ZZRP. Další části dotace jsou nadále vypláceny již pouze oproti schválené MZ na základě prokázaných a schválených výdajů. Může tak velmi lehce dojít k situaci kdy kvůli zdlouhavému procesu schvalování MZ a zároveň nutnosti splatit faktury dodavatelům za poskytnutá školení, bu-

de podnik nucen hradit realizaci projektu dočasně z vlastní kapsy. Tato situace je jistě velmi nepříjemná a především pro menší podniky může znamenat velké finanční problémy.

4.3.1. Zahajovací zpráva o realizaci projektu

Již po prvních dvou měsících musí příjemce dotace předložit řídicímu orgánu první monitorovací zprávu. Tato zpráva se podává ve zjednodušeném rozsahu jako tzv. Zahajovací zpráva o realizaci projektu (zkráceně ZZRP). Není (tak jako pozdější monitorovací zpráva) vyplňována prostřednictvím aplikace Benefit7, ale pouze do šablony aplikace MS Word. S touto zprávou se ještě nepředkládá žádná finanční část. Není tedy přímo spjata s žádostí o platbu, neboť 20 % část z dotace je vyplaceno automaticky na základě předložení a schválení ZZRP. Termín pro její předložení je do 14 dnů ode dne ukončení dvouměsíčního monitorovacího období.

ZZRP obsahuje základní informace o projektu, o příjemci dotace a zhotoviteli zprávy, o obsazení realizačního týmu projektu, o zahájených i plánovaných klíčových aktivitách projektu a o případných změnách projektu (nepodstatných i podstatných). Jedinou přílohou k ZZRP jsou podpisové vzory osob oprávněných k podpisování dokumentů projektu. Podpisový vzor obsahuje podpis statutárního zástupce a osoby odpovědné za účetní případy. Pokud se počítá, že MZ a její přílohy bude namísto statutárního zástupce podepisovat osoba oprávněná, je potřeba pro tuto osobu doložit nejenom výše zmíněný podpisový vzor, ale i úředně ověřenou kopii notářsky ověřené plné moci.

Pokud již v prvních dvou měsících příjemce zjistí, že mu schválená struktura rozpočtu projektu nevyhovuje a rozhodne se jej změnit, dokládá i změněný rozpočet projektu. Šablona pro přílohu rozpočtu projektu neexistuje a je tedy nutné, aby si ji příjemce sám vytvořil. Při následné tvorbě MZ však dojde v aplikaci Benefit7 k načtení původního rozpočtu z Rozhodnutí a příjemce tak musí provést změnu rozpočtu znovu i v této aplikaci. Vzhledem k tomu, že při tvorbě vlastní přílohy rozpočtu projektu a následně při jejím přenášení do aplikace Benefit7 dochází často k chybám, bylo by lepší, aby příjemci v rámci ZZRP změny neprováděli. K nárokování výdajů z rozpočtu projektu dojde nejdříve až v rámci první MZ, jakékoli dřívější změny jsou tak předčasné a zbytečné.

Cílem překládání ZZRP je prvotně informovat řídicí orgán o zahájení realizace projektu. Druhým úkolem ZZRP je naučit příjemce dotace, respektive jeho realizační tým,

podávat pravidelně informace o realizaci projektu v závazné formě a odpovídajícím rozsahu.

Při schvalování ZZRP nedochází zpravidla k žádným větším obtížím a tento první administrativní krok je pro příjemce brzo uzavřen.

4.3.2. Monitorovací zpráva

Po ukončení každých šesti měsíců realizace projektu předkládá příjemce dotace ke kontrole tzv. průběžnou monitorovací zprávu (po ukončení realizace projektu jde o závěrečnou monitorovací zprávu, tzv. ZMZ). Tato zpráva je prakticky jediným zdrojem informací o průběhu realizace projektu, kterou řídicí orgán dostává⁸⁸. Monitorovací zpráva se předkládá v tištěné podobě na adresu administrátora projektu a v elektronické podobě v aplikaci Benefit7. Pro její vyplnění je potřeba mnoho podkladů, které je nutné shromažďovat průběžně, neboť termín pro její předložení je do 30 dnů ode dne skončení monitorovacího období (termín pro předložení ZMZ je 60 dnů).

První monitorovací zpráva zahrnuje i období prvních dvou měsíců realizace projektu, za které byla podána ZZRP. Příjemce tak znovu informuje i o skutečnostech a změnách, ke kterým došlo v tomto období. Následující monitorovací období se již nijak nepřekrývají.

Monitorovací zpráva se skládá z tzv. věcné a finanční části. Věcná část se dělí na první a druhou část. Obě tyto části tvoří samotnou monitorovací zprávu. První část MZ je tvořena příjemcem prostřednictvím aplikace Benefit7, kde je vyplňována, následně finalizována (tj. ukončena a uzavřena) a poté vytištěna tak, aby její listinná podoba mohla být zaslána administrátorovi MPSV ke kontrole. Druhá část je (tak jako ZZRP) vyplňována do šablony MS Wordu. Finanční část tvoří přílohy k MZ. Jedná se o tabulky aplikace MS Excel informující o vyčerpaných finančních prostředcích v návaznosti na jednotlivé kapitoly rozpočtu projektu. Mezi tyto přílohy patří: pracovní výkazy, rozpisy mzdových nákladů realizačního týmu za jednotlivé měsíce monitorovacího období⁸⁹, soupiska účetních dokladů a přehled čerpání způsobilých výdajů projektu. Součástí finanční části MZ je

⁸⁸ Druhou možností kontroly je kontrola na místě. Ta však z kapacitních důvodů není realizována u všech projektů. Konají se buď namátkové kontroly na místě, nebo kontroly v důsledku zjištěných nesrovnalostí v předkládaných MZ. V obou případech jsou však kontroly příjemcům předem nahlášeny.

⁸⁹ Při nárokování osobních výdajů musí mít příjemce na paměti, že si lze nárokovat pouze ty mzdy, které byly v monitorovacím období uhrazeny. Nedochází tak k nárokování mezd za poslední měsíc monitorovacího období. Tyto mzdy jsou následně nárokovány k proplacení z OP LZZ s další MZ.

i Zjednodušená žádost o platbu (zkráceně ZjŽoP), která je vytvořena prostřednictvím aplikace Benefit7.

Vodítkem pro vyplňování ZZRP i MZ by příjemci měla být příručka D 10 – Pokyny pro vyplnění monitorovacích zpráv o realizaci projektu OP LZZ a jejich příloh. Tato příručka se však mnohem více zabývá použitím aplikace Benefit7, než věcným návodem k vyplňování jednotlivých bodů MZ.

V další části této kapitoly budou zdůrazněny některé oblasti z věcné a finanční části MZ, ve kterých příjemci nejvíce chybují a které tak často stojí za neschválením monitorovací zprávy. Tyto body lze považovat za kritické body MZ a příjemce by jim měl věnovat zvýšenou pozornost.

4.3.2.1. Věcná část

Indikátory

Tato kapitola monitorovací zprávy informuje o počtech osob zapojených do projektu. V Rozhodnutí o poskytnutí dotace jsou stanoveny cílové hodnoty jednotlivých indikátorů, které příjemce musí povinně sledovat. Kromě těchto předem stanovených indikátorů jsou zde však i další tzv. podindikátory, jejichž sledování je vyžadováno Evropskou komisí a o jejichž vyplňování nemá příjemce často dopředu povědomí (týká se hlavně sledování podpořených osob z hlediska trhů práce, nejvyššího dosaženého vzdělání, věku či příslušnosti k menšinám).

Indikátory jsou děleny na indikátory sledující výstupy a indikátory sledující výsledky. Mezi výstupy patří: počet podpořených osob, počet podpořených organizací (zpravidla jedna, pokud příjemce nemá partnera) a počet nově vzniklých či inovovaných produktů.⁹⁰ Za výsledek projektu je považován počet úspěšných absolventů kurzů.

Právě podle dosažených hodnot indikátorů se po ukončení realizace projektu hodnotí, zda projekt svůj účel splnil, či nikoliv. Takové hodnocení je jistě nejjednodušší, ovšem neřekne nic o kvalitě poskytnutého vzdělání natož o jeho další uplatnitelnosti a přínosu pro podnik i konkrétního člověka.

Tento bod MZ klade na příjemce povinnost průběžného a detailního sledování průběhu vzdělávání. I když je tomuto bodu MZ věnována samostatná příručka (D 8 – Metodi-

⁹⁰ Zde je ovšem za nový či inovovaný produkt považována i realizace školení, které dříve v podniku nebylo realizováno, např. školení Word, Excel. Z tohoto hlediska nelze považovat tyto produkty za nikterak převratně přínosné.

ka monitorovacích indikátorů), je pochopení souvislosti mezi jednotlivými indikátory pro příjemce někdy obtížné. K ulehčení situaci nepřispívá ani změna ve výkladu jednotlivých indikátorů. V minulosti došlo k tzv. přečíslení mezinárodního číselníku indikátorů, v jehož důsledku se změnila metodika sledování některých indikátorů. I když byl příjemce o této skutečnosti neprodleně informován, tato situace přispěla ke zvýšené chybovosti v tomto bodě MZ. Pokud se jednalo o indikátor, jehož cílová hodnota byla zanesena v Rozhodnutí o poskytnutí dotace, bylo navíc nutné požádat o podstatnou změnu Rozhodnutí v tomto bodě. Tím se zvýšila administrativní zátěž na obou stranách – jak na straně příjemce, tak na straně řídicího orgánu, jež podstatnou změnu schvaloval.

Veřejná podpora

Tento bod MZ by měl informovat nejen o poskytnuté částce dotace (byla-li tato schválena v režimu veřejné podpory⁹¹ či podpory de minimis⁹²), ale i o částce vyčerpané. Poskytnutá částka dotace se uvede pouze jednou, a to v roce, kdy bylo podepsáno Rozhodnutí.

Složitější je to s vyčerpanou částkou podpory, neboť ta se musí rozdělit mezi jednotlivé roky realizace projektu podle toho, kdy byla skutečně čerpána, tj. kdy došlo k proplacení příslušného výdaje, a uvádět kumulativně od začátku realizace projektu. Příjemce proto musí vycházet z finanční části MZ, konkrétně ze soupisky účetních dokladů. Toto rozdělení vyžaduje, aby na soupisce účetních dokladů byla vyplněna data úhrad výdajů (časové rozlišení). Například mzdové příspěvky z kapitoly 06 – Přímá podpora příjemci často uvádějí souhrnně za celé monitorovací období a v situaci, kdy monitorovací období zahrnuje dva roky, nelze přesně určit, jak velká částka spadá do kterého roku. Bylo by proto vhodnější uvádět tyto výdaje kumulativně pouze za měsíce, ne za celé monitorovací období.

Druhá problematická situace u tohoto bodu vzniká, došlo-li v předchozích, schválených MZ ke krácení nezpůsobilých výdajů. V takovémto případě je i MPSV na pochybách,

⁹¹ Veřejná podpora je jakákoliv forma podpory poskytovaná Českou republikou z veřejných prostředků, která zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, a tím může mít vliv na obchod mezi ČR a členskými státy EU. Takováto podpora je zakázána, existují však výjimky. Právě dotace poskytnutá v rámci Výzvy 35 je veřejnou podporou.

⁹² Podpora de minimis není veřejnou podporou, neboť není poskytována v takové výši, aby ovlivnila hospodářskou soutěž či obchod mezi členskými státy. Celková výše podpory de minimis poskytnuté jednomu podniku nesmí v kterémkoli tříletém období přesáhnout částku 200 000 EUR.

jak tuto situaci řešit – zda částku nezpůsobilých výdajů⁹³ z vyčerpané podpory odečíst, či nikoliv. Pokud by se částka neodečetla, příjemce by již nemohl krácené prostředky znovu použít a tím by byl za chybné nárokování potrestán.

Výběrová řízení

Pokud příjemce dotace nemá dostatečné vlastní kapacity, ať technické či personální, k realizaci všech projektových aktivit, vyhláší na jejich realizaci výběrové řízení. Při jeho vyhlášení se primárně řídí příručkou D 9 – Metodický pokyn při zadávání zakázek, kde nalezne konkrétní postup při výběrovém řízení (postupy se liší dle předpokládané výše poptávané zakázky).

V tomto bodě se nevyskytují ani tak chyby v samotné monitorovací zprávě, kde příjemce pouze informuje o uskutečněném výběrovém řízení v základních bodech, ale spíše v jeho realizaci. Mezi nejzávažnější chyby patří zejména nesprávně sestavená zadávací dokumentace. Příjemce (zde v roli zadavatele výběrového řízení) v ní chybně stanovuje např. požadavky na dodavatele. Zde se velmi často vyskytovala podmínka, aby měl zadavatel zkušenosti s realizací projektů z ESF. Tímto však dochází k porušení zásady nediskriminace. Z velkého výskytu této chyby lze usuzovat, že zadávací dokumentaci nevytvářeli příjemci pouze vlastními silami, ale že jim byla zpracovávána některou poradenskou společností, či dokonce případným uchazečem výběrového řízení. Striktním uplatněním této podmínky byla již předem z účasti na výběrovém řízení vyřazena řada potencionálních dodavatelů. Naopak firma, která již od začátku realizace projektů zajišťovala školení a měla tak nasbíran potřebný počet zkušeností, mohla tuto diskriminační podmínku splnit a následně ve výběrovém řízení uspět.

I když při kontrole monitorovací zprávy bylo zjištěno, že výběrové řízení neproběhlo zcela v souladu s metodikou MPSV, na dodavatele výběrového řízení neměla tato skutečnost žádný vliv a uzavřená smlouva s ním zůstala v platnosti. Příjemce dotace je potrestán sepsáním nesrovnalosti (tj. hlášením o porušení rozpočtové kázně), na základě které jej navštíví kontrola na místě, která celou záležitost znovu prošetří a příjemci vyměří pokutu, dle výše částky na kterou byla uzavřena smlouva z výběrového řízení.

⁹³ Nezpůsobilý je takový výdaj, který nemůže být financován ze strukturálních fondů, a to v souladu s článkem 56 nařízení Rady (ES) č.1083/2000, s nařízením Komise (ES) č.1828/2006 a v souladu s Pravidly způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007—2013. Pokud takovýto výdaj při realizaci projektu vznikne, musí jej příjemce financovat z vlastních zdrojů.

Změny v rozpočtu projektu

Rozpočet projektu je detailně sestaven již při tvorbě žádosti o dotaci. Ve skutečnosti však během realizace dochází ke změnám, které si vyžadují provádění změn v rozpočtu. Někdy tyto změny spočívají ve tvorbě nových rozpočtových položek. Toto je časté především v kapitole 01 – Osobní náklady v situaci, kdy se mění právní úprava pracovního vztahu, či v kapitolách 03 – Zařízení a vybavení a 04 – Nákup služeb v situaci, kdy je nutné pro potřeby projektu a zdárného dosažení cílových hodnot pořídit položku, se kterou se původně nepočítalo (např. tiskárnu pro tisk školicích materiálů, nový modul školení dle aktuálních potřeb zaměstnanců aj.).

Dalším typem změny jsou změny v počtech kusů (např. při nákupu učebních pomůcek, zvýšení počtu školicích dnů aj.), kdy může jít o jejich zvyšování v případě nedostatku, nebo naopak o snižování v situaci, kdy byla potřeba odhadnuta chybně a takto ušetřené finanční prostředky by se daly využít lépe jinde.

Mezi další a velmi časté změny patří snižování či zvyšování jednotkových cen položek v rozpočtu. Tyto změny jsou pochopitelné, neboť i při provedení důkladného průzkumu trhu se ne vždy podaří do žádosti o dotaci stanovit odpovídající ceny jednotlivých položek. Zvláště pak v situacích, kdy schvalování rozpočtu trvalo 12 měsíců a ceny se tak logicky mohly změnit. Pokud však jde o zvyšování jednotkových cen, musí příjemce tyto změny řádně zdůvodnit. Je samozřejmostí, že veškeré změny musí být v souladu s principy hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. Pokud pro příjemce dotace platí, že se má při realizaci projektu řídit příručkami D 2 a vyššími (tj. Rozhodnutí o poskytnutí dotace mu bylo vydáno po 15. 9. 2009 nebo došlo k aktualizaci dřívějších verzí příruček), může jednotkovou cenu zvýšit maximálně o 10 %. Při každé změně rozpočtu nesmí příjemce dotace zapomenout, že celková výše rozpočtu musí zůstat nezměněna. Chce-li tedy někde cenu či množství, tj. finanční prostředky na položku, zvýšit, musí je mít odkud převést, tj. snížit finanční prostředky na jinou položku rozpočtu.

Provádění změn v rozpočtu projektu skýtá mnoho možností ke vzniku chyb. Právě chybně provedené změny rozpočtu či provedení nepřipustných změn vyústí často až k neschválení celé monitorovací zprávy.

Příjemci velmi často porušují ustanovení příručky D2 – Příručka pro příjemce finanční podpory z OP LZZ, která stanovuje maximální možné navýšení jednotkové ceny (tj. ceny za kus, hodinu, měsíc či projekt) o 10 % a dále limit pro přesun prostředků mezi

jednotlivými kapitolami ve výši maximálně 15 % objemu původního rozpočtu kapitoly. Tyto limity jsou ze strany administrátora projektu pečlivě hlídány a v případě jejich překročení je příjemce vyzván k opravě rozpočtu projektu.

Druhou problematickou oblastí je vytváření nových položek rozpočtu. Ty sice může příjemce v rozpočtu vytvářet, vždy ale musí být nutnost existence nové položky náležitě zdůvodněna. Nová položka musí podporovat principy hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti dotace a musí přímo souviset s realizací projektu a s jeho cíli. Zároveň jednotková cena musí být cenou obvyklou v místě a čase realizace projektu. Rozhodně by nemělo docházet k pokusu obcházet vytvořením nové položky limit zvýšení jednotkové ceny o více než 10 %. Tyto snahy se ze strany příjemců vyskytují a je úkolem administrátora projektu je odhalit a nepovolit.

4.3.2.2. Finanční část

Přílohy vyplňované ve finanční části MZ na sebe navazují. Příjemce proto musí mít při jejich vyplňování na zřeteli, že některé částky, které uvede v jedné příloze (např. na rozpisu mzdových nákladů) musí v té samé částce uvést i na další, navazující přílohu (např. na soupisku účetních dokladů). Takovouto souvislost mezi jednotlivými přílohami příjemci však často nevidí, což způsobuje zvýšení výskytu chyb ve finanční části. Přílohy VII – X zobrazují vybrané přílohy finanční části MZ.

Pracovní výkazy

Tvorba každé finanční části MZ by měla začínat tvorbou pracovních výkazů. Pracovní výkaz vyhotovuje každý člen realizačního týmu (dále jen RT) za každý měsíc zvlášť. Jsou tedy tvořeny v průběhu celého monitorovacího období všemi členy RT. Kromě identifikačních údajů projektu a údajů o pracovníkovi obsahuje výkaz přehled počtu odpracovaných hodin v každém dni a popis náplně pracovní činnosti.

Nejčastější chybou zde se vyskytující je nedostatečný popis činnosti, kterou zaměstnanec vykonával nebo přímo neoprávněné nárokování činnosti, která spadá mezi tzv. nepřímé náklady⁹⁴. V případě nedostatečného popisu činnosti, je příjemce vyzván, aby

⁹⁴ Mezi nepřímé náklady, tj. činnosti, které nelze financovat z přímých nákladů projektu, patří např. osobní náklady pracovníků za vedení účetnictví, zajištění ostrahy, zajištění úklidu, zajištění kopírování a tisku, zajištění správy počítačových sítí, zajištění personální činnosti. Úplný výčet je uveden v příručce D5 – Metodika způsobitelných výdajů.

takovýto popis doplnil. Pokud i nadále administrátor MPSV shledá, že popis není dostatečný či se týká činnosti, jež si z přímých nákladů (tj. osobních nákladů) nárokovat nelze, dojde ke krácení příslušných hodin připadajících na tyto činnosti.

Pracovní výkazy neslouží k vyčíslení nárokované částky, ale pouze k přehledu počtu odpracovaných hodin a činností prováděných členy RT po dobu realizace projektu.

Rozpisy mzdových nákladů

Na rozpisy mzdových nákladů jsou agregovány údaje z pracovních výkazů za všechny zaměstnance dohromady a za každý měsíc zvlášť. U každého zaměstnance je nutné uvést i jeho hrubou mzdu dle výplatní pásky. Z této částky je poté pomocí přednastavených vzorců v šedých sloupcích rozpisu vypočtena nárokovaná částka.

Velmi častou chybou je vymazání přednastavených vzorců a ruční vepsání nárokované částky. Toto se děje hlavně v případech, kdy v hrubé mzdě pracovníka není zahrnuta pouze mzda za práci na projektu, ale i mzda za práci pro podnik jako takový. Protože hodinová mzda se v těchto případech liší, nevychází nárokovaná částka správně. Ideálním řešením tedy je, aby měl zaměstnanec pro práci na projekt uzavřen zvláštní pracovní smlouvu, protože pak se vznik takovéto chyby eliminuje. Při práci na DPČ či DPP tento problém nenastává.

Soupiska účetních dokladů

Soupiska účetních dokladů obsahuje všechny výdaje, jež byly proplaceny v monitorovacím období a které si příjemce nárokuje k proplacení z OP LZZ. Jedná se o náklady přímé, tj. ty, u nichž příjemce musí prokazovat, že je skutečně vynaložil. Nepřímé náklady jsou na soupisce vypočteny automaticky procentem z nárokovaných přímých nákladů.

Z rozpisů mzdových nákladů jsou zde uvedeny částky nárokované za osobní náklady realizačního týmu. Vedle toho jsou na soupisce uvedeny i výdaje z dalších kapitol rozpočtu. Jednotlivé výdaje je třeba uvádět za každou položku rozpočtu zvlášť. Je přitom nutné zařadit každý jednotlivý výdaj do správné položky rozpočtu tak, aby nedocházelo např. k situaci, kdy z položky „03.01.01 – notebook“ bude nárokován dataprojektor.

Druhou věcí, na kterou si příjemce musí při tvorbě soupisky dávat pozor, je nárokovaná částka. Ta totiž nesmí být vyšší, než částka stanovená v rozpočtu projektu. Pokud

k takovému překročení dojde, je na to příjemce administrátorem MPSV upozorněn a vyzván k opravě. Pokud si příjemce nárokuje vyšší částku i přes upozornění administrátora MPSV, dojde ke krácení takového výdaje na částku stanovenou v rozpočtu projektu.

Podkladem ke kontrole způsobilosti výdajů jsou faktury, objednávky či smlouvy s dodavateli a bankovní výpisy potvrzující uhrazení. Tyto podklady se však pro ulehčení administrativní zátěže dokládají pouze k výdajům nad 10 000 Kč. V případě pochybností o způsobilosti či počtu nárokovaných jednotek však mohou být administrátorem MPSV vyžádány ke kontrole doklady i k částkám nižším než 10 000 Kč.

Příjemce nesmí zapomínat na povinnou publicitu na fakturách, tj. označení faktury registračním číslem projektu a údajem: „výdaj je financován z OP LZZ“. Častým nedostatkem je chybějící objednávka. Příjemce často nakoupí přímo v obchodě a zapomene, že k výdajům nad 10 000 Kč je potřeba doložit objednávku potvrzenou dodavatelem. Pokud objednávku není schopen doložit, nelze výdaj uznat jako způsobilý k proplacení z OP LZZ. Stejně tak nelze uznat za způsobilý výdaj, u něhož příjemce nedoložil jeho proplacení dodavateli.

Přehled čerpání způsobilých výdajů projektu

Přehled čerpání je poslední přílohou, kterou by měl příjemce při tvorbě MZ vytvořit. Struktura přehledu věrně kopíruje strukturu rozpočtu projektu uvedeného v aktuální MZ včetně kódu položky, názvu položky a částky na položku připadající. Každá položka z rozpočtu projektu musí být v přehledu zobrazena, nelze tedy uvádět pouze ty, z nichž je aktuálně čerpáno. Do sloupce „aktuálně prokazované výdaje v Kč“ příjemce uvede částky nárokované na soupisce účetních dokladů. Musí dbát správného rozřazení mezi jednotlivé položky rozpočtu.

Pokud již v minulosti došlo ke schválení předchozí MZ, je nutné vyplnit i sloupec „dosud prokázané výdaje v Kč“. Do tohoto sloupce se kumulativně uvádějí výdaje nárokované a především schválené k proplacení z předchozích MZ. Jde vlastně o přesun částek ze sloupce „aktuálně prokazováno v Kč“ do sloupce „dosud prokázané výdaje v Kč“. Pokud došlo ke krácení, musí příjemce krácenou částku u příslušné položky v tomto sloupci odečíst. Součet částek v tomto sloupci tak odpovídá schválené a proplacené částce dotace. Přehled dále obsahuje sloupec „součet prokázaného a prokazovaného v %“, který ukazuje

z jak velké části je která položka vyčerpána a samozřejmě i z kolika % je vyčerpána celková částka dotace.

Protože tato příloha podává obraz o stavu čerpání finančních prostředků nejenom z dotace jako celku, ale i u jednotlivých položek a kapitol, musí údaje v ní vždy přesně souhlasit s rozpočtem projektu, s již schválenými částkami a s údaji na soupisce účetních dokladů. Chyba v této příloze tak není příjemcům nikdy promíjena, neboť by do budoucna mohla zkreslit údaje o finančním čerpání dotace.

Zjednodušená žádost o platbu

Opravdu posledním příjemcovým úkolem při tvorbě MZ je sestavení Zjednodušené žádosti o platbu. Jak název napovídá, jde o vyúčtování vynaložených výdajů a nárokování další části dotace. ZjŽoP příjemce vyplňuje prostřednictvím aplikace Benefit7.

Příjemce zde má vyplnit několik polí obsahujících finanční částky. Důležité je pole „předpokládané celkové výdaje“, tj. maximální výše zálohové platby, která může být příjemci poskytnuta. Tuto částku nalezne příjemce v Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Další důležitou částku do pole „celkové zdroje připadající na způsobilé výdaje snížené o jiné peněžní příjmy“ opíše příjemce ze soupisky účetních dokladů, z řádku „požadováno na přímé a nepřímé náklady celkem“. Právě tyto dvě částky jsou rozhodující pro výpočet další části dotace, která má být příjemci vyplacena po schválení příslušné MZ. Příjemci bude vyplacena další dílčí část dotace (tj. částka z pole „předpokládané celkové výdaje“) snížená o dosud nevyúčtované výše všech dříve poskytnutých částí dotace. Výpočet by v rámci první MZ byl následující:

Celková výše dotace:	3 000 000 Kč
Vyplaceno na zálohových platbách:	1 200 000 Kč (tj. 2 x 20 % z 3 000 000 Kč)
Požadováno na přímé a nepřímé náklady celkem:	450 000 Kč
Nevyúčtovaná výše dříve poskytnutých částí dotace:	750 000 Kč (1 200 000 – 450 000)
Předpokládané výdaje (další část dotace)	450 000 Kč (tj. 15 % z 3 000 000)
Požadovaná částka dotace	0 Kč (450 000 – 750 000)
Částka zbývající příjemci do dalšího období:	300 000 (750 000 – 450 000)

Výše uvedená situace, kdy příjemce v rámci první monitorovací zprávy nemá nárok na výplatu další části dotace, je velmi typická. Během prvních šesti měsíců nejsou výdaje spojené s realizací projektu zpravidla nikterak velké. Finanční prostředky plynou převážně na mzdy realizačního týmu a do nákupu vybavení. Realizace školení teprve začíná a faktury dodavatelům zatím nejsou splatné. Veškeré výdaje tak pokryjí první dvě zálohové platby z dotace.

S těmito 40 % schválené dotace, respektive z toho, co mu z této částky po prvních šesti měsících realizace projektu zbude (zde např. 300 000 Kč), si však příjemce musí vystačit i v průběhu dalšího monitorovacího období a následně i déle do doby, než mu bude druhá monitorovací zpráva schválena. K tomu dochází zpravidla v 16. až 17. měsíci realizace projektu. Vzhledem k tomu, že projekty jsou realizovány maximálně po dobu 24 měsíců, znamená tato situace v praxi to, že příjemci musí dočasně pokrývat výdaje spojené s realizací projektu z vlastních zdrojů.

4.4. Analýza vzorku

Pro další analýzu bylo vybráno 106 projektů. Tento vzorek byl pořízen náhodným výběrem z 307 projektů, jejichž realizace již byla ukončena (více o způsobu výběru viz kapitola 2. Cíl a metodika). Tento původní výběrový soubor byl ještě zúžen o projekty, které ještě nepředložily závěrečnou monitorovací zprávu a nebyly tak u nich k dispozici potřebná data pro rozbor.

106 vybraných projektů představuje 9,99 % z celkového počtu projektů, jimž bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace a přesně 10 % z počtu realizovaných projektů. Celkový objem finančních prostředků připadajících na těchto 106 vybraných projektů je 417 045 022,26 Kč, tj. 9,35 % z celkové výše přidělených finančních prostředků na realizaci projektů v rámci Výzvy 35 Školení je šance. Nejnižší přidělená finanční částka u projektů zařazených do zkoumaného souboru činila 1 061 391,12 Kč, zatímco nejvyšší dotaci získal projekt ve výši 11 752 962 Kč. I přes tyto velké rozdíly mezi jednotlivými výšemi přidělených finančních prostředků se podařilo zvolit reprezentativní vzorek, neboť na 9,99 % projektů připadá 9,35 % celkem alokovaných finančních prostředků.

4.4.1. Proces schvalování monitorovacích zpráv

Pokud jsou v monitorovací zprávě nalezeny nedostatky, které brání jejímu schválení, je tato vrácena k opravě. Ve zkoumaném vzorku je průměrný počet kontrol jedné MZ 2,29, tj. kromě řádné verze MZ dokládal příjemce dotace průměrně 1,29 opravených verzí MZ. V některých případech, kdy administrátor MPSV shledal i v opravených verzích MZ chyby vylučující její schválení, došlo k finálnímu výroku „MZ neschválena“. V tom případě je administrace takové MZ ukončena a příjemce v další MZ zahrne do popisu i období připadající na neschválenou MZ. Výplata části dotace je pozdržena do doby schválení další MZ.

V testovaném vzorku došlo k neschválení některé z MZ u 17 projektů (tj. u 16,04 % projektů ze vzorku). U těchto 17 projektů byl průměrný počet oprav 2,62. Z toho lze usoudit, že v případě, kdyby se mělo dojít ke schválení těchto neschválených MZ, byla by potřeba oprav vyšší než u ostatních projektů ze vzorku.

Vyloučením těchto 17 projektů ze vzorku, došlo k poklesu počtu oprav na 2,23, což potvrzuje předpoklad, že k neschválení MZ docházelo v případech, kdy příjemce nebyl schopen předkládanou MZ opravit dle pokynů administrátora MPSV tak, aby k jejímu schválení mohlo dojít.

Nadměrný počet oprav každé MZ zatěžuje kapacity administrátorů MPSV čímž dochází k prodlužování doby potřebné na kontrolu každé další MZ. V případech, kdy schvalování MZ trvá i po skončení dalšího monitorovacího období, je i pro příjemce dotace lepší, pokud mu předchází MZ nebude schválena. Jedině v takovém případě může přistoupit k tvorbě další MZ (ovšem za zpravidla roční období, neboť musí zahrnout i období neschválené MZ). Sloučením dvou monitorovacích období sice dojde k nutnosti popsat větší časový úsek realizace projektu, ale na druhou stranu předkládána a schvalována je pouze jedna MZ namísto dvou.

4.4.2. Proces schvalování závěrečné monitorovací zprávy

Proces administrace, tj. schválení závěrečné monitorovací zprávy, byl ukončen u pouhých 13 projektů ze zkoumaného souboru 106 projektů. 4 z těchto projektů ukončily svou realizaci v období od 30. 6. do 30. 9. 2011. S přihlédnutím k faktu, že závěrečná monitorovací zpráva se předkládá 2 měsíce po ukončení projektu a k průměrné době schvalo-

vání ZMZ u ostatních projektů, lze schválení v průběhu tří či čtyř měsíců považovat za velmi rychlé.

Tabulka č. 9 Přehled schválených ZMZ

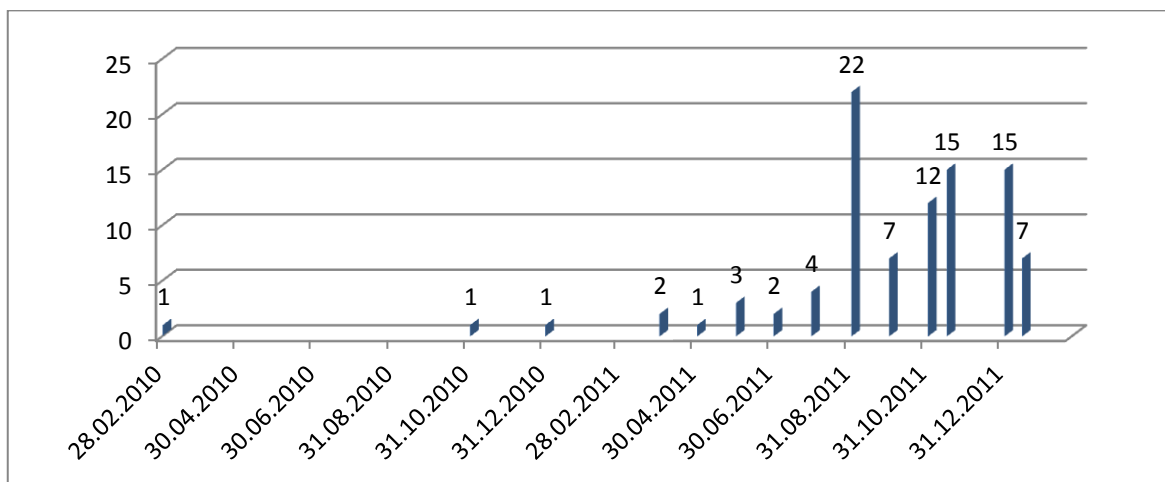
Číslo projektu	období realizace projektu	počet MZ	počet neschválených MZ	průměrný počet oprav	datum schválení ZMZ	doba administrace ZMZ
2	01.08.2009 -31.08.2010	2	0	3,5	6.3.2012	16
57	01.09.2009 -31.12.2010	3	0	2	30.11.2011	9
58	01.08.2009 -30.11.2010	3	1	2	15.12.2011	10
59	01.08.2009 -31.08.2010	2	0	2	10.1.2012	14
60	02.11.2009 -28.02.2011	3	0	2	29.11.2011	7
61	01.01.2010 -30.06.2011	3	0	1,5	7.12.2011	3
62	01.12.2009 -31.03.2011	3	0	1,5	30.11.2011	6
63	01.04.2010 -31.03.2011	2	0	3	30.12.2011	7
70	01.10.2010 -30.09.2011	2	0	2	6.3.2012	3
84	01.04.2010 -30.09.2011	3	1	2	29.2.2012	3
93	15.03.2010 -14.03.2011	2	0	1,5	23.2.2012	9
101	01.09.2009 -31.08.2011	4	0	2,5	8.3.2012	4
106	01.10.2009 -30.04.2011	3	0	2,5	29.2.2012	8

Zdroj dat: IS Monit7+

U zbývajících 93 projektů, nebyla prozatím administrace spojená s jejich ukončením uzavřena. Jak ukazuje graf č. 5 Data ukončení realizace projektů s neschválenou ZMZ, jedná se převážně o projekty, které skončily k 31. 8. 2011 a později. Jejich ZMZ byly tedy předloženy zpravidla nejdříve k 30. 10. 2011. Vzhledem k tomu, že schvalování ZMZ je zpravidla náročnější, než schvalování průběžné monitorovací zprávy, neboť ji nelze schválit s žádnou výhradou ani upozorněním do příští MZ⁹⁵, trvá schválení ZMZ zpravidla o jednu opravu déle.

⁹⁵ Upozornění do příští MZ se používají v případě méně závažných nedostatků v průběžných MZ, aby tyto drobnější nedostatky zbytečně neprodložovaly dobu administrace MZ.

Graf č. 5 Data ukončení realizace projektů s neschválenou ZMZ

Zdroj dat: IS Monit7+

Graf č. 5 ale poodhaluje i několik anomálií, za které lze považovat zejména neuza-
vřené kontroly u projektů ukončených během roku 2010 (3 projekty) a během prvních
sedmi měsíců roku 2011 (12 projektů). Na příkladu tří projektů s realizací ukončenou
v průběhu roku 2010 bude dále objasněno, z jakých důvodů dochází ke skluzu ve schvalo-
vání. Důvody níže uvedené jsou platné i pro zbývajících 12 projektů ze zkoumaného vzor-
ku.

**Tabulka č. 10 Projekty, doposud neschválené, jejichž realizace byla ukončena
v průběhu roku 2010**

Pořadové číslo	období realizace projektu	počet MZ	počet neschválených MZ	průměrný počet oprav
1	01.09.2009 - 28.02.2010	1	0	6
4	01.08.2009 - 30.12.2010	3	0	3
8	01.09.2009 - 31.10.2010	2	1	4

Zdroj dat: IS Monit7+

Projekty ukončené v roce 2010 jsou stále v aktivní administraci. Tento velký skluz
v procesu jejich schválení je způsoben jak komunikací a přístupem samotných realizátorů
projektu, tak i v některých případech přespříliš dlouhým schvalovacím procesem ze strany
administrátora MPSV.

U projektu s pořadovým číslem 8 byla kromě ZMZ překládána pouze jedna průběžná MZ, která navíc nebyla ani schválena. Proces jejího neschválení trval 8 měsíců a byl ukončen 19. 11. 2010, tj. až rok po ukončení realizace projektu. Toto dlouhé schvalování následně zapříčinilo prodlevu v předložení ZMZ, neboť příjemce dotace neměl chuť znovu podstupovat administrativní kolotoč s tím spojený.

U projektu č. 4 došlo k dlouhému schvalování u první průběžné MZ. Její schválení trvalo od 28. 2. 2010 do 15. 2. 2011, tj. téměř jeden rok. V době schválení první MZ měl již projekt fakticky 1,5 měsíce ukončenu realizaci. Následně byla u tohoto projektu předkládána další průběžná MZ a až po jejím schválení ZMZ.

Projekt s číslem 1 byl realizován velmi krátce – pouze 6 měsíců (od 1. 9. 2010 do 28. 2. 2011) předkládal proto rovnou závěrečnou monitorovací zprávu. Po první výzvě k opravě řádné verze MZ došlo k několikaměsíční odmlce v komunikaci ze strany příjemce dotace a schvalovací proces tak nemohl pokračovat. V současné době je administrátorovi předložena ke kontrole již 6. verze ZMZ, za což může velká chybovost ze strany příjemce dotace jakožto autora předkládaných zpráv.

Jak je vidět na příkladu těchto projektů, celý kontrolní monitorovací proces se může značně zkomplikovat ať už vinou přehnaně dlouhé administrace na straně administrátora MPSV či na straně příjemce. Bohužel pro příjemce dotace, na schválení každé dílčí průběžné MZ a následně i ZMZ se váže výplata části dotace, což příjemci může značně komplikovat cash-flow jeho podnikání.

4.4.3. Rozpočet projektu

Již v okamžiku, kdy budoucí příjemce podává žádost o finanční podporu, musí vytvořit Rozpočet projektu. Rozpočet zobrazuje přesnou strukturu financování projektu. Základní struktura rozpočtu pro projekty financované v rámci Výzvy 35 Školení je šance je pevně daná. Stěžejní kapitoly rozpočtu jsou následující:

- 01 – Osobní náklady,
- 02 – Cestovné,
- 03 – Zařízení a vybavení,
- 04 – Nákup služeb,
- 05 – Stavební úpravy,

06 – Přímá podpora,

07 – Křížové financování.

Rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé kapitoly je limitováno. Příručka D1 – Příručka pro příjemce dotace stanoví maximálně možný procentuelní podíl jednotlivých kapitol na celkovém rozpočtu projektu.

4.4.3.1. Struktura rozpočtu projektů z Výzvy 35

Výše uvedené kapitoly obsahují další podkapitoly dále členěné na jednotlivé položky dle typu výdaje, který z nich bude financován. Např. kapitola 01 – Osobní náklady bude obsahovat položky „projektový manažer“, „finanční manažer“ aj., v kapitole 03 – Zařízení a vybavení budou zařazeny např. položky „notebook“, „dataprojektor“, „učebnice aj“. Položky „školení aj“, „manažerské kurzy“ apod. by byly zařazeny do kapitoly 04.

Kapitola 02 – Cestové není pro projekty v rámci Výzvy 35 Školení je šance relevantní kapitolou, neboť je určeno pro proplácení cestovného realizačního týmu projektu. S touto aktivitou projekty z Výzvy 35 nepočítají, proto žádný z projektů v rámci této výzvy nemá v kapitole 02 alokovány finanční prostředky.

Velmi využívaná je však kapitola 06 – Přímá podpora. Z této kapitoly jsou propláceny účastníkům školení, tj. zaměstnancům, náhrady mzdy za dobu strávenou na školení, a to v maximální výši 144,30 Kč⁹⁶ na hodinu. Tato položka je pro podniky velmi přínosná neboť jim kompenzuje náklady na mzdy zaměstnanců v okamžiku, kdy zaměstnanec de facto nepracoval, ale vzdělával se. Bez možnosti čerpat dotaci dle této položky by podnik trafil dvakrát – jednou vyčleněním zaměstnance z běžného pracovního procesu a podruhé nutností vyplatit mu náhradu mzdy za dobu na školení strávenou. Z kapitoly 06 – Přímá podpora je dále propláceno stravné a ubytování v případě několikadenního školení mimo prostory podniku, např. víkendová školení.

Ve všech výše uvedených kapitolách rozpočtu jsou uvedeny položky, z nichž se nárokují tzv. přímé náklady projektu. Z celkové výše přímých nákladů projektu jsou procentuelně vypočteny náklady nepřímé. Tyto náklady se nijak neváží ke konkrétním aktivitám projektu a jejich čerpání se nedokládá. Příjemci dotace slouží k pokrytí dalších nákladů spojených s realizací projektu, které například zapomněl zahrnout do rozpočtu projektu, byly uznány administrátorem MPSV jako nezpůsobilé k proplacení z přímých nákladů či

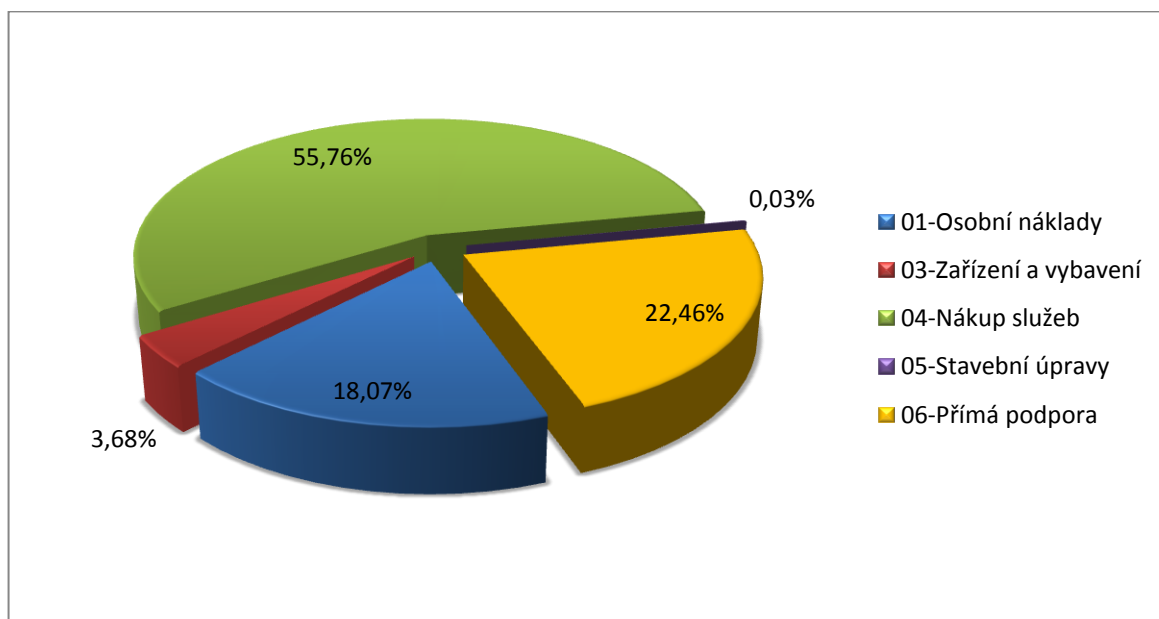
⁹⁶ Tato částka je stanovena jako trojnásobek minimální hodinové mzdy.

slouží k úhradě aktivit, které si z přímých nákladů nelze nárokovat (např. vedení účetnictví, náklady na úklid, na správu počítačových sítí apod.).

4.4.3.2. Struktura rozpočtu analyzovaného vzorku

Graf č. 6 Průměrná struktura rozpočtu dle hlavních kapitol prostřednictvím dat dostupných u 106 projektů analyzovaného vzorku ukazuje, jak vypadá průměrný rozpočet projektů realizovaných v rámci Výzvy 35.

Graf č. 6 Průměrná struktura rozpočtu dle hlavních kapitol

Zdroj dat: IS Monit7+

Zcela v souladu s charakterem typu výzvy zaujímá největší podíl (55,76 %) na finančním rozpočtu projektu kapitola 04 – Nákup služeb. Z této kapitoly jsou příjemcem hrazeny vzdělávací akce pro jeho zaměstnance, tj. cílovou skupinu projektu. Druhý největší podíl (22,46 %) zaujímá kapitola 06 – Přímá podpora, která s realizací vzdělávacích aktivit velmi úzce souvisí a její přínos byl vysvětlen výše.

Třetí největší podíl (18,07 %) má kapitola 01 – Osobní náklady. Z této kapitoly jsou hrazeny mzdy realizačnímu týmu projektu, tj. lidem, kteří fakticky zajišťují realizaci projektu. Do realizačního týmu patří zpravidla manažer projektu, který plánuje, organizuje a řídí realizaci projektu po věcné stránce; finanční manažer, který se stará o finanční zajištění projektu; dále např. asistenti, konzultanti, lektori kurzů, odborní poradci aj. Tito lidé

jsou kromě realizace projektu a dosažení jeho předem stanovených cílů odpovědni i za zajištění průběžného monitoringu projektu včetně předkládání monitorovacích zpráv.

Velmi malý podíl (3,68 %) připadá na kapitolu 03 – Zařízení a vybavení, která má financovat technické a materiální zajištění chodu projektu od vybavení učeben pro cílovou skupinu až po zajištění učebních pomůcek nutných ke vzdělávání. Zcela zanedbatelný podíl (0,03 %) má kapitola 05 – Stavební úpravy. Tento stav je opět dán charakterem Výzvy 35, která se stavebními úpravami (např. učeben) primárně nepočítá. Ze 106 analyzovaných projektů měly pouze 4 projekty alokovány finanční prostředky v této kapitole. Jejich výše byla v rozmezí od 12 000 do 60 000 Kč, což představovalo průměrný podíl na rozpočtu 0,86 %. Tyto finanční prostředky byly použity na drobné stavební úpravy, instalaci klimatizace v učebnách, zavedení datové sítě či k instalaci tabulí a kamerového systému.

Jak již bylo zmíněno výše, rozpočty vybraných 106 projektů alokují celkově částku 417 045 022,26 Kč. Rozdělení těchto finančních prostředků, které z 85 % plynou z Evropské unie a z 15 % jsou financovány Českou republikou, mezi jednotlivé kapitoly rozpočtu ukazuje již zmiňovaný graf č. 6 Průměrná struktura rozpočtu dle hlavních kapitol. Jedná se tedy o celkovou částku, kterou těchto 106 projektů mohlo vyčerpat. Mezi výší finančních dotací u jednotlivých projektů jsou značné rozdíly. Nejmenší rozpočet projektu měl projekt s pořadovým číslem 69. Jeho rozpočet (a tedy i poskytnutá dotace) byl 1 061 391,12 Kč. Naopak nejvyšší dotaci ve výši 11 752 962,00 Kč získal projekt s pořadovým číslem 99.

Tabulka č. 11 Porovnání projektů č. 99 a 69

	Projekt č. 99	projekt č. 69
Výše rozpočtu projektu	11 752 962,00	1 061 391,12
Vyčerpáno z dotace	95,13%	94,85 %
Období realizace projektu	15.01.2010 - 15.01.2012	01.10.2009 - 30.09.2011
Počet podpořených osob	332	24
Počet úspěšných absolventů	1 349	25

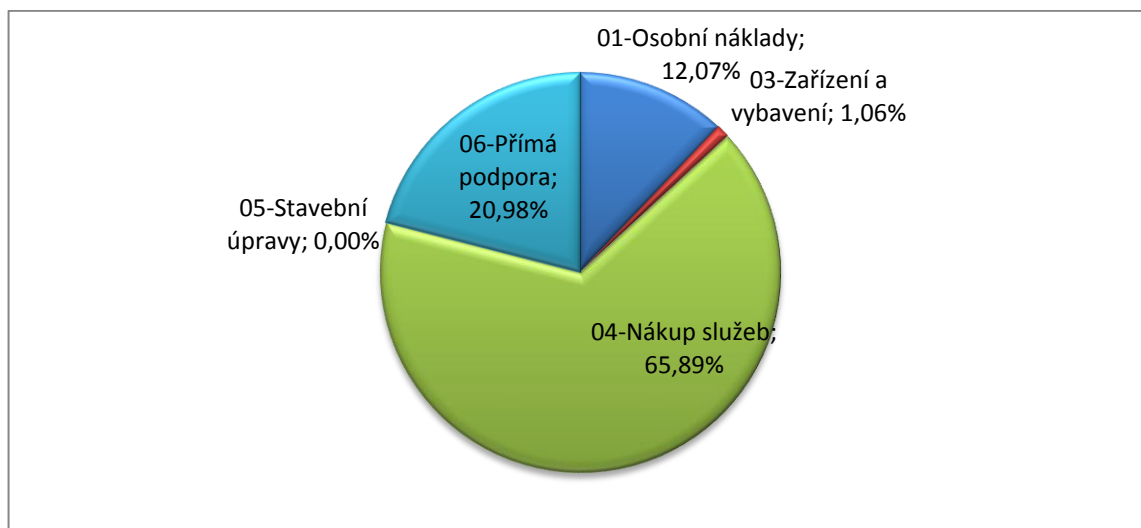
Zdroj dat: IS Monit7+

Tabulka č. 11 Porovnání projektů č. 99 a 69 ukazuje, proč je mezi přidělenými finančními prostředky těchto dvou projektů tak výrazný rozdíl. Oba dva projekty byly realizovány po shodně dlouhou dobu, a to dva roky. U projektu č. 99 do systému vzdělávání nastoupilo 332 zaměstnanců podniku a některý z kurzů absolvovalo 1 349 zaměstnanců.

To znamená., že jeden zaměstnanec byl proškolen průměrně ve 4 kurzech. U druhého projektu bylo do systému vzdělávání zapojeno pouhých 24 zaměstnanců, z nichž se stalo 25 absolventů kurzů, každý zaměstnanec byl tak proškolen průměrně pouze v jednom kurzu. Zatímco v případě projektu č. 99 se jednalo spíše o kurzy krátkodobé (např. komunikace v konfliktních situacích, řízení změn, prezentační dovednosti, námitky a vyjednávání, tipy a triky pro vyjednávání či kurz vyjednávání), u projektu č. 69 měly kurzy dlouhodobější charakter, často byly realizovány po celou dobu realizace projektu (např. kurzy anglického jazyka, školení manažerských dovedností či školení lektorských dovedností). Tím se dá vysvětlit rozdíl v počtu absolventů kurzů ve vztahu k počtu podpořených osob.

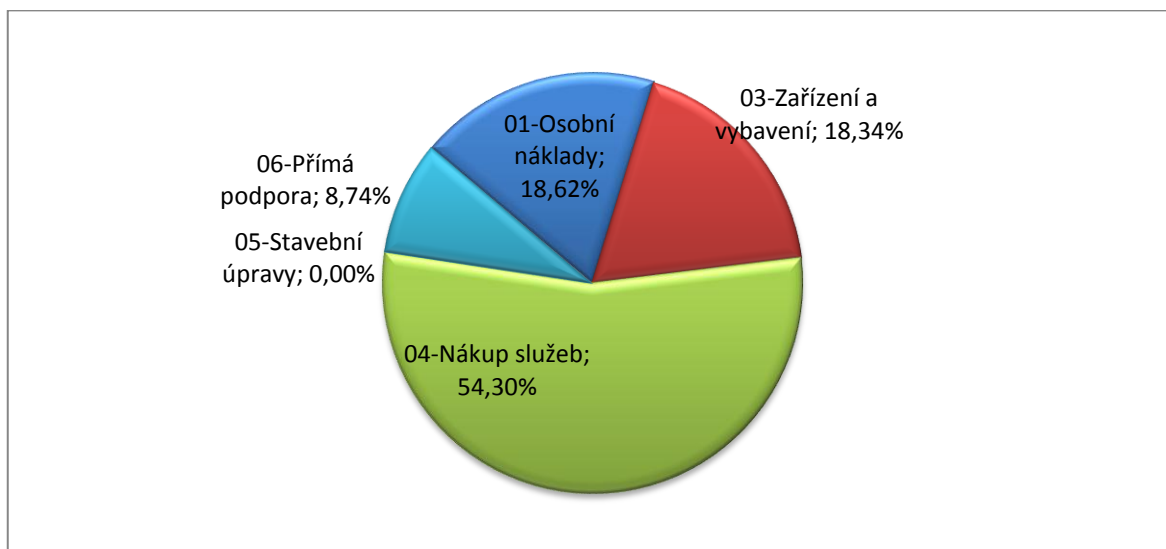
Grafy č. 7 a 8 Struktura rozpočtu projektu č. 99, respektive 69 dokreslují přehled o těchto dvou projektech. Jak je vidět, projekt č. 99 téměř neinvestoval do zařízení a vybavení, kdežto u projektu 69 zaujímala tato kapitola rozpočtu 18,34 %. Projekt č. 99 tak využíval ke školení vybavení od dodavatelů vzdělávání, kdežto podnik z projektu č. 69 si pro potřeby školení svých zaměstnanců vybavil vlastní učebnu, kterou bude moci využívat i po skončení realizace projektu.

Graf č. 7 Struktura rozpočtu projektu č. 99

Zdroj dat: IS Monit7+

Graf č. 8 Struktura rozpočtu projektu č. 69

Zdroj dat: IS Monit7+

Významný rozdíl byl také v kapitole 06 – Přímá podpora. Oba podniky shodně využily tuto kapitolu k financování stravného a ubytování pro své školené zaměstnance. Podnik realizující projekt s číslem 99 však z této kapitoly proplácel i refundace mezd svých zaměstnanců. Na 1 453 školících dnů připadla částka refundací ve výši 1 656 420 Kč. Podnik s projektem č. 69 pro svých 24 školených zaměstnanců možnosti proplacení refundací mezd z dotačních financí nevyužil.

4.4.3.3. Stav čerpání finančních prostředků z rozpočtu

106 projektů z analyzovaného vzorku mohlo vyčerpat 417 045 022,26 Kč. V důsledku všech možných změn rozpočtu (popsaných v podkapitole 4.3.2.1.) nedochází nikdy k vyčerpání 100 % částky přiznané dotace. V analyzovaném vzorku byla dotace průměrně vyčerpána z 88,84 %. Dva z projektů vykazovaly velmi nízké vyčerpání dotace – 42,73 % u projektu č. 11 a 50,63 % u projektu č. 26. Nelze však z pouhého nízkého stavu vyčerpaných finančních prostředků usuzovat, že projekt řádně neproběhl a nesplnil cíle. Každý projekt má v Rozhodnutí stanoveny počty podpořených osob a počty absolventů, jichž má na svém konci dosáhnout. Pokud by podnik tyto hodnoty (MI), nesplnil, mohl by přijít o část peněz z dotace. Ani u jednoho z těchto dvou projektů však k nenaplnění cílových hodnot monitorovacích indikátorů nedošlo. Z hlediska ŘO tedy došlo k příznivé situaci, kdy se podařilo naplnit předem stanovené cíle projektu s nižší vyčerpanou částkou.

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

Právní akt o poskytnutí podpory z OP LZZ byl vydán 1 061 žadatelům. Z 1 802 podaných žádostí jich dotaci získalo 58,88 %. Z celkové alokace finančních prostředků ve výši 4,5 miliardy Kč pro Výzvu 35 Školní je šance bylo mezi příjemce rozdělena 4 461 829 543,24 Kč. Z celkově alokované částky na tuto Výzvu nebylo vyčerpáno 38 170 456,76 Kč. Tyto finanční prostředky tak mohly být použity v rámci jiné Výzvy, tzv. realkovány.

Proces hodnocení byl pro řídicí orgán velmi náročný. Zájem o přidělení dotačních prostředků z této Výzvy předčil veškerá očekávání státních orgánů. Proto zejména personální kapacity nebyly nastaveny dostatečně. Z uvedeného důvodu nabralo hodnocení přijatých žádostí hned v počáteční fázi zpracování značný skluz, který se následně přenesl i do samotné administrace realizovaných projektů. Problémem se také ukázala být nezkušenost či nekvalitní práce některých hodnotitelů žádostí, kvůli které se v několika případech muselo přistoupit k doplňujícímu, třetímu, hodnocení namísto obvyklých dvou. I tato skutečnost celý schvalovací proces prodloužila.

Když byl po více jak roční práci dne 9. září 2010 celý hodnotící proces u konce, rozhodli se někteří z úspěšných žadatelů od projektu odstoupit. Důvodem tohoto jejich dobrovolného rozhodnutí byla zejména změněná ekonomická situace v jejich odvětví, nebo přímo v jejich podniku. Ovšem ani ti, kteří se pro realizaci svého projektu, i přes delší čekání na jeho schválení, rozhodli, se nevyhnuli nutnosti dodatečných změn. Museli např. z důvodu posunutí termínu schválení projektu přistoupit ke změnám harmonogramu realizace, popř. ke změnám v personálním obsazení schválených týmů. Změna personálního obsazení s sebou často nesla i nutnost tzv. podstatné změny, tj. změny Rozhodnutí odsouhlasené řídicím orgánem, neboť v Rozhodnutí často figurovala jména konkrétních osob, které v mezidobí od podání schválení projektu z příslušného podniku odešli, resp. pro tento podnik již nepracovali. Osobní náklady proplácené z OP LZZ by jiným osobám, než těm uvedeným v Rozhodnutí, by nemohly být proplaceny. Po této zkušenosti lze budoucím příjemcům podpor co nejdůrazněji doporučit, aby v žádosti o finanční podporu neuváděli konkrétní jména osob, které se budou na realizaci podílet, ale uváděli členy týmu pouze názvy funkcí, které budou zastávat.

Zdlouhavý proces výběru projektů k realizaci byl jistě ke škodě celé Výzvy. Značný podíl na tom měla zejména skutečnost, že se jednalo o jednu z prvních Výzev, která byla v tomto programovém období ze strany MPSV vyhlášena, a zcela jistě o Výzvu největšího rozsahu. Administrativní postupy a pravidla, stejně jako informační systémy, nebyly v této době ještě optimálně nastaveny. Vše se v podstatě tvořilo průběžně, tzv. za pochodu, a nebyl čas teoretické předpoklady odzkoušet před jejich nasazením v praxi. V tuto chvíli však lze konstatovat, že řídicí orgán se ze vzniklé situace poučil a administrativní procesy nyní fungují rychleji.

Jedním z kroků, jež měl usnadnit a zrychlit administraci spojenou s Výzvou 35, bylo rozhodnutí využít od 9. dubna 2010 služeb externího administrátora pro oblast podpory 1.1. Jeho faktická práce, tj. administrace ZZRP a MZ, začala až v červnu 2010 a ještě několik dalších měsíců trvala postupná fyzická přejímka projektů od MPSV, jakož i zaškolení externích administrátorů. Tímto krokem, který se z dnešního pohledu ukázal jako přínosný, došlo k významnému posílení personálních kapacit a postupně i k urychlení administrace ZZRP a MZ.

K 22. únoru 2012, jakožto rozhodnému dni pro analýzy uváděné v této práci, byla realizace ukončena u 307 projektů. U 10 z nich bylo navíc ukončeno i financování, tj. došlo k předložení konečného vyúčtování a proplacení všech částí dotace, které byly příjemcem profinancovány v průběhu projektu. V různé fázi realizace tak k 22. únoru 2012 zůstávalo 753 projektů, tj. 71,04 % ze všech projektů, které s realizací započaly. Proces administrace těchto neuzavřených projektů tak dále probíhá a stále vyžaduje nasazení značných personálních kapacit ze strany řídicího orgánu.

Na vzorku 106 projektů, tj. 10 % z celkového počtu realizovaných projektů, tato práce ukázala administrativní náročnost kontrolního a schvalovacího procesu MZ na straně administrátora MPSV. Připomínáme, že do vzorku byly zařazeny pouze projekty s ukončenou realizací.

Průměrný počet oprav podaných MZ byl 2,29, tj. 1,29 opravy na jednu řádnou verzi MZ. I když se toto číslo může zdát nízké, doba po, kterou byla každá MZ v administraci, se počítá v řádech měsíců. Neukončený schvalovací proces jedné MZ proto často přesáhl pravidelný termín pro předložení následující zprávy, čímž došlo k dalšímu zpoždění. I tato skutečnost se odrazila na faktu, že proces schvalování závěrečných monitorovacích zpráv byl ukončen u pouhých 13 ze 106 projektů.

Ve sledovaném vzorku byly nalezeny tři projekty s realizací ukončenou v průběhu roku 2010 a prozatím neukončenou administrací ZMZ. Detailnějším zkoumáním těchto projektů bylo zjištěno, že svůj podíl na vzniku zdržení měly obě strany procesu – administrátor MPSV i příjemce. Problémy se vyskytly zejména v komunikaci mezi těmito stranami. V případech, kdy se příjemce a administrátor nejsou schopni dohodnout na oboustranně přijatelném postupu opravy MZ standardními způsoby (tj. emailem či telefonicky), měla by být nově zavedena možnost osobních konzultací. Jistá forma konzultací je sice poskytována i dle stávajícího postupu, není však příliš operativní. Dá se předpokládat, že poskytování osobních konzultací by kladlo především na administrátora MPSV zvýšené časové nároky věnované administraci jednoho svěřeného projektu, ale do budoucna by naznačený postup být zárukou menší chybovosti MZ u konkrétního projektu a vést tak k faktickému zkrácení doby jeho administrace.

Monitoring projektu ze strany řídicího orgánu (respektive jeho administrátorů) prostřednictvím pravidelného předkládání MZ (či ZZRP) je v souladu s platnými předpisy nedílnou součástí realizace každého projektu. Příjemce dotace se tak nesmí věnovat pouze samotnému vzdělávání svých zaměstnanců s cílem zvýšit jejich (a svou) konkurenceschopnost na trhu práce, ale musí mít v každém okamžiku na zřeteli i administrativu s dotací spojenou, zejména tvorbu MZ. K tomuto účelu má v realizačním týmu vytvořeny pozice projektového manažera, finančního manažera, případně i pozici asistenta/ky.

K řádné tvorbě MZ je zapotřebí nejenom prostudovat příručky tzv. desatera OP LZZ, ale také sledovat pravidelně informace o jejich aktualizacích a zprávy zasílané příjemcům prostřednictvím aplikace Benefit7. V počátcích realizace projektů z Výzvy 35 MPSV uspořádalo několik seminářů pro příjemce, kde byli zájemci seznámeni s požadavky na obsah monitorovacích zpráv. Ovšem kapacita těchto seminářů nebyla dostačující pro všechny příjemce.

I když jsou projekty rozděleny mezi jednotlivé administrátory a každý příjemce má tak možnost trvale se obracet na jednoho konkrétního administrátora, při běžné kontrole průběžných monitorovacích zpráv nelze zajistit, aby každá MZ jednoho projektu byla kontrolována pouze touto osobou. V současnosti ani jednotlivé opravy téže MZ nejsou vždy kontrolovány stejnou osobou, což s sebou nese zvýšení chybovosti zapříčiněné lidským faktorem. Je lehce představitelné, že co se jednomu administrátorovi může zdát dostatečné či srozumitelné, druhý může subjektivně shledat jako nedostatečné či nesrozumitelné, což

z pohledu příjemce může oprávněně působit nepříznivým dojmem. Tato situace pak opravy ztěžuje, neboť ne všechny informace z předchozích oprav či konzultací s příjemcem jsou předány dalším osobám. Na druhou stranu, pokud by MZ byla kontrolována pouze jednou osobou, zvyšuje se riziko přehlédnutí (ať již úmyslného, nebo neúmyslného) nedostatků či chyb. Zajištění kontroly MZ ve všech opravách pouze jednou osobou není proveditelné z kapacitních a časových důvodů. Bylo by proto vhodnější zajistit lepší předávání informací o projektech a administrátory průběžně proškolenat s cílem jejich kontrolní postupy co nejvíce sjednotit. Dalším krokem, který by mohl přispět ke zlepšení popsané situace, by pak mohlo být zavedení supervize běžných kontrol MZ, tj. druhé kontroly téže MZ jinou osobou a podle jiného scénáře.

Chyby, kterých se příjemci při zpracování MZ dopouštějí, jsou v podstatě stejného charakteru. Do budoucna by proto bylo vhodné vydat manuál pro tvorbu MZ. Ideálně by takový manuál měli zpracovat přímo administrátoři, kteří MZ kontrolují, neboť ti mají k této problematice nejbližší a jsou s opakujícími se nedostatky nejlépe obeznámeni. Tito administrátoři také přímo komunikují s příjemci, vysvětlují jim požadavky k opravě a radí jim, jak mají postupovat. Protože je struktura MZ stejná pro všechny projekty z oblasti podpory 1.1 bez ohledu na Výzvu, našel by takový manuál u příjemců široké uplatnění a co zejména – snížil by chybovost a zvýšil efektivitu práce na straně příjemců i administrátorů.

Jak bylo uvedeno, příjemce dotace obdrží z kraje realizace částku odpovídající 40 % z celkové výše dotace. Výplata dalších částí dotace je již závislá na schválení MZ a prokázané výši vynaložených (uznatelných) výdajů. Tento způsob financování ve spojení s dlouhým administrativním procesem při schvalování MZ způsobuje v mnoha případech nedostatečné cash-flow projektu. Příjemce je tak nucen realizaci školení, nákup vybavení, refundaci mezd a samozřejmě osobní náklady realizačního týmu hradit ze svých zdrojů. Pokud však podnik nemá volné vlastní zdroje, může buď pozdržet proplacení dodavatelských faktur, což vede ke zhoršení jeho dobrého jména, resp. k druhotné platební neschopnosti příslušného dodavatele, nebo je nucen si na chod projektu a jeho úspěšné dokončení obstarat bankovní úvěr. V praxi pak dochází k oběma řešením postupně. Z tohoto hlediska lze pak říci, že poskytnutá dotace přinese příjemci více starostí než užitku.

Protože systém ex-ante financování projektů lze jen těžko změnit, neboť je propojen nejenom s rozpočty ČR, ale i rozpočtem EU, jediným reálným východiskem z této situ-

ace by bylo zvýšení kvality předkládaných MZ ze strany příjemce a zároveň zrychlení administrativního procesu ze strany administrátora MPSV.

Dalším faktem, který stojí za zmínku, je oblast tzv. monitorovacích indikátorů. Tímto termínem se nazývají cílové hodnoty, kterých má projekt dosáhnout v určitých kategoriích (např. počet podpořených osob, počet vytvořených a/nebo inovovaných produktů či počet proškolených osob). Dle dosažených hodnot těchto indikátorů se hodnotí úspěšnost celého projektu. Sledována je tak pouze kvantitativní stránka, nikoliv kvalita vzdělávání. Kvalita poskytnutého vzdělání tak zůstává v kompetenci samotného podniku. Bohužel, objevilo se i několik případů zneužívání dotace z ESF, kdy po domluvě se školící agenturou došlo pouze k formálnímu vystavení faktur, nikoliv už ke školení zaměstnanců. Tyto nekalé praktiky odhalila v několika případech kontrola na místě, jindy byly nahlášeny přímo samotnými zaměstnanci, kteří nesouhlasili s protiprávním postupem svého zaměstnavatele. Přínos poskytnuté dotace z ESF závisí tak na odpovědnosti každého realizátora.

6 Závěr

Se vstupem do Evropské unie získala Česká republika jedinečnou možnost zapojit se do využívání finančních prostředků z jejích strukturálních fondů. V současném programovacím období 2007 – 2013 je pro Českou republiku vyjednána možnost čerpat dotace v souhrnné výši zhruba 750 miliard korun. Tyto prostředky mají České republice pomoci zlepšit její ekonomické a sociální podmínky s cílem vyrovnat se tak zemím původní EU 15. Tato částka je svou výší ojedinělá a v budoucnu již nelze s tak velkou finanční podporou ze strany EU počítat.

Jelikož je území Evropské unie tvořeno regiony s různou ekonomickou vyspělostí, která se s postupným rozšiřováním unie nadále prohlubuje, vznikla již v 50. letech regionální politika a politika hospodářské a sociální soudržnosti, která se snaží úroveň jednotlivých oblastí EU vyrovnávat. Tato politika prošla mnohaletým vývojem a v současné době je její postavení neustále posilováno. I proto patří k nejnákladnějším politikám EU, a to hned po společné zemědělské politice.

Jedním z cílů regionální politiky v programovacím období 2007 – 2013 je i cíl Konvergence, který je určen především pro státy, jež se k EU připojily v letech 2004 a 2007. Finanční prostředky určené na tento cíl mohou čerpat státy a jejich regiony, jejichž HDP na osobu nedosahuje 75 % průměru EU. V České republice do tohoto cíle spadají všechny regiony s výjimkou hlavního města Prahy. Financování tohoto cíle je zajištěno prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (FS). Z těchto fondů jsou finance čerpány prostřednictvím operačních programů.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost je jedním z 24 operačních programů realizovaných v rámci ESF, prostřednictvím kterého má Česká republika k dispozici 1 837 421 405 EUR. Nutno dodat, že v počtu operačních programů drží Česká republika mezi členskými státy EU prvenství. Uvedená skutečnost však není jednoznačně pozitivní fakt, neboť s vysokým počtem OP je spojeno i riziko vzniku problémů při jejich naplňování. V rámci operačních programů jsou dále vyhlášovány tzv. Výzvy, které již umožňují čerpání finančních prostředků na konkrétní projekty. Jednou z vyhlášených Výzev je i Výzva 35 Školení je šance, která má přispět ke zvýšení adaptability zaměstnanců a konkuren-

ceschopnosti podniků prostřednictvím zvyšování odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců.

Z analýzy provedené v kapitole 4 diplomové práce vyplývá, že získat dotaci z fondů ESF není tím nejtěžším, s čím se podnik v procesu tvorby a realizace svého projektu setkává. V rámci Výzvy 35 ji získalo 1 061 žadatelů z 1 802, tj. 58,88 % žadatelů. Tito příjemci si mezi sebe rozdělili částku bezmála 4,5 miliardy korun. Tyto prostředky mají přispět ke zvýšení kvalifikace zaměstnanců a tím i konkurenceschopnosti podniků.

Samotná realizace projektu je náročný proces vyžadující nejen dostatečné volné vlastní zdroje pro průběžné financování realizace projektu, ale především kvalifikovaný a schopný realizační tým, který se postará o administraci projektu, včetně tvorby monitorovacích zpráv pro řídicí orgán. Při monitorování projektu hraje důležitou roli řídicí orgán a jeho administrátoři, kteří předložené monitorovací zprávy kontrolují a následně schvalují, a to včetně konkrétní výše další části dotace.

Řídicí orgán by měl svou činností příjemce co nejvíce podporovat, tj. poskytovat jim podklady a školení pro tvorbu monitorovacích zpráv, spolupracovat s nimi na jejich tvorbě, pomáhat řešit nejasnosti a pomáhat odstraňovat zjištěné nedostatky. Jedině díky úzké spolupráci obou zúčastněných stran může dojít k co nejvyššímu čerpání peněz poskytnutých Evropskou unií na náš rozvoj.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1.Literatura

- BUDÍK, J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. 1. vyd. Praha: VŠFS, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2.
- KÖNIG, P. a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie, příležitost pro změnu*. Český Těšín: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
- LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Eupress, 2007. ISBN 978-80-86754-74-1.
- MAREK, D., KANTOR, T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister&Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-13-8.
- PŘICHYSTAL, A. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb Jak uvařit dobrý projekt*. Nymburk: VEGA-L, 2008. ISBN 978-80-86757-94-0.
- VILAMOVÁ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. ISBN 80-247-1194-X.
- VILAMOVÁ, Š. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. ISBN 80-247-0828-0.
- WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

7.2.Ostatní zdroje

- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2012*. Praha 2007.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP LZZ, příloha D1 k OM OP LZZ*. Praha 2009.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Příručka pro příjemce finanční podpory z OP LZZ, příloha D2 k OM OP LZZ*. Praha 2009.

- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Pokyny pro vyplnění monitorovacích zpráv o realizaci projektu OP LZZ a jejich příloh, příloha D10 k OM OP LZZ*. Praha 2009.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výzva k předkládání grantových projektů OP LZZ*. Praha 2009.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výroční zpráva o provádění operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2007*. Praha 2008.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výroční zpráva o provádění operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2008*. Praha 2009.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Nové operační programy klíčovou dírkou*. Plzeň: tiskárna Bílý slon, 2007. ISBN 978-80-86878-57-7.
- Informační systém Monit7+.

7.3. Internetové zdroje

- *Co je ESF – Evropská komise* [online]. 2006 [cit. 2012-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=cs>>.
- *Desatero OP LZZ* [online]. 17. 9. 2009 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/folder/4767/>>.
- *Evropský sociální fond v ČR* [online]. c2008 [cit. 2012-10-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>.
- *Jaké povinnosti přináší schválení dotace* [online]. 17. 9. 2005 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.edotace.cz/komentare-50239/jake-povinnosti-prinasi-schvaleni-dotace-685/>>.
- *Maastrichtská smlouva* [online]. 17. 9. 2009 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <http://www.pakosta.cz/Dokumenty/LS_zmeny.pdf>.
- *Návrh Národního rozvojového plánu České republiky 2007 – 2013* [online]. Leden 2006 [cit. 2011-09-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Upload/Rizeni-fondu-EU/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>>.
- *Publikace Abeceda fondů EU 2007-2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj)* [online]. 16. 11. 2009 [cit. 2011-09-10]. Dostupné z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/publikace-abeceda-fondu-eu-2007-2013/1001573/44936/>>.

- *Rozpočet EU* [online]. 23. 1. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm#4>.
- *Slovník pojmů, ESF* [online]. c2008 [cit. 2012-02-09]. Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/slovník/ridici-organ>>.
- *Strukturální fondy EU – OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. c2007 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/oplzz>>.
- *Strukturální fondy EU – Slovník pojmů* [online]. c2007 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar>>.
- *Školení je šance* [online]. c2008 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/skoleni-je-sance>>.

8 Přílohy

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů mezi lety 2000 - 2013

Příloha II Schéma návaznosti jednotlivých prioritních os na globální cíl OP LZZ

Příloha III Schéma administrativního procesu

Příloha IV Přehled formálních kritérií a kritérií přijatelnosti pro Výzvu 35 Školení je šance

Příloha V Tabulka kritérií věcného hodnocení OP LZZ včetně váhy

Příloha VI Přehled projektů a průměrný počet oprav jejich MZ

Příloha VII Finanční část MZ – Pracovní výkaz

Příloha VIII Finanční část MZ – Rozpis mzdových nákladů

Příloha IX Finanční část MZ – Soupiska účetních dokladů

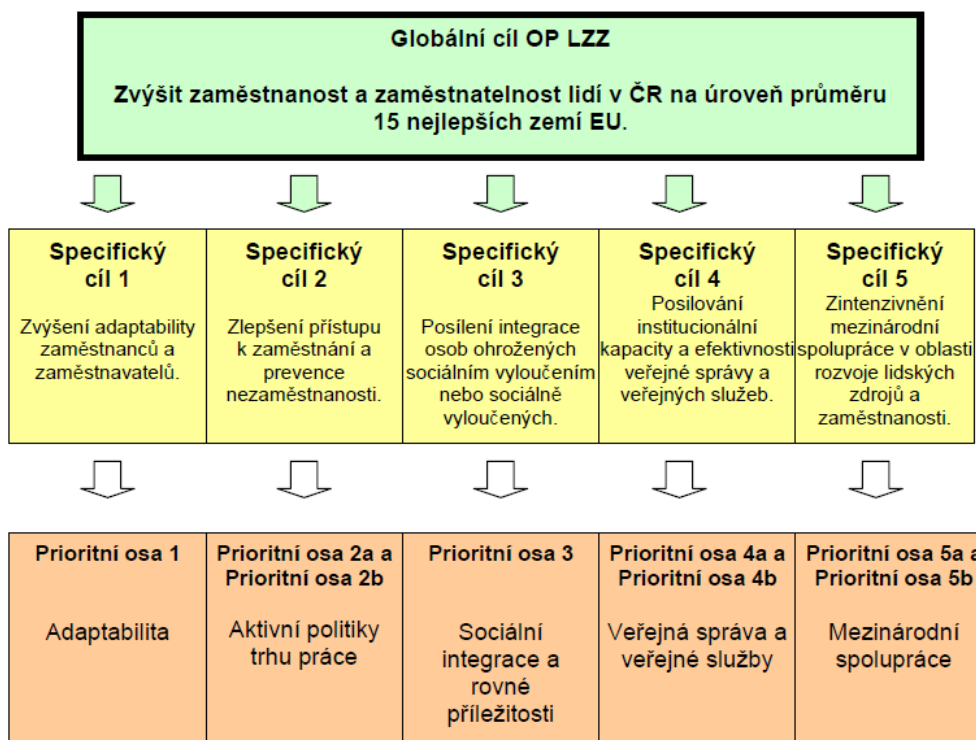
Příloha X Finanční část MZ – Přehled čerpání způsobilých výdajů

Příloha I Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů mezi lety 2000 - 2013

ZMĚNY VE STRUKTUŘE CÍLŮ A FINANČNÍCH NÁSTROJŮ			
2000–2006		2007–2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Soudržnost	Fond soudržnosti	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF – orientační sekce FIFG		
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Cíl 3	ESF		
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER+	EAGGF – orientační sekce		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce FIFG	Problematika rozvoje venkova a rybolovu není nadále součástí politiky soudržnosti, ale řadí se pod Společnou zemědělskou politiku.	
9 CÍLŮ A INICIATIV	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

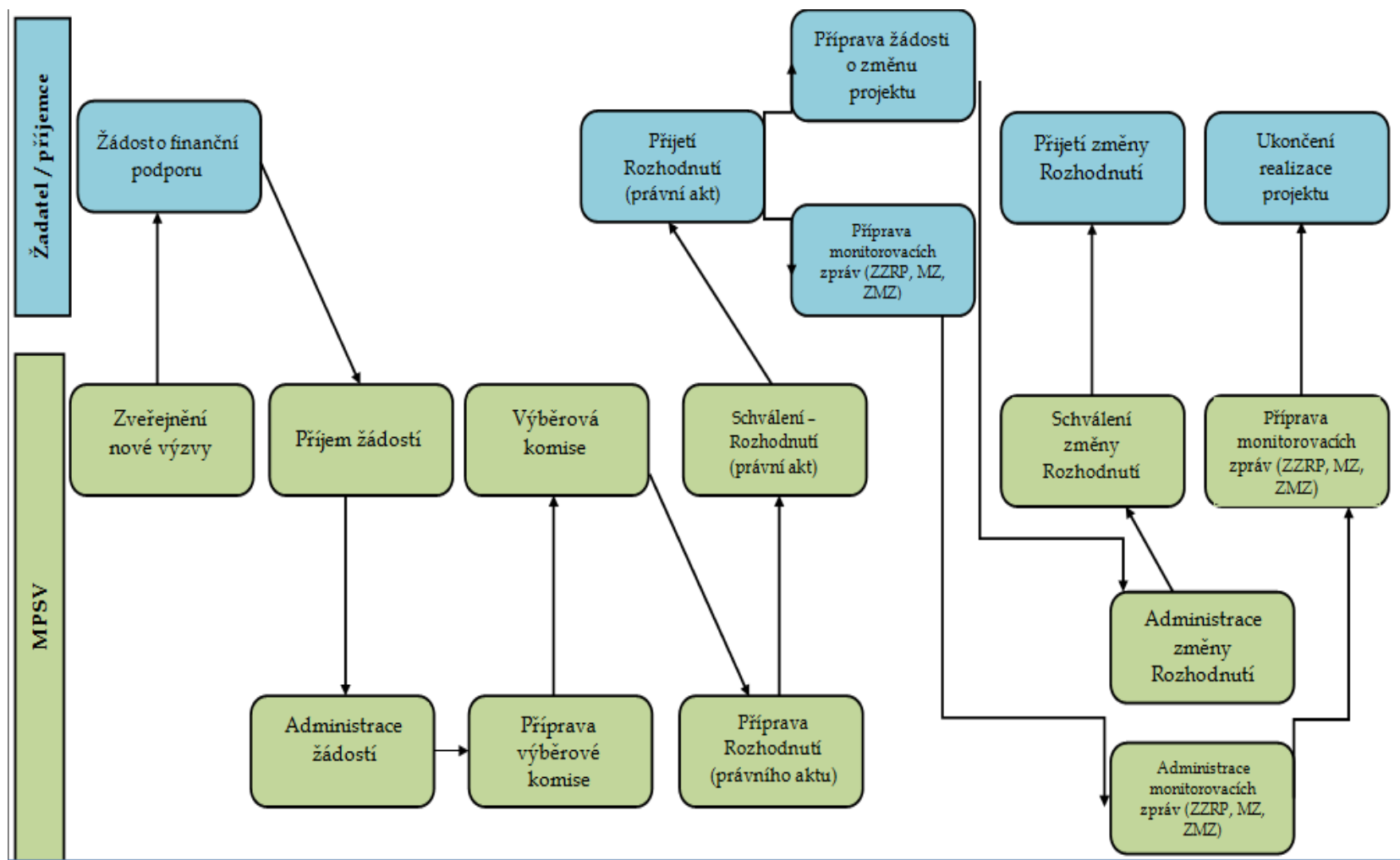
Zdroj: Publikace Abeceda fondů EU 2007-2013

Příloha II Schéma návaznosti jednotlivých prioritních os na globální cíl OP LZZ

Zdroj: OP LZZ, str. 80

Příloha III Schéma administrativního procesu

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha IV Přehled formálních kritérií a kritérií přijatelnosti pro Výzvu 35 Školení je šance

Na hodnocení žádostí, které byly předloženy v rámci výzev pro předkládání projektů vyhlášených do 14. října 2009 včetně, se použijí následující kritéria:

Formální kritéria

1. Žádost byla dodána v elektronické podobě (on-line) v aplikaci Benefit7 ve formuláři odpovídajícímu dané výzvě.
2. Žádost byla dodána v tištěné podobě v počtu vyhotovení stanovených v dané výzvě.
3. Verze elektronické a tištěné žádosti jsou (identifikace žádosti - Hash) shodné.
4. Číslování stránek tištěné verze žádosti je kontinuální (nechybí stránky).
5. Jsou dodány všechny požadované přílohy.
6. Jsou dodány všechny požadované doklady o právní subjektivitě žadatele.
7. Počet stran jednotlivých příloh odpovídá počtu stran uvedenému v Seznamu příloh.
8. Žádost, seznam příloh a jednotlivé přílohy obsahují požadované podpisy oprávněných osob.

Kritéria přijatelnosti

1. Existuje zde vazba projektu na cíle výzvy (oblasti podpory OP LZZ).
2. Žádost je podávána v souladu s textem aktuální výzvy.
3. Žadatel splňuje definici pro předkladatele projektu uvedenou v příslušné výzvě.
4. Žadatel má sídlo na území České republiky (v případě právnické osoby) nebo musí být občanem EU s trvalým pobytem a povolením k podnikání vydaným na území České republiky (v případě fyzické osoby).
5. Partner je právnická nebo fyzická osoba se sídlem v některém členském státě EU.
6. Projekt bude mít dopad na cílové skupiny na území vymezeném ve výzvě.
7. Doba trvání projektu je kratší nebo rovná 36 měsíců. Realizace projektu musí být ukončena nejpozději do 30. 6. 2015.
8. Výše plánovaných způsobilých výdajů projektu odpovídá limitům finanční podpory uvedeným ve výzvě.
9. Podpora z OP LZZ je plánována pouze pro vymezené způsobilé výdaje.
10. Podpora z OP LZZ ve struktuře výdajů respektuje limity pro jednotlivé skupiny výdajů stanovené jak obecnými pravidly tak i pro danou výzvu.
11. V rozpočtu jsou uvedeny vlastní zdroje žadatele (pouze v případě, kdy je požadováno spolufinancování).
12. Požadovaná veřejná podpora, příp. podpora de minimis respektuje podmínky a limity stanovené pro tyto podpory právem ES.

Žádost, která nesplňuje i jen jedno z kritérií přijatelnosti 1-7 je z dalšího hodnocení vyřazena. V případě nesplnění formálních kritérií a kritérií přijatelnosti 8-12 je žadatel vyzván, aby svou žádost opravil.

Příloha V Tabulka kritérií věcného hodnocení OP LZZ včetně váhy

Kritérium		Váha kritéria	Subkritérium		Váha subkritéria v rámci kritéria	Celková váha subkritéria
A	Smysl a cíle projektu	20 bodů (%)	A1	Zdůvodnění potřebnosti projektu	40 %	8 %
			A2	Vazba na cíle výzvy (oblasti podpory OP LZZ)	20 %	4 %
			A3	Zhodnocení cílů projektu	40 %	8 %
B	Cílová skupina	15 bodů (%)	B1	Jasně vymezení cílové skupiny	20 %	3 %
			B2	Přiměřenost cílové skupiny	30 %	4,5 %
			B3	Přínos projektu pro cílovou skupinu	30 %	4,5 %
			B4	Způsob zapojení cílové skupiny	20 %	3 %
C	Žadatel	10 bodů (%)	C1	Kompetence žadatele	60 %	6 %
			C2	Zkušenosti žadatele a členů týmu	40 %	4 %
			C3	Partneři	x	x
D	Projektové řízení, udržitelnost a rizikovitost projektu	20 bodů (%)	D1	Volba a popis klíčových aktivit a harmonogram projektu	60 %	12 %
			D2	Předpoklady pro udržitelnost projektu po skončení financování OP LZZ	15 %	3 %
			D3	Kvalita řízení rizik	25 %	5 %
			D4	Rizikovitost projektu	x	x
E	Rozpočet projektu	15 bodů (%)	E1	Přiměřenost rozpočtu projektu jeho obsahové náplni a rozsahu	70 %	10,5 %
			E2	Přehlednost, srozumitelnost a věcná správnost rozpočtu	30 %	4,5 %
F	Výsledky a výstupy	20 bodů (%)	F1	Šíře a adekvátnost výběru monitorovacích indikátorů	35 %	7 %
			F2	Reálnost kvantitativních hodnot monitorovacích indikátorů	40 %	8 %
			F3	Přiměřenost výsledků vzhledem k požadovaným prostředkům	25 %	5 %
G	Rozpor s horizontálními tématy				x	x
H	Závěrečné zhodnocení				x	x

Zdroj: Příručka D 1 - Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP LZZ

Příloha VI Přehled projektů a průměrný počet oprav jejich MZ

Pořadové číslo projektu	Počet MZ (bez ZZRP)	Počet neschválených MZ	Průměrný počet oprav
1	1	0	6
2	2	0	3,5
3	4	1	2
4	3	0	3
5	4	0	3
6	3	1	3,5
7	4	0	2,5
8	2	1	4
9	3	1	3,5
10	4	0	2,5
11	4	2	2
12	3	0	3
13	3	1	3
14	3	0	3,5
15	4	1	3
16	4	0	2
17	4	1	2,5
18	3	0	2,5
19	4	0	2
20	3	0	4
21	3	0	3
22	3	0	4
23	3	0	3,5
24	3	0	3
25	4	1	2
26	4	1	3,5
27	4	0	2,5
28	3	0	2,5
29	3	0	2,5
30	4	0	2,5
31	3	1	3
32	3	0	3
33	4	0	2
34	4	0	2
35	3	0	2
36	3	0	1,5
37	4	1	2,5
38	3	0	2
39	3	1	2
40	4	0	2
41	2	0	2
42	4	0	1,5
43	3	0	2
44	3	0	2
45	2	0	2
46	3	0	2,5
47	2	0	2,5
48	2	0	3
49	3	0	2
50	3	0	2
51	3	0	1,5
52	2	0	1,5
53	2	0	2,5
54	2	0	2
55	2	0	2

56	2	0	1,5
57	3	0	2
58	3	1	2
59	2	0	2
60	3	0	2
61	3	0	1,5
62	3	0	1,5
63	2	0	3
64	2	0	1,5
65	2	0	3
66	2	0	2
67	2	0	1,5
68	2	0	1,5
69	2	0	2
70	2	0	2
71	2	0	2,5
72	2	0	2,5
73	2	0	2,5
74	3	0	2
75	3	0	2
76	2	0	2
77	2	0	1,5
78	3	0	2
79	3	0	2,5
80	3	0	2
81	3	0	2
82	2	0	2
83	2	0	1,5
84	3	1	2
85	3	0	1,5
86	3	0	1,5
87	3	0	1,5
88	3	0	1,5
89	3	0	2
90	2	1	2
91	3	0	2,5
92	2	0	1,5
93	2	0	1,5
94	4	0	2
95	4	0	1,5
96	4	0	1,5
97	4	0	1,5
98	2	0	2
99	3	0	2,5
100	4	0	2
101	4	0	2,5
102	4	0	2
103	3	0	2
104	4	1	2
105	4	0	2
106	3	0	2,5
průměrný počet kontrol u všech 106 projektů			2,29
průměrný počet kontrol u projektů s neschválenou MZ			2,62
průměrný počet kontrol u projektů bez neschválených MZ			2,23

Zdroj dat: IS Monit7+

Příloha VII Finanční část MZ – Pracovní výkaz

   		OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST	PODPORUJEME VAŠI BUDOUCNOST www.esfcr.cz	Příloha č. 4 MZ OP LZZ			
PRACOVNÍ VÝKAZ ¹⁾		Registrační číslo projektu CZ.1.04/1.1.02/35.xxxx	Název projektu Školení je šance pro zaměstnance firmy XY	Název příjemce finanční podpory XY s.r.o.			
		Příloha se vztahuje k MZ č. 3					
Jméno a příjmení Daniel Černý	Role v projektu Manažer projektu	Druh pracovního poměru pracovní smlouva					
Vykazovaný měsíc duben	Vykazovaný rok 2011	Výše úvazku 0,80/měsíc	Úvazek v dalších projektech ESF				
Přehled odpracovaných hodin							
Den v měsíci	Počet odprac. hodin u zaměstnavatele	- z toho pro projekt	Popis vykonaných aktivit	Den v měsíci	Počet odprac. hodin u zaměstnavatele	- z toho pro projekt	Popis vykonaných aktivit
1.	8	6,5	Tvorba harmonogramu vzdělávání na duben.	16.			
2.				17.			
3.				18.	8	6	Promyšlení změn rozpočtu. Jednání s dodavatelem techniky.
4.	8	6	Práce na tabulkách monitorovacích ukazatelů - doplnění dle prezenčních listin a databáze zaměstnanců - práce s kontingenčními tabulkami.	19.	8	5	Práce na harmonogramu, dodržení logické návaznosti, zohlednění množství zakázek a využitosti cílové skupiny.
5.	8	8	Schůzka s personalistou - upřesnění vzdělávacích potřeb cílové skupiny. Setkání s vybranými členy cílové skupiny, zjišťování jejich požadavků na obsah kurzů. Komunikace s lektorem následujícího kurzu - upřesnění požadavků, podkladů.	20.	8	6	Kontrola dosahování cílů projektu, čerpání finančních prostředků, poměr nepřímých nákladů k přímým. Plán čerpání finančních prostředků projektu v dalších měsících.
6.	8	4,5	Příprava na poradu RT, porada RT.	21.	8	5	Vyčíslení volných finančních prostředků - zamyšlení se nad jejich využitím na další vzdělávání. Komunikace s personálním oddělením, zjišťování informací, která další školení by byla vhodná pro cílovou skupinu, konzultace s vedením.
7.	8	6	Plánování termínů školení s dodavatelem školení.	22.	8	6	Organizační zajištění kurzu Stres a jak mu předcházet. Uvedení kurzu, sdělení účastníkům informace o financování projektu, náhled na školení.
8.	8	4	Administrativa projektu - příprava podkladů na tvorbu MZ.	23.			
9.				24.			
10.				25.	8	6,4	Suátek
11.	8	6	Schůzka s IT oddělením ohledně nákupu techniky z projektu - sdělení požadavku na ceny dle rozpočtu. Polemika nad vhodnou technikou.	26.	8	8	Příprava a realizace schůzky s vedením společnosti - dosavadní průběh projektu, plán činnosti, výběr způsobu sledování monitorovacích indikátorů, tabulka seznamu účastníků.
12.	8	4	Administrativa projektu - příprava podkladů na tvorbu MZ.	27.	8	6	Vyžádání si podkladů od dodavatele vzdělávání týkající se školení Stres a jak mu předcházet (prezenční listiny, dotazníky) - jejich zpracování. Vyplnění pracovního výkazu
13.	8	5	Příprava na poradu RT, porada RT.	28.	8	5	Příprava na poradu RT, porada RT.
14.	8	2,2	Upřesnění objednávky na techniku s IT oddělením, objednání techniky	29.	8	6	Tvorba pracovního výkazu, uzávěrka měsíce dubna.
15.	8	6	Organizační zajištění kurzu Stres a jak mu předcházet. Uvedení kurzu, sdělení účastníkům informace o financování projektu, náhled na školení. Kontrola tabulky náhrad mezd za školení v březnu 2011.	30.			
Celkem u zaměstnavatele						168	hodin
- z toho celkem pro projekt						117,6	hodin
Dovolená				Pracovní neschopnost			
Termíny dovolené				Termíny neschopnosti			
Počet hodin dovolené celkem				Počet hodin pracovní neschopnosti celkem			
Počet hodin dovolené odpovídajících zapojení do projektu				Počet hodin pracovní neschopnosti odpovídajících zapojení do projektu			
Celkem hodin				168 hodin			
- z toho součet hodin souvisejících s projektem				117,6 hodin			
Datum	10.8.2011			Datum	10.8.2011		
Podpis pracovníka				Podpis nadřízeného pracovníka			

Příloha IX Finanční část MZ – Soupiska účetních dokladů

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Příloha č. 2 MZ OP LZZ

SOUPISKA ÚČETNÍCH DOKLADŮ ^{1), 2)}										
Registrační číslo projektu		CZ.1.04/1.1.02/35.xxxxx								
Název projektu		Školení je šance pro zaměstnance firmy XY								
Název příjemce finanční podpory		XY s.r.o.								
Období		1.1. 2011 - 30.6. 2011								
Příloha se vztahuje k monitorovací zprávě č.		3								
		VEŘEJNÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE - CELKOVÉ			557 794,96					
		VEŘEJNÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE - INVESTIČNÍ			0,00					
		z toho křížové - investiční			0,00					
		VEŘEJNÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE - NEINVESTIČNÍ			557 794,96					
		z toho křížové - neinvestiční			0,00					
Pořadové číslo dokladu	Položka kapitoly rozpočtu projektu	Popis výdaje	Celková částka uvedená na dokladu v Kč	Částka připadající na způsobilé výdaje v Kč (veřejné+soukromé zdroje)	Částka zahrnutá k proplacení z OP LZZ v Kč (veřejné zdroje)	Z toho částka připadající na investiční výdaje v Kč (veřejné zdroje)	Datum úhrady výdaje	Druh účetního dokladu ³⁾	Číslo účetního dokladu v účetnictví	Číslo smlouvy (objednávky), ke které se doklad vztahuje
1	01	Osobní náklady - prosinec 2010	10 500,00	10 500,00	10 500,00	0,00	14.1.2011	interní doklad		
2	01	Osobní náklady - leden 2011	23 250,00	23 250,00	23 250,00	0,00	15.2.2011	interní doklad		
3	01	Osobní náklady - únor 2011	21 150,00	21 150,00	21 150,00	0,00	15.3.2011	interní doklad		
4	01	Osobní náklady - březen 2011	21 150,00	21 150,00	21 150,00	0,00	15.4.2011	interní doklad		
5	01	Osobní náklady - duben 2011	30 600,00	30 600,00	30 600,00	0,00	16.5.2011	interní doklad		
6	01	Osobní náklady - květen 2011	22 540,00	22 540,00	22 540,00	0,00	15.6.2011	interní doklad		
7	03.01.01.03	Dataprojektor	36 200,00	18 698,00	18 698,00	0,00	13.5.2011	faktura	NF11002386	2011649
8	03.01.01.05	Projekční plátno	36 200,00	6 740,00	6 740,00	0,00	13.5.2011	faktura	NF11002386	2011649
9	03.01.01.06	Digitaální fotoaparát	36 200,00	4 728,60	4 728,60	0,00	13.5.2011	faktura	NF11002386	2011649
10	03.01.01.01	Notebook	47 173,00	19 468,00	19 468,00	0,00	29.3.2011	faktura	NF11002172	2011607
11	03.01.01.02	Multifunkční tiskárna	47 173,00	14 987,00	14 987,00	0,00	29.3.2011	faktura	NF11002172	2011607
13	04.04.13	Školení - Word pro začátečníky	16 680,00	13 900,00	13 900,00	0,00	29.6.2011	faktura	NF11002891	smlouva
14	04.04.04	Školení - Stres a jak mu předcházet	112 800,00	94 000,00	94 000,00	0,00	20.5.2011	faktura	NF11002442	smlouva
15	04.04.09	Školení - Asertivní jednání	56 400,00	47 000,00	47 000,00	0,00	27.4.2011	faktura	NF11002429	smlouva
16	04.04.12	Školení - Excel pro začátečníky	100 080,00	27 800,00	27 800,00	0,00	27.4.2011	faktura	NF11002439	smlouva
17	06.01.01	Náhrady mezd účastníků školení - duben 2011	356 728,00	94 140,00	94 140,00	0,00	16.5.2011	interní doklad	UD111000313	
18	06.02.01	Občerstvení na kurzu Word pro začátečníky	2 056,00	2 056,00	2 056,00	0,00	30.6.2011	faktura	NF11002914	smlouva
Přímé náklady celkem				472 707,60	472 707,60	0,00				
Křížové financování celkem				0,00	0,00	0,00				
Přímé náklady bez křížového financování				472 707,60	472 707,60					
% Nepřímých nákladů dle Rozhodnutí o poskytnutí dotace			18%	85 087,37	85 087,37					
Požadováno na přímé a nepřímé náklady celkem				557 794,97	557 794,97	0,00				
1) Je možné přidávat další řádky										
2) Vyplňte pouze bílé řádky, v řádku celkem jsou přednastaveny vzorce										
3) Tento údaj je povinný pouze u účetních dokladů s částkou přesahující 10 000 Kč										
Čestné prohlášení:										
1. Všechny doklady uvedené na soupisce splňují požadavky formální správnosti účetních dokladů stanovené § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů.										
2. Byla provedena úhrada všech účetních dokladů uvedených na soupisce.										
3. Kopie účetních dokladů přiložených k soupisce odpovídají jejich originálům.										
4. Originály účetních dokladů uvedených na soupisce jsou k dispozici a přístupné pro kontrolu u příjemce.										
Datum	10.8.2011			Podpis pracovníka odpovědného za účetní př						
Datum	10.8.2011			Podpis statutárního zástupce/oprávněné osoby						

Příloha X Finanční část MZ – Přehled čerpání způsobilých výdajů

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Příloha č. 9 Monitorovací zprávy OP LZ

PŘEHLED ČERPÁNÍ ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ PROJEKTU - s nepřímými náklady

Registrační číslo projektu	CZ.1.04/1.1.02/35.xxxxx
Název projektu	Školení je šance pro zaměstnance firmy XY
Název příjemce finanční podpory	XY s.r.o.
Příloha se vztahuje k Monitorovací zprávě č.	3

Vyplňujte pouze bílé buňky

Náklady na celý projekt

Druh výdajů rozpočtu	Platný rozpočet na položku (schválený či upravený příjemcem) v Kč	Dosud prokázané výdaje v Kč	Dosud prokázaná v % (vůči platnému rozpočtu)	Aktuálně prokázané výdaje v Kč	Aktuálně prokázaná v % (vůči platnému rozpočtu)	Součet prokázaného a prokazovaného v %	Pořadová čísla účetních dokladů na soupisce
01. Osobní náklady	252 000,00	52 500,00	20,83%	129 190,00	51,27%	72,10%	
01.01 Pracovní smlouvy	252 000,00	52 500,00	20,83%	129 190,00	51,27%	72,10%	
01.01.01 Asistent - A	0,00	0,00	#DIV/0!	63 000,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
01.01.02 Manažer projektu - MNP	252 000,00	52 500,00	20,83%	66 190,00	26,27%	47,10%	1 - 6
01.02 Dohody o pracovní činnosti	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
01.03 Dohody o provedení práce	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
01.04 Jiné osobní náklady	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02. Cestovné	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02.01 Místní personál v zahraničí	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02.01.01 Diety (ubytování a stravné)	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02.01.02 Doprava	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02.02 Cestovní náhrady pro zahraniční experty	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02.02.01 Diety (ubytování a stravné)	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
02.02.02 Doprava	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03. Zařízení a vybavení	76 000,00	0,00	0,00%	64 621,60	85,03%	85,03%	
03.01 Neodpisovaný hmotný majetek	71 000,00	0,00	0,00%	64 621,60	91,02%	91,02%	
03.01.01 Nákup	71 000,00	0,00	0,00%	64 621,60	91,02%	91,02%	
03.01.01.01 Notebook	20 000,00	0,00	0,00%	19 468,00	97,34%	97,34%	10
03.01.01.02 Multifunkční tiskárna	15 000,00	0,00	0,00%	14 987,00	99,91%	99,91%	11
03.01.01.03 Datový projektor	20 000,00	0,00	0,00%	18 698,00	93,49%	93,49%	7
03.01.01.04 Flipchart	4 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
03.01.01.05 Plátno	7 000,00	0,00	0,00%	6 740,00	96,29%	96,29%	8
03.01.01.06 Digitální fotoaparát	5 000,00	0,00	0,00%	4 728,60	94,57%	94,57%	9
03.01.02 Nájem/leasing	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.02 Neodpisovaný nehmotný majetek	5 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
03.02.01 Nákup	5 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
03.02.01.01 MS Office	5 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
03.02.02 Nájem/leasing	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.03 Odpisovaný nehmotný majetek	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.03.01 Nákup	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.03.02 Nájem/leasing	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.04 Odpisování vlastního majetku	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.04.01 Odpisování hmotného majetku	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
03.04.02 Odpisování nehmotného majetku	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
Limit 20 %	4,92%	0,00%		13,67%			
04. Nákup služeb	662 406,00	0,00	0,00%	182 700,00	27,58%	27,58%	
04.01 Publikace / školící materiály / manuály	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
04.02 Odborné služby / Studie a výzkum	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
04.03 Náklady vyplývající přímo ze smlouvy	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
04.04 Náklady na konference / kurzy	662 406,00	0,00	0,00%	182 700,00	27,58%	27,58%	
04.04.01 Vedení pracovního týmu a motivace	49 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.02 Leadership pro manažery	15 980,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.03 Efektivní delegování, plánování času a prac.	49 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.04 Stres a jak mu předcházet	98 000,00	0,00	0,00%	94 000,00	95,92%	95,92%	14
04.04.05 Týmová spolupráce	147 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.06 Komunikace v kritických situacích	49 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.07 Konflikty a jejich řešení	49 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.08 Základy controllingu, účetnictví	49 000,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.09 Asertivní jednání	49 000,00	0,00	0,00%	47 000,00	95,92%	95,92%	15
04.04.10 Jakost ve výrobě	24 700,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.11 Základy Kaizen a štihlé výroby	24 700,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
04.04.12 Excel pro začátečníky	29 100,00	0,00	0,00%	27 800,00	95,53%	95,53%	16
04.04.13 Word pro začátečníky	28 926,00	0,00	0,00%	13 900,00	48,05%	48,05%	13
04.05 Jiné náklady	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
Limit 49 %, 60 %, resp. 70% (pro oblast podpory 1.1 a 1.2), resp. dle výzvy	42,93%	0,00%		38,65%			
05. Stavební úpravy	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
5.1 Drobné stavební úpravy	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
06. Přímá podpora	552 750,00	0,00	0,00%	96 196,00	17,40%	17,40%	
06.01 Mzdové příspěvky	421 800,00	0,00	0,00%	94 140,00	22,32%	22,32%	
06.01.01 Náhrady mezd ve výši 1140 Kč/den	421 800,00	0,00	0,00%	94 140,00	22,32%	22,32%	17
06.02 Cestovné, ubytování a stravné	130 950,00	0,00	0,00%	2 056,00	1,57%	1,57%	
06.02.01 Občerstvení	91 500,00	0,00	0,00%	2 056,00	2,25%	2,25%	18
06.02.02 Ubytování	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
06.02.03 Cestovné	39 450,00	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00%	
06.03 Příspěvek na péči o dítě a další závislé osoby	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
06.04 Jiné výše neuvedené náklady	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
Limit 20 % (položky označeny červeně)	16,97%	0,00%		0,87%			
07. Křížové financování	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
07.01 Odpisovaný hmotný majetek	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
07.02 Odpisované technické zhodnocení budov	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
07.03 Neodpisovaný nábytek	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
Limit 9 %, 14 %, 40 %, dle výzvy	0,00%	0,00%		0,00%			
08. Přímé způsobilé náklady celkem	1 543 156,00	52 500,00	3,40%	472 707,60	30,63%	34,03%	
08.01. Příjmy projektu neplánované - ze soupisky	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
08.02. Příjmy projektu plánované (dle Rozhodnutí) - ze soupisky	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
09.01. Přímé způsobilé náklady bez příjmu	1 543 156,00	52 500,00	3,40%	472 707,60	30,63%	34,03%	
09.02. Přímé způsobilé náklady bez příjmu a křížového financování	1 543 156,00	52 500,00	3,40%	472 707,60	30,63%	34,03%	
10. Nepřímé náklady - ze soupisky	277 768,08	9 450,00	3,40%	85 087,37	30,63%	34,03%	
11.01. Celkové způsobilé náklady	1 820 924,08	61 950,00	3,40%	557 794,97	30,63%	34,03%	
11.02. Celkové způsobilé náklady bez příjmu	1 820 924,08	61 950,00	3,40%	557 794,97	30,63%	34,03%	
12.01. Spolufinancování příjemcem	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	
12.02. Celkové nezpůsobilé náklady (krácené výdaje)	0,00	0,00	#DIV/0!	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	

% nepřímých nákladů (dle právního aktu o poskytnutí podpory)
18%

Datum 10.8.2011

Podpis statutárního zástupce/oprávněné osoby